A 90-A ANIVERSARE A ACADEMICIANULUI IORGU IORDAN

La 29 septembrie stil vechi (11 octombrie stil nou) 1978 acad. Iorgu Iordan a împlinit vîrsta de 90 de ani; vîrstă pe care puțini dintre lingviștii din lumea întreagă din toate timpurile au atins-o și depășit-o. Aniversarea aceasta a devenit o sărbătoare a tuturor lingviștilor români. Acad. Iordan a desfășurat o activitate lingvistică care se întinde pe mai bine de 60 de ani și care este jalonată de lucrări lingvistice foarte importante. D-sa face parte din generația de lingviști români care a început să activeze imediat înainte de primul război mondial sau imediat după sfîrșitul acestui război și și-a desfășurat activitatea științifică în perioada dintre cele două războaie mondiale, precum și după cel de al doilea război mondial, pînă în vremea noastră. În această generație, care a preluat destinele lingvisticii române, romanice și generale de la marii ei înaintași în deceniile al patrulea și al cincilea ale secolului nostru, tov. acad. Iordan are un loc special. D-sa a cercetat domenii mai puțin sau deloc abordate de lingviștii din generația anterioară, ocupați mai ales cu problemele originii românilor, ale descrierii și istoriei dialectelor române și ale redactării istoriei limbii române. Fără influența vreunei școli lingvistice sau a vreunui lingvist, D-sa a început să se intereseze, deja de dinainte de primul război mondial, de greșelile de limbă ale intelectualității române, cu privire la care și-a făcut un fișier din ce în ce mai bogat. De aici lucrarea de mai tîrziu *Limba română actuală, O gramatică a „greșelilor"*, Iași, 1943, ediția a II-a, București, 1948, operă unică în felul ei. Și după aceea acad. Iordan a continuat a se ocupa de asemenea fapte, publicînd numeroase articole privind cultivarea limbii. D-sa rămîne pînă astăzi cel mai de seamă apărător al limbii noastre de inovațiile fără rost ale unor vorbitori și scriitori ai ei. Acțiunea sa de cultivare a limbii române s-a întîlnit după primul război mondial, și mai ales după cel de al doilea, cu acțiunea universală de cultivare a limbilor literare actuale.

La sfatul profesorului său Alexandru Philippide, acad. Iordan a redactat lucrarea intitulată *Diftongarea lui* e *și* o *accentuați în pozițiile* ă, e, Iași, 1919. Ea constituie teza sa de doctorat și rămîne pînă astăzi unul din cele mai ample studii închinate unei schimbări fonetice din toată literatura lingvistică mondială. Dar ar fi greșit să se creadă că această lucrare este numai una de fonetică: în ea sînt discutate sute și sute de cuvinte românești, cărora li se dă adesea etimologii noi.

Faptul că, la examenul de capacitate, susținut pentru a putea obține un post în învățămîntul secundar, Ov. Densusianu i-a dat ca temă a unei lecții toponimia românească, i-a deșteptat interesul profesorului Iordan pentru studiile toponimice, prea neglijate pînă atunci la noi, ceea ce l-a dus cu vremea la elaborarea operei *Rumänische Toponomastik*, I, Bonn și Leipzig 1924, II—III, Bonn și Leipzig, 1926. Lucrarea a fost reluată și amplificată mai tîrziu și tipărită în românește sub titlul *Toponimia românească*, București, 1963.

Contactul cu cel mai mare romanist al vremii, W. Meyer-Lübke, profesor la Universitatea din Bonn, i-a prilejuit noi lucrări, de astă dată asupra limbii italiene de sud și asupra asemănărilor dintre ea și limba română. Prof. Iordan a ajuns la concluzia foarte importantă că unele asemănări dintre idiomele în discuție sînt moșteniri din latina populară iar altele sînt inovații independente ale fiecărei limbi. Rezultatele mai de seamă ale acestor lucrări sînt ignorate și astăzi de romaniști, deși acad. Iordan are, desigur, dreptate în susținerile sale. Dar atenția acad. Iordan s-a îndreptat în această vreme, sub influența prietenului său Leo Spitzer,

cunoscut la Bonn, asupra noilor concepții și metode lingvistice, create în special de romaniștii care își fixaseră ca scop explicarea limbii prin om, explicare neglijată de lingviștii din generațiile anterioare, în special de neogramatici. Numit în 1927 profesor de filologie romanică la Universitatea din Iași, D-sa a redactat în cîțiva ani ampla lucrare *Introducere în lingvistica romanică, Evoluția și starea actuală a lingvisticii romanice*, primul manual de teorie lingvistică și de istorie a lingvisticii romanice în care se ținea seama de aceste concepții și metode. Apărută la Iași în 1932, lucrarea a fost apoi tradusă în engleză de John Orr, profesor la Universitatea din Edinburgh, și a cunoscut o largă difuzare în Europa occidentală și nordică și în Lumea nouă, inclusiv America latină. Astfel, acad. Iordan, care era deja cunoscut în străinătate prin lucrările din prima jumătate a deceniului al III-lea al secolului, capătă acum o notorietate universală. Manualul sau devine o carte de căpătîi pentru romaniștii care se formau în această vreme în toată lumea. Era primul mare succes peste hotare al unui lingvist român; căci lucrările de sinteză privind istoria limbii române, publicate anterior în limbi străine, *Histoire de la langue roumaine*, a lui Ovid Densusianu și *Die rumänische Sprache*, a lui S. Pușcariu, deși cunoscute și ele peste hotare, dată fiind tema lor, n-au jucat un rol asemănător în formarea și informarea lingviștilor. Noi traduceri ale operei prof. Iordan, de astă dată în germană, spaniolă și italiană, au pus cartea la îndemîna tinerilor lingviști din alte țări decît cele care o foloseau deja.

Fiind numit prin chemare în 1936 titularul catedrei de filologie română din Iași, deținută pînă în 1933 de profesorul său, Alexandru Philippide, acad. Iordan a început a redacta amplul *Curs de lingvistică românească*, apărut numai litografiat, începînd din 1935, și pe care l-a încheiat în 1944, fără a trata decît parțial lexicul. În acest curs se acorda, pentru prima oară în universitățile din țara noastră, atenția cuvenită limbii române actuale, cu totul neglijată de generația anterioară de lingviști. Acad. Iordan aplica acum limbii române concepțiile și metodele de lucru pe care le studiase în Apus și le descrisese magistral în cartea amintită mai sus. Din cursul de Lingvistică românească început în 1934, acad. Iordan a publicat mai întîi ceea ce era cu totul nou ca rezultate, anume cursul intitulat *Stilistica limbii române*, ținut în anul universitar 1939—1940. Nu avem a face cu o stilistică în sensul tradițional al cuvîntului, ci cu studiul expresiilor afective din limba română. Și cu această lucrare acad. Iordan străbate un teren încă nebănuit și nelucrat pînă la D-sa de lingviștii români, făcînd muncă de pionerat. În aceeași vreme în care își elabora cursul universitar de lingvistică românească, prof. Iordan aduna și prelucra un foarte bogat material privind limba scriitorilor români dintre cele două războaie mondiale, în special abaterile acestora de la normele limbii literare. Astfel s-a născut lucrarea deja pomenită de noi, *Limba română actuală, O gramatică a „greșelilor"*, Iași, 1943, ediția a II-a, București, 1948. Activitatea privind limba română s-a desfășurat după 1934 nu numai în cadrul catedrei, dar și în cadrul Institutului de filologie română din Iași, întemeiat în 1927, dar care a devenit o instituție vie numai începînd din 1932, cînd prof. Iordan a fost numit directorul acestui institut. În această calitate a început să publice *Buletinul Institutului de Filologie română „Alexandru Philippide" din Iași*, care a apărut începînd din 1934 și pînă în 1947 (de fapt pînă în 1950), a oferit lingviștilor care se formau atunci în Iași posibilitatea tipăririi lucrărilor lor de început și a contribuit temeinic la afirmarea noii școli lingvistice din Iași, întemeiată și condusă de D-sa. Cursul de sintaxă a limbii române făcut la Universitatea din Iași în anii următori, 1940—1944, a intrat, desigur numai parțial, în cursul despre *Limba română contemporană*, făcut la Universitatea din București la cîțiva ani după ce a avut loc transferarea D-sale în această universitate, în anul 1946. Ca profesor de limba română în Universitățile din Iași și din București, D-sa a elaborat primele manuale ample din cadrul culturii noastre, de gramatică românească. În vremea aceea, în țara noastră numai Nicolae Drăganu se ocupa amănunțit cu sintaxa limbii române (în străinătate apărea atunci opera valoroasă a lui Chr. Sandfeld și a d-rei Hedvig Olsen, despre sintaxa românească). Trebuie să facem precizarea că opera acad. Iordan *Limba română contemporană*, apărută în două ediții (1954 și 1956), era redactată în cea mai mare parte înainte de apariția primei ediții a *Gramaticii Academiei*. Lucrările de lingvistică romanică publicate după aceea, *Introducere în lingvistica romanică*, București, 1955, și *Istoria limbii spaniole*, București, 1963, aduc puncte de vedere noi.

Făcînd bilanțul realizărilor acad. Iordan, trebuie să spunem că D-sa ne-a dat acele lucrări care lipseau lingvisticii române în vremea sa, că activitatea sa științifică este una de deschizător de drumuri noi, de ctitor al lingvisticii române. Lucrările D-sale constituie alături de lucrările predecesorilor imediați, corpus-ul de lucrări fundamentale al lingvisticii române, fără de care nu se poate studia istoria și starea actuală a limbii noastre. Pînă la D-sa știința despre limba română avea goluri mari, care au fost înlăturate prin lucrările D-sale. Prin aceste lucrări s-a constituit știința despre limba românească în întregimea ei.

G. Ivănescu

PROFESORUL NICOLAE I. POPA LA 80 DE ANI

Fiu al unei familii de învățători din județul Bîrlad — aceeași care l-a dat culturii noastre și pe Victor Ion Popa, marele scriitor și om de teatru — profesorul universitar dr. doc. N.I. Popa și-a făcut studiile medii la Iași, între anii 1907 — 1915, fiind unul dintre bursierii străluciți ai Liceului Internat. După absolvire, s-a prezentat voluntar și a participat ,ca sublocotenent de rezervă,la campaniile de la Mărăști și Oituz, în urma cărora a fost decorat.

A urmat cursurile Facultății de Litere din Iași și a obținut licența în Franceză-Română, în 1921, cu mențiunea „magna cum laude". După doi ani, și-a susținut la București examenul de capacitate, situîndu-se de asemenea în fruntea seriei sale. Între 1924 și 1931, prof. N.I. Popa a fost membru al Școlii române din Franța, apoi bursier al Ministerului Educației Naționale, la Paris. A audiat cursuri la Sorbona, la Collège de France și la École Normale Supérieure, pregătindu-se în vederea doctoratului sub îndrumarea unor profesori de mare renume, precum Fernand Baldensperger, Paul Hazard, Gustave Cohen și Fortunat Strowski; aceștia l-au solicitat ulterior să colaboreze la prestigioasa publicație „Revue de littérature comparée".

Revenit în țară în 1931, N. I. Popa a fost numit profesor de franceză la Liceul Internat și la Seminarul Pedagogic Universitar. El a devenit totodată unul dintre principalii animatori ai Centrului universitar francez „Luteția", din Iași, slujind astfel cauza apropierii dintre Franța și România. Între anii 1936 — 1940, a colaborat cu articole la revista „Însemnări ieșene", remarcîndu-se cu acest prilej ca unul dintre promotorii literaturii comparate în România — ramură de activitate pe care avea s-o ilustreze cu succes în tot cursul carierei sale.

Studiul și ediția critică privitoare la *Les Filles du Feu* a lui Gérard de Nerval au constituit subiectul tezei de doctorat pe care prof. N.I. Popa a susținut-o la Facultatea de Litere din București în 1935, cu Charles Drouhet. Dealtfel, cele două volume ale lucrării apăruseră cu patru ani mai înainte la Paris, în editura Champion — și ele au rămas una dintre contribuțiile cele mai însemnate la cunoașterea marelui scriitor romantic francez, fiind citate încă și astăzi, cu prețuire, de specialiștii nervalieni (de pildă, de către Albert Béguin și Jean Richer, care îi recunosc deschis calitatea de înaintaș). Meritele de cercetător al literaturii franceze, precum și acela de a fi contribuit substanțial la difuzarea acesteia în România au determinat forurile de cultură franceze să-i confere profesorului N. I. Popa, în 1938, „Les Palmes Académiques", în grad de „officier d'Académie".

În 1942, N.I. Popa a fost chemat profesor suplinitor la Catedra de Franceză a Facultății de Litere și Filozofie din Iași, catedră al cărei titular și șef va deveni mai tîrziu. Ceea ce impresiona pe cei mai mulți dintre audienții cursurilor d-sale era, de la început, caracterul lor de inițiere multiplă, nu numai în domeniul literelor franceze, ci și în tot ceea ce reprezintă subtextul lor complex, intercondiționarea lor atît cu teatrul, muzica și artele plastice, cu gîndirea filozofică și socială, cît și cu alte mari literaturi. Cursul de literatură franceză a constituit practic, de-a lungul anilor, și o eficace introducere în literatura comparată — dacă nu chiar în ceea ce Etiemble numește „o literatură cu adevărat generală". Fapt este că expunerile profesorului N.I. Popa de „literatură și civilizație franceză" impuneau adesea studenților completarea unor goluri pe care ei le descopereau cu destulă stupoare și care le apăreau lor înșile ca fiind aproape „neverosimile".

Mai presus de orice, cursurile d-sale au constituit incomparabile lecții de introducere în arta lecturii — un îndreptar sigur pentru acea muncă pe care nu trebuie și nu poate, în fond, s-o preia vreodată un profesor de literatură asupra sa: munca directă cu textul, întîlnirea incitantă cu autorii și comentatorii lor. Astfel, pentru unii, cursurile acestea au însemnat o trezire, la timp, dintr-o juvenilă încredere în propriile talente și o adevărată retrimitere „la școală". Principala artă a profesorului a fost aceea de a-și familiariza studenții, treptat, dar constant, cu metodele de cercetare; numai o măiestrie și o largheță de spirit ca ale d-sale puteau descoperi încurajator „calități" pînă și în cele mai modeste lucrări de seminar ale debutanților.

De la primele contacte, studenții căpătau convingerea că aveau în fața lor o personalitate științifică de o formație superioară. Profesorul îi stimula propunîndu-le și ajutîndu-i apoi să soluționeze cu eleganță variate probleme de estetică și critică literară. El se distingea — întocmai cum se distinge și astăzi — printr-un interes cu totul excepțional pentru informarea la zi, în primul rînd în domeniul tehnicilor de analiză. Pe de altă parte, specialistul greu de clătinat apărea întotdeauna ca însăși încarnarea simțului înalt al datoriei, al seriozității și al abnegației. Profesorul N.I. Popa impunea printr-un spirit critic deosebit de ascuțit: vorbăria ne-la-obiect nu reușea să-l înducă în eroare — și cu atît mai puțin pretențiile unor „atotștiutori". Seriozitatea sa autentică, dar plină de omenie, l-a făcut, în schimb, foarte înțelegător și l-a apropiat de toți acei care, potrivit sincerei sale convingeri, meritau să fie încurajați.

Paralel cu îndeplinirea ireproșabilă a sarcinilor didactice, profesorul N.I. Popa a ocupat, în diferite perioade, o serie de funcții de mare răspundere: în 1946 — 1947, a fost director al Teatrului Național „V. Alecsandri" din Iași; între 1948 — 1950, decan al Facultății de Filologie; în 1949—1950, președinte al Filialei Iași a Societății de științe istorice și filologice.

O muncă neobosită și cu rezultate unanim prețuite a desfășurat, timp de două decenii (1950 — 1970), ca șef de secție și responsabil al colectivului de istorie literară de la Institutul de istorie și filologie al Filialei Iași a Academiei R. S. România. În această calitate, prof. N.I. Popa a contribuit în mod esențial la formarea unei adevărate școli de cercetare în domeniul criticii și istoriei literare.

Între 1950 — 1957, prof. N.I. Popa a fost șeful Catedrei de literatură română de la Facultatea de Filologie; pentru studiile elaborate, în această vreme, despre Alecsandri, Bălcescu, Russo etc., Academia R. S. România i-a decernat, în 1956, premiul de critică literară „C. Dobrogeanu-Gherea". Calitățile deosebite ale activității sale științifice au fost recunoscute și peste hotare; în 1962, prof. N. I. Popa a fost numit membru al Asociației internaționale de literatură comparată, de la Paris. A participat la diverse congrese internaționale (în special de literatură comparată), prezentînd comunicări care au fost tipărite apoi în publicații de largă circulație: Fribourg (1964), Strassbourg (1966), Belgrad (1967), Bordeaux (1970). A ținut conferințe de istorie și critică literară la universitățile din Praga, Bratislava, Budapesta etc., contribuind efectiv la răspîndirea culturii românești peste hotare.

În pregătirea, îndrumarea și perfecționarea unor cadre care lucrează în domeniul literaturii franceze sau române, în învățămîntul mediu, în cel superior sau în cercetare, în numeroase centre culturale din țară, profesorul N.I. Popa și-a cîștigat merite cu totul remarcabile. Foștii săi studenți nu pot să uite cu cîtă firească amabilitate și cu cîtă căldură le-a întins totdeauna o mînă prietenească. În pregătirea unor concursuri, în variate forme de specializare, — și cu deosebire în activitatea legată de susținerea doctoratelor — el s-a aflat mereu și firesc lîngă dînșii, bucuros de succesele lor ca de ale sale proprii. Întocmai ca și fratele său, Victor, a rămas cu inima aproape de reprezentanții lumii sătești — și, în general, de toți cei confruntați cu diverse greutăți în drumul anevoios spre lumină. Solidarizîndu-se constant cu ei, a fost și a rămas un democrat sincer, receptiv la toate ideile înaintate.

Un ales umanism a caracterizat dintotdeauna modul distins în care și-a dăruit prietenia; i-au întors-o la fel nu numai colegii de generație ori cei mai tineri, dar și altfel personalități ale culturii de peste hotare, care au prețuit cu sinceritate noblețea spirituală a profesorului N.I. Popa. Numeroși străini care ne-au vizitat țara, precum și lectorii francezi pe care i-a avut universitatea ieșeană în ultimele decenii s-au legat, de asemenea, sufletește de d-sa și îi păstrează o amintire caldă, recunoscătoare, nu numai pentru afabilitatea cu care i-a întîmpinat, ci și pentru îndeminarea cu care a știut să-i apropie, în scurt timp, de preocupările spirituale ale poporului nostru.

În afara cercetărilor nervaliene, prof. N.I. Popa a mai publicat numeroase studii și articole — multe recunoscute de specialiști ca adevărate contribuții originale, privind poezia franceză, romantismul francez și cel românesc, schimburile literare franco-române, dezvoltarea criticii literare românești, conceptul de literatură universală etc. Spiritul care animă investi-

gaţiile criticului şi istoricului literar, în marea majoritate a temelor pe care le-a dezbătut, este în esenţă unul care caută relaţiile dintre fenomene şi care încearcă aproape întotdeauna o pătrundere spre trecut de pe cele mai înalte poziţii ale prezentului: cu perspicacitate, cu acribie, cu neostoită sete de adevăr. Corelarea, apropierea între diverse culturi, ca şi studiul iluminării reciproce dintre arte au mărit firesc amplitudinea înţelegerii sale critice — într-o năzuinţă foarte modernă spre „total". Nici în analiza de text, nici în critica de interes comparatist, profesorul N.I. Popa nu a rămas la poziţiile primei sale formaţii: el a tentat mereu noi paşi dincolo de fiecare nou orizont atins.

Pentru a stabili atare relaţii — ca şi pentru această înnoire — i-a fost necesară o multiplicare continuă a planurilor de cunoaştere şi a punctelor de vedere: mobilitatea este o altă trăsătură distinctivă a spiritului profesorului, bun cunoscător al mai multor limbi şi literaturi, cronicar teatral şi muzical competent, conferenţiar de elită pe variate teme de cultură şi artă. Deşi profund familiarizat cu problematica romantismului şi a simbolismului — francez şi european — prof. N.I. Popa nu s-a vrut heraldul unor anumite epoci, curente sau personalităţi. Pe lîngă deschiderea sa faţă de literatura secolului al XX-lea — a cărei evoluţie a trăit-o de aproape, prin toate fibrele sale, atît în Franţa cît şi la noi — trebuie reliefat rafinamentul gustului său, de o mare siguranţă. Acestuia i s-a adăugat calitatea particulară a unui anumit suris — uşor ironic, uşor amuzat, uşor afabil — ce se intuieşte atît în scrisul cît şi (mai ales) în atitudinea profesorului, de fiecare dată cînd i se întîmplă să se întîlnească, în artă sau în viaţă, cu vreo expresie a naivităţii, a sfintei simplicităţi omeneşti.

De cîte ori şi oriunde a fost chemat să conducă, a făcut-o cu toată dăruirea, cu excepţională pricepere şi, în acelaşi timp, cu toată modestia. Directorul de teatru N.I. Popa îşi invita studenţii în loja sa, pentru ca să comenteze apoi împreună cu ei calitatea spectacolelor — excelent mijloc de a-i familiariza cu actul artistic. Decanul Facultăţii de Filologie N.I. Popa a fost în primul rînd un om de o rară înţelegere şi delicateţe care poseda marea artă de a-i asculta pe ceilalţi; şeful catedrei de franceză sau al celei de literatură română, conducătorul colectivului de literatură de la Institutul Academiei a călăuzit, pe cît de discret, pe atît de sigur numeroasele serii de tineri, plămădind conştiinţe.

Drumul împlinirii desăvîrşite, drumul datoriei faţă de semeni a fost drept întocmai ca şi omul care l-a străbătut; el a izbutit să scrie deopotrivă de luminos în cărţi, ca şi în inimile noastre.

Val. Panaitescu

BIBLIOGRAFIA SCRIERILOR PROF. DR. DOCENT N. I. POPA*

Sumar

I. Abrevieri 5
II. Volume 5
III. Prefeţe, volume editate 5
IV. Traduceri 6
V. Interviuri, răspunsuri la anchete 6
VI. Literatură comparată (studii, articole, note, comunicări) . . . 6
VII. Literatură română, literatură universală, artă, cultură (studii, articole, note, comunicări) 8
VIII. Cronici literare, recenzii 13
IX. Revista revistelor 15
X. Probleme de educaţie şi învăţământ 16
a) Articole, note 16
b) Teze de doctorat conduse 18
XI. Probleme teatrale, muzicale (articole, cronici, programe) . . . 18
XII. Referinţe critice 20
XIII. Iconografie 25

* Întocmită de Lidia Gavrilescu

I. ABREVIERI

A.L.A. = „Adevărul literar și artistic"
An. Acad. R.S.R. = „Analele Academiei R.S.R."
An. șt. Univ. „Al. I. Cuza" Iași. Secț. III = „Analele științifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iași. Secț. a III-a"
Anuar lingv. ist. lit. = „Anuar de lingvistică și istorie literară"
Alh. = „Atheneum"
Bul. Sem. ped. univ. Iași = „Buletinul Seminarului pedagogic universitar din Iași"
Cah. roum. d'étud. lit. = „Cahiers roumains d'études littéraires"
Cerc. ped. Bul. Sem. ped. Univ. Iași = „Cercetări pedagogice. Buletinul Seminarului pedagogic universitar Iași"
Cont. = „Contemporanul"
Conv. lit. = „Convorbiri literare"
Ed. îngr. = Ediție îngrijită
Edit. = Editura
Fl. Iaș. = „Flacăra Iașului"
Gaz. lit. = „Gazeta literară"
Gînd. vremii = „Gîndul vremii"
Iaș. lit. = „Iașul literar"
Ins. ieș. = „Însemnări ieșene"
Lb. și lit. = „Limbă și literatură"
Lb. și lit. pt. elevi = „Limbă și literatură pentru elevi"
Libert. = „Libertatea"
Lupta Mold. = „Lupta Moldovei"
Luptăm = „Luptăm". Almanah
M.d'É.R.F. = „Mélanges de l'École Roumaine en France"
Manus. = „Manuscriptum"
Mold. lib. — „Moldova liberă"
Monit. of. — „Monitorul oficial"
R.L.C. = „Revue de littérature comparée"
Rev. gen. înv. = „Revista generală a învățămîntului"
Rev. ist. t. lit. = „Revista de istorie și teorie literară"
Rev. Univ. „Al. I. Cuza" și a Inst. Polit. Iași = „Revista Universității «Al. I. Cuza» și a Institutului Politehnic Iași
Rom. lit. = „România literară"
Rom. Tod. = „Romania Today"
Șc. rom. = „Școala românească"
Sec. 20 = „Secolul 20"
St. cerc. șt. Fil. = „Studii și cercetări științifice". Filologie, Iași
Synth. = „Synthésis"
Trad. = Traducere
Trib. șc. = „Tribuna școalei"
V.r. = „Viața românească"
Viața școl. = „Viața școlarului. Cultură, educație"

II. VOLUME

1. *Gérard de Nerval. Les filles du feu. Nouvelles.* Édition critique d'après des documents nouveaux. Thèse . . . Tome 1—2, Paris, Librairie ancienne Honoré Champion, 1931; 1. 414 p., 2. 254 p.
2. *Memoriu de titluri și lucrări*, Iași, Brawo, 1937, 34 p.
3. *„Rezistențele" franceze în literatura comparată*, Iași, Brawo, 1938, 99 p.

III. PREFEȚE, VOLUME EDITATE

4. *Patruzeci de ani ai Liceului Internat „C. Negruzzi" din Iași. 1895—1935*, Iași, Brawo, 1937, XII, 442 p.

5. *Prefață* la V. Alecsandri, *Poezii*, vol. I. Ed. îngr., adnotată și comentată de G. C. Nicolescu, București, E.S.P.L.A., 1954, vol. I, p. 5—42.
6. *Prefață* la Costache Negruzzi, *Păcatele tinereților și alte scrieri*. Ed. îngr., note și glosar de Liviu Leonte, București, E.S.P.L.A., 1959, p. III—XXXV.
7. *Cuvînt înainte. Alain-Fournier, romancier al aventurii interioare* la Alain-Fournier, *Cărarea pierdută*, București, Edit. pt. lit., 1965, p. 5—24.
8. *Scrisori către G. Ibrăileanu*. Ed. îngr. de M. Bordeianu, Gr. Botez, I. Lăzărescu, Dan Mănucă și Al. Teodorescu. Cu o prefață de Al. Dima și N. I. Popa, București, Edit. pt. lit., 1966, p. V—XII.
9. *Cuvînt înainte. Alain-Fournier, romancier al aventurii interioare* la Alain-Fournier, *Cărarea pierdută*, București, Edit. pt. lit., 1967, p. 5—22.
10. *Prefață* la Cornelia Oprișanu și Maria Rezlescu, *Însemnări ieșene. 1936—1940*. Indice pe materii, alfabetic și analitic, Iași, 1968, p. 1—7.
11. *Scrisori către G. Ibrăileanu*. Ed. îngr. de M. Bordeianu, Gr. Botez, Viorica Botez, I. Lăzărescu și Al. Teodorescu. Cu o prefață de N.I. Popa, vol. 2, București, Minerva, 1971, p. V—XIII.
12. *Prefață* la Victor Ion Popa, *Ghicește-mi în cafea*. Nuvele și povestiri. Ed. îngr. și tabel cronologic de Corneliu Simionescu, București, Minerva, 1972, p. V—XXXV.
13. *Scrisori către G. Ibrăileanu*. Ed. îngr. de M. Bordeianu, Viorica Botez, Gr. Botez, I. Lăzărescu și Al. Teodorescu. Cu o prefață de N. I. Popa, vol. 3, București, Minerva, 1973, p. V—XI.

IV. TRADUCERI

14. Baldensperger, Ferdinand, *Starea actuală a studiilor comparatiste*, Îns. ieș., II, nr. 22, 15 nov. 1937, p. 564—571.
15. Van Tieghem, Paul, *O formă a istoriei literare internaționale: literatura generală*, Îns. ieș., II, nr. 23, 1 dec. 1937, p. 643—651.
16. Singevin, Charles, *Ordinea burgheză în secolul al XVIII-lea și literatura sa*, Îns. ieș., IV, nr. 7, 1 iul. 1939, p. 98—110.
17. Disse, Robert, *Aspecte din gîndirea franceză contemporană*, „Ethos", IV, nr. 1—2, ian—iun. 1947, p. 3—21.
18. Wallet, Georges, *Poezia lui Stéphane Mallarmé. (125 de ani de la naștere)*, Iaș. lit., XVIII, nr. 3, mar. 1967, p. 47—51.

V. INTERVIURI, RĂSPUNSURI LA ANCHETE

19. *Polemici zadarnice... Răspuns unui anonim... bine cunoscut*, „Opinia", XXX, nr. 8113, 8 mai 1934, p. 1, 2.
20. *„Lumea" întreabă.... „Ce gen de piese preferați?"*, „Lumea", XVIII, nr. 5285, 7 dec. 1935, p. 2, 3.
21. Ivașcu, G., *Răspuns la ancheta „Ce credeți despre noua junime?"*, „Iașul", VI, seria II, nr. 24, 24 apr. 1938, p. 2.
22. Erina, C-tin, *Convorbire cu d. prof. N. I. Popa în chestia acordului cultural franco-român*, „Luptătorul", XI, nr. 286, 8 apr. 1939, p. 2, 3.
23. Scripcă Mircea, *Anchetele noastre. Viața lui Eminescu sau Creangă poate fi adusă pe scenă sau transpusă pe ecran?*, „Prutul", IV, nr. 894, 1 oct. 1942, p. 1, 2.
23 a. Ștefănescu, Anton, *Salvați Teatrul Național din Iași! De vorbă cu prof. Neculai Popa*, „Prutul", II, nr. 381, 15 mai 1947, p. 2.
24. *Oamenii de știință și artă iau poziție împotriva cosmopolitismului și atitudinilor antipatriotice și salută hotărîrile Prezidiului Academiei R.P.R.*, Lupta Mold., V, nr. 914, 8 iul. 1949, p. 1, 2.
25. *Cercetarea academică și actualitatea literară*. Ancheta „Cronicii", „Cronica", III, nr. 28, 13, iul. 1968, p. 1, 3.
26. Reporter, *Profesorul N. I. Popa la 80 de ani*, „Dialog", VIII, nr. 57, febr. mar. 1977, p. 4.
27. Ionescu, Marina, *Cu N. I. Popa despre „Rigoarea unei munci stăruitoare"*, „Cronica", XII, nr. 9, 4 mar. 1977, p. 3.

2VI. LITERATURĂ COMPARATĂ (STUDII, ARTICOLE, NOTE, COMUNICĂRI)

8. *Le sentiment de la mort chez Gérard de Nerval*, M. d'É.R.F., 1925. Seconde partie. Paris, Gamber, 1926, p. 27—171.

29. *Les sources allemandes de deux „Filles du feu" de Gérard de Nerval: „Jemmy" et „Isis"*, R.L.C., X, juillet-sept. 1930, p. 486—520.
30. *Spirit critic, gust, „rezistențe"*, Ins. ieș., I, nr. 1, 1 ian. 1936, p. 16—17.
31. *Psihologii naționale și „literatură comparată"*, Ins. ieș., I, nr. 13—14, 15 iul. 1936, p. 15—21.
32. *Adevărata funcție a literaturii. O experiență franceză*, Ins. ieș., I, nr. 21, 1 nov. 1936, p. 329—340.
33. *Un umanism modern: literatura comparată*, Ins. ieș., II, nr. 17—18, 15 sept. 1937, p. 247—266.
34. *Ferdinand Baldensperger*, Ins. ieș, II, nr. 22, 15 nov. 1937, p. 561—563.
35. *Paul Van Tieghem*, Ins. ieș., II, nr. 23, 1 dec. 1937, p. 640—642.
36. *Psihologia „rezistențelor" franceze în literatura comparată*, Ins. ieș., II, nr. 24, 15 dec. 1937, p. 827—838.
37. *Factorii „rezistențelor" franceze*, Ins. ieș., III, nr. 1, 1 ian. 1938, p. 87—110.
38. *Tradițiile franceze și categoriile de „rezistențe"*, Ins. ieș., III, nr. 2, 1 feb. 1938, p. 231—254.
39. *Fenomenul francez*, Ins. ieș., III, nr. 3, 1 mar. 1938, p. 478—484.
40. *Estetica și etica „rezistențelor" franceze*, Ins. ieș., III, nr. 3, 1 mar. 1938, p. 458—477.
41. *„Lettres philosophiques" de Voltaire și Revoluția franceză*, Ins. ieș., V, nr. 6, 1 iun. 1940, p. 495—522.
42. *Activitatea literară a lui Charles Drouhet*, Ins. ieș., V, nr. 9, 1 sep. 1940, p. 520—531.
43. *Un bilanț al romantismului francez*, „Ethos", I, nr. 1, ian. 1944, p. 46—73.
44. *Valorificarea omului în literatura franceză*, „Ethos", I, nr. 4, 1944, p. 331—354.
45. *Asupra influenței literaturii ruse în literatura română*, Fl. Iaș., XI, nr. 2260, 26 nov. 1953, p. 2.
46. *Înrîurirea literaturii ruse asupra celei românești în sec. al XIX-lea*, Iaș. nou, V, nr. 3—4, dec. 1953, p. 236—249.
47. *Conceptul de literatură universală*, Sec. 20, II, nr. 11, nov. 1962, p. 106—113.
48. *Originalitatea romantismului românesc*, Anuar lingv. ist. lit., XV, 1964, p. 21—32.
49. *Eminescu și romantismul francez*, Anuar lingv. ist. lit., XVI, 1965, p. 35—50.
50. *Ecourile operei lui Mihai Eminescu și Ion Creangă în literatura universală*, Lb. și lit., IX, 1965, p. 417—429; în *Lucrările simpozionului de literatură română*, București, Edit. did. și ped., 1966, p. 5—24; în *Ion Creangă*, antologie, prefață, tabel cronologic și bibliografie de Const. Ciopraga, București, Edit. Eminescu, 1977, p. 323—328.
51. *Alecsandri în cultura universală*, Sec. 20, nr. 9, sep. 1965, p. 12—15.
52. *La légende des origines roumaines de Ronsard*, în *Lumières de la Pléiade*. Paris, Vrin, 1966.
53. *O indicație revelatoare în literatura comparată*. Iaș. lit., XVII, nr. 1, ian. 1966, p. 60—62.
54. *Spre încadrarea literaturii naționale în literatura universală*, Rev. ist. t. lit., XV, nr. 1, 1966. p. 18—20.
55. *Panait Istrati, realist vizionar*, Sec. 20, nr. 12, dec. 1966, p. 133—137.
56. *Actualitatea Doamnei de Staël ca teoreticiană a romantismului*, An. Acad. R.S.R., C, 1966, nr. 16, 1967, p. 551—567.
57. *Un dialog de literatură comparată*/al V-lea Congres al Asociației Internaționale de literatură comparată de la Belgrad/, „Cronica", II, nr. 41, 14 oct. 1967, p. 1,10.
58. *Aspecte particulare ale simbolismului românesc*, în *Studii de literatură comparată*. București, Edit. Academici R. S. România, 1968, p. 139—151.
59. *În jurul problemelor de metodologie a literaturii comparate. Pe marginea unei lucrări recente*/ *La littérature comparée* de Cl. Pichois și A. M. Rousseau. Paris, A. Colin, 1967/, Anuar lingv. ist. lit., XIX, 1968, p. 175—184.
60. *Tendințe noi în critica franceză actuală*, în *Metodologia istoriei și criticii literare. Studii.* București, Edit. Academiei R. S. România, 1969, p. 91—103.
61. *A doua consfătuire de literatură comparată, București, 16—18 oct. 1969*, Anuar lingv. ist. lit., XX, 1969, p. 265—266.
62. *Romantismul francez și romantismul românesc*, în *Romantismul românesc și romantismul european*. București, Societatea de științe filologice din R. S. România, 1970, p. 99—110.
63. *Literatura română în perspectiva universalității*, Conv. lit., I, nr. 4, august 1970, p. 27—30.
64. *„Noua critică" franceză și literatura comparată*, în *Probleme de literatură comparată și sociologie literară*. București, Edit. Academiei R. S. România, 1970, p. 417—430.
65. *Problèmes de stylistique et de poétique dans l'art de Gérard de Nerval*, în *Actele celui de al XII-lea Congres internațional de lingvistică și filologie romanică*, vol. 2, București, Edit. Academiei R. S. România, 1971, p. 669—675.
66. *Comparatismul românesc*, Anuar lingv. ist. lit., XXII, 1971, p. 171—178.
67. *Aspecte specific naționale ale simbolismului*, Rev. ist. t. lit., XXI, nr. 1, ian. mar. 1972, p. 55—60.

68. *La poétique devant la littérature comparée*. Comunicare la colocviul de poetică și stilistică, Sinaia, 1974.
69. *Le problème de la valeur en critique comparée*, „Synthesis", I, 1974, nr. 1, p. 101—108.
70. *La littérature comparée à Québec* [*dans „l'Études littéraires" publiée par l'Université Laval, au Canada*], Cah. roum. d'étud. lit., nr. 1, 1976, p. 152—153.
71. *Romantism*, în *Dicționarul literaturii române. Prospect*. București, Edit. Academiei R. S. România, 1969, p. 25—28.

V II. LITERATURĂ ROMÂNĂ, LITERATURĂ UNIVERSALĂ, ARTĂ, CULTURĂ (STUDII, ARTICOLE, NOTE, COMUNICĂRI)

72. *Criza spiritului*, „Opinia", XXVI, 21 iul. 1930.
73. *René Benjamin*, „Opinia", XXIX, 17 apr. 1933.
74. *Léon-Pierre Quint*, „Opinia", XXIX, 11 mai 1933.
75. *Conferințele d-lui René Benjamin*, „Lumea", XVI, nr. 4513, 10 iun. 1933, p. 2.
76. *O conferință franceză la Iași* [Georges Rousseau, *Victor Hugo, magicien du rythme*], „Opinia", XXX, nr. 8040, 8 feb. 1934, p. 1, 2.
77. *Un conferențiar francez la Iași* [Georges Rousseau], „Lumea", XVII, nr. 4719, 8 feb. 1934, p. 2.
78. *Răspuns d-lui Em. Serghie*, „Opinia", XXX, nr. 8048, 17 feb. 1934, p. 1, 2, 3.
79. *Umanitățile moderne*, „Meșeceul", martie, 1934.
80. *Romanul și viața*, „Opinia", XXX, nr. 8063, 7 mar. 1934, p. 1, 2.
81. *Napoleon văzut de noi*, „Lumea", XVII, nr. 4791, 4 mai 1934, p. 2.
82. *Napoleon și contemporanii noștri*, „Opinia", XXX, nr. 8110, 4 mai 1934, p. 1, 2.
83. *Jules Romains, mare „european"*, „Opinia", XXX, nr. 8119, 16 mai 1934, p. 1, 2.
84. *Un scriitor francez: Jules Romains*, „Lumea", XVII, nr. 4801, 16 mai 1934, p. 2, 3.
85. *Psihiatrie sau „bilet de papagal"* ? *Răspuns unui dr. Knock eșan*, „Opinia", XXX, nr. 8232, 27, sep. 1934, p. 1, 2.
86. *Raymond Poincaré* [Necrolog], Gînd. vrem., II, nr. 9, 15 nov. 1934, p. 7—14.
87. *Cultura engleză, cu prilejul conferinței anunțate de d. Dragoș Protopopescu*, „Opinia", XXXI nr. 8335, 27 ian. 1935, p. 1, 2.
88. *Între Orient și Occident*, „Opinia", XXXI, nr. 8351, 15 feb. 1935, p. 1, 2.
89. *Miguel de Unamuno și noul spirit spaniol. Cu prilejul conferinței d-lui prof. univ. I. Iordan*, „Opinia", XXXI, nr. 8353, 17 feb. 1935, p. 1, 2.
90. *Actualitatea lui Victor Hugo*, Ath., I, nr. 3, mai-iun. 1935, p. 340—354.
91. *Semicentenarul lui V. Hugo*, „Lumea", XVIII, nr. 5117, 23 mai 1935, p. 2.
92. *Festivalul V. Hugo. Un conferențiar francez. P. Andrieu*, „Opinia", XXXI, nr. 8431, 23 mai 1935, p. 1, 2.
93. *Între poeți și critici. Pe marginea unei polemici*, „Gînd românesc", III, dec. 1935, p. 560—567.
94. *Franța, țară de bătrîni* ? [Paul Bourget], Ins. ieș., I, nr. 2, 15 ian. 1936, p. 46—48.
95. *Conferințe franceze la Iași*, Ins. ieș., I, nr. 2, 15 ian. 1936, p. 64.
96. *Georges Duhamel la Academia franceză*, Ins. ieș., I, nr. 2, 15 ian. 1936, p. 64—65.
97. *„Pe apucate!"*, Ins. ieș., I, nr. 2, 15 ian. 1936, p. 65.
98. *Contraste*, Ins. ieș., I, nr. 2, 15 ian. 1936, p. 65.
99. *Pui de soim sau „pui de pelican"* ?, Ins. ieș., I, nr. 2, 15 ian. 1936, p. 66.
100. *„Fiziologia" ieșanului*, Ins. ieș., I, nr. 3, 1 feb. 1936, p. 89—92.
101. *Chioșcuri de ziare „turnuri în apă"*, Ins. ies., I nr. 3, 1 febr. 1936, p. 101.
102. *Elogiul uitării*, Ins. ieș., I, nr. 4, 15 feb. 1936, p. 141—145.
103. *Liviu Rebreanu*, Ins. ieș., I, nr. 4, 15 feb. 1936, p. 130—151.
104. *Biblioteci la desfacere*, Ins. ieș., I, nr. 4, 15 feb. 1936, p. 158—159.
105. *Recunoștință...*, Ins. ieș., I, nr. 4, 15 feb. 1936, p. 159.
106. *Generație de sălbatici*, Ins. ieș., I, nr. 4, 15 feb. 1936, p. 162.
107. *Un mare uitat: Romain Rolland*, Libert., IV, nr. 4, 20 feb. 1936, p. 54—55.
108. *A II-a Expoziție a echipelor studențești. Catalog*. Fundația culturală, 1935, Ins. ieș., I, nr. 6, 15 mar. 1936, p. 247—248.
109. *Dolii franceze: Jacques Bainville și Pierre de Nolhac*, Ins. ieș., I, nr. 6, 15 mar. 1936, p. 248—249.
110. *Profeții noștri*, Ins. ieș., I, nr. 9, 1 mai 1936, p. 428—429.
111. *Albert Thibaudet*, Ins. ieș., I, nr. 9, 1 mai 1936, p. 437—438.
112. *„Convorbiri literare" sau „Convorbiri politice"* ?, Ins. ieș., I, nr. 10, 15 mai 1936, p. 585—586 [semnat Criticus].

113. *Fantastic!*, Ins. ieș., I, nr. 10, 15 mai 1936, p. 596—598.
114. *Alegerile franceze...*, Ins. ieș., I, nr. 10, 15 mai 1936, p. 599.
115. *Cezar Papacostea*, Ins. ieș., I, nr. 13—14, 15 iul. 1936, p. 62.
116. *Despre „stil" în viață*, Ins. ieș., I, nr. 17—18, 15 sep. 1936, p. 169—174.
117. *Lecturi de pe plajă*, Ins. ieș., I, nr. 17—18, 15 sep. 1936, p. 207—208.
118. *Dar noi ai cui sîntem?*, Ins. ieș., I, nr. 17—18, 15 sep. 1936, p. 210—211.
119. *Literatură și cenzură*, Ins. ieș., I, nr. 19, 1 oct. 1936, p. 254. [semnat Kr.].
120. *În jurul poeziei române noi* [Ilarie Voronca], Ins. ieș., I, nr. 19, 1 oct. 1936, p. 256—258.
121. *Marea și Muntele în literatură*, Ins. ieș., I, nr. 19, 1 oct. 1936, p. 260.
122. *„Vinul se face și din struguri" sau ... standardizarea strugurilor*, Ins. ieș., I, nr. 19, 1 oct. 1936, p. 263—264.
123. *Refugii interzise*, Ins. ieș., I, nr. 20, 15 oct. 1936, p. 298—299 [semnat Krs.].
124. *Legea ofertei și a cererii*, Ins. ieș., I, nr. 20, 15 oct. 1936, p. 299—300.
125. *Negustorii de cultură*, Ins. ieș., I, nr. 20, 15 oct. 1936, p. 300—301 [semnat Krs.].
126. *Mistica reformelor*, Ins. ieș., I, nr. 20, 15 oct. 1936, p. 301 [semnat Krs.].
127. *Georges Duhamel*, Ins. ieș., I, nr. 21, 1 nov. 1936, p. 360.
128. *Valoarea cuvintelor în discuție*, Ins. ieș., I, nr. 24, 15 dec. 1936, p. 544—547.
129. *Poezia ca mijloc de spiritualizare a vieții*, Ins. ieș., I, nr. 24, 15 dec. 1936, p. 559—562 [semnat Krs.].
130. *De la jurați*, Ins. ieș., I, nr. 24, 15 dec. 1936, p. 569 [semnat Krs.].
131. *Psihologia mitului*, Ins. ieș., II, nr. 1, 1 ian. 1937, p. 23—27.
132. *„Conversiunea" d-lui Ionel Teodoreanu la romanul realist*, Ins. ieș., II, nr. 1, 1 ian. 1937, p. 42—47.
133. *Sala pașilor pierduți*, Ins. ieș., II, nr. 1, 1 ian. 1937, p. 54—55 [semnat Rez.].
134. *André Gide întors din Soviete*, Ins. ieș., II, nr. 1, 1 ian. 1937, p. 56—57.
135. *Inginer Cezar Cristea: Nevoile și drepturile Iașului. Ce-i datorăm pentru redresarea sa*, Ins. ieș., II, nr. 1, 1 ian. 1937, p. 66.
136. *Tăria afirmației*, Ins. ieș., II, nr. 2, 15 ian. 1937, p. 126.
137. *Între poet și portret*, Ins. ieș., II, nr. 2, 15 ian. 1937, p. 127—128.
138. *Miguel de Unamuno sau tragicul spaniol*, Ins. ieș., II, nr. 3, 1 febr. 1937, p. 160—165.
139. *G. Topîrceanu*, Ins. ieș., II, nr. 10, 15 mai 1937, p. 821—823.
140. *Poeții în fața morții* [G. Topîrceanu], Ins. ieș., II, nr. 12, 15 iun. 1937, p. 1044—1054.
141. *„Pietate creștină" sau impietate?*, Ins. ieș., II, nr. 13—14, 15 iul. 1937, p. 71—72 [semnat Krs.].
142. *Vive la liberté!*, Ins. ieș., II, nr. 15—16, 15 aug. 1937, p. 212.
143. *Dictatură și estetică*, Ins. ieș., II, nr. 15—16, 15 aug. 1937, p. 216—218.
144. *C.F.R.*, Ins. ieș., II, nr. 15—16, 15 aug. 1937, p. 218—219
145. *Calea ferată sau automobilul*, Ins. ieș., II, nr. 17—18, 15 sep. 1937, p. 317—319.
146. *Aerodinamic*, Ins. ieș., II, nr. 17—18, 15 sep. 1937, p. 326—327.
147. *Hatîr*, Ins. ieș, II, nr. 19—20, 15 oct. 1937, p. 419.
148. *Simț cetățenesc sau „ceas defect"*, Ins. ieș., II, nr. 19—20, 15 oct. 1937, p. 420.
149. *„Domnul Goe" redivivus!*, Ins. ieș., II, nr. 19—20, 15 oct. 1934, p. 423—424.
150. *Case botezate*, Ins. ieș., II, nr. 19—20, 15 oct. 1937, p. 424—425.
151. *Voluptatea renunțării*, Ins. ieș., II, nr. 19—20, 15 oct. 1937, p. 426.
152. *Tradiții*, Ins., ieș., II, nr. 19—20, 15 oct. 1937, p. 427.
153. *„Noi ne-om sili să fim eroi!"*, Ins. ieș., II, nr. 21, 1 nov. 1937, p. 508.
154. *„A dat lovitura"*, Ins. ieș., II, nr. 21, 1 nov. 1937, p. 516—517.
155. *Fotografii de familie*, Ins. ieș., II, nr. 21, 1 nov. 1937, p. 517—518.
156. *Radio-Univers*, Ins. ieș., II, nr. 21, 1 nov. 1937, p. 518.
157. *Morminte noi, morminte vechi*, Ins. ieș., II, nr. 21, 1 nov. 1937, p. 520—521.
158. *„Victoria" din Lozonschi*, Ins. ieș., III, nr. 2, 1 feb. 1938, p. 348.
159. *Șef și subșef*, Ins. ieș., III, nr. 2, 1 feb. 1938, p. 356—357.
160. *Între caracter și legendă*, Ins. ieș., III, nr. 2, 1 feb. 1938, p. 358.
161. *Ferdinand Brunot*, Ins. ieș., III, nr. 3, 1 mar. 1938, p. 562—564.
162. *„Suficiență"*, Ins. ieș., III, nr. 5, 1 mai 1938, p. 332—333.
163. *Cultura franceză la Iași*, Ins. ieș., III, nr. 5, 1 mai 1938, p. 343—345.
164. *Octavian Goga*, Ins. ieș., III, nr. 6, 1 iun. 1938, p. 519—520.
165. *Franța și criza spiritului la noi*, Ins. ieș., III, nr. 7, 1 iul. 1938, p. 167—168.
166. *Pelerinaje ieșene: Schitul Sihăstriei*, Ins. ieș., III, nr. 7, 1 iul. 1938, p. 172—173.
167. *Despre Nouă Junime*, „România", 8 iulie 1938.
168. *Domnule! ...*, Ins. ieș., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 337.
169. *Spunerea versurilor*, Ins. ieș., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 338.

170. *Juriu*, Ins. ieș., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 338—339.
171. *Lipsa de gust literar*, Ins. ieș., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 339.
172. *Deformația profesională*, Ins. ieș., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 341.
173. *Prost*, Ins. ieș., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 343.
174. *Superlative*, Ins. ieș., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 344.
175. *Ieșenii construiesc*, Ins. ieș., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 345.
176. *Bieții poeți!*, Ins. ieș., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 346.
177. *Cariere*, Ins. ieș., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 348.
178. *Lecturi și filme*, Ins. ieș., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 349.
179. *Dosare*, Ins. ieș., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 350.
180. *Simțul comicului*, Ins. ieș., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 350—351.
181. *Cursurile de la Vălenii de Munte*, Ins. ieș., III, nr. 9, 1 sep. 1938, p. 527—528.
182. *Cosmopolis*, Ins. ieș., III, nr. 9, 1 sep. 1938, p. 529—530.
183. *Tren la Mangalia*, Ins. ieș., III, nr. 9, 1 sep. 1938, p. 536.
184. *De la „tumuli" la cale ferată*, Ins. ieș., III, nr. 9, 1 sep. 1938, p. 536.
185. *Cimitire turcești*, Ins. ieș., III, nr. 9, 1 sep. 1938, p. 537.
186. *Mizerie*, Ins. ieș., III, nr. 9, 1 sep. 1938, p. 537.
187. *Jocul gradelor*, Ins. ieș., III, nr. 9, 1 sep. 1938, p. 541 — 542 [semnat Inf.].
188. *Cale ferată particulară*, Ins. ieș., III, nr. 9, 1 sep. 1938, p. 543.
189. *„O făcui și p'asta!"*, Ins. ieș., III, nr. 9, 1 sep. 1938, p. 543.
190. *Băi calde*, Ins. ieș., III, nr. 9, 1 sep. 1938, p. 543 — **544.**
191. *Apărătorul bunelor moravuri*, Ins. ieș., III, nr. 9, 1 sep. **1938,** p. 545.
192. *Oile.....*, Ins. ieș., III, nr. 9, 1 sep. 1938, p. 548 — 549.
193. *Joseph Bédier*, Ins. ieș., III, nr. 10, 1 oct. 1938, p. 138 — 140.
194. *Cartă de vizită. Domnului judecător L. din B.*, Ins. ieș., III, nr. 10, 1 oct. 1938, p. 141 — 142.
195. *Parisul, climat intelectual*, Ins. ieș., III, nr. 10, 1 oct. 1938, p. 145 — 146.
196. *Documente*, Ins. ieș., III, nr. 10, 1 oct. 1938, p. 147.
197. *Drumuri*, Ins. ieș., III, nr. 10, 1 oct. 1938, p. 155.
198. *Vendetta răzășească*, Ins. ieș., III, nr. 11, 1 nov. 1938, p. 336.
199. *Fenomenul literar*, Ins. ieș., III, nr. 11, 1 nov. 1938, p. 337.
200. *„Peste măsură de mult!"*, Ins. ieș., III, nr. 11, 1 nov. 1938, p. 338 — 339.
201. *Timpul pierdut*, Ins. ieș., III, nr. 11, 1 nov. 1938, p. 342.
202. *Crește iarba'n cimitire*, Ins. ieș., III, nr. 11, 1 nov. 1938, p. 344.
203. *Capitaluri dilapidate*, Ins. ieș., III, nr. 11, 1 nov. 1938, p. 345.
204. *Francis Jammes*, Ins. ieș., III, nr. 12, 1 dec. 1938, p. 500 — 503.
205. *„O operație la rece"*, Ins. ieș., III, nr. 12, 1 dec. 1938, p. 510 — 511.
206. *Sinceritate și farsă*, Ins. ieș., III, nr. 12, 1 dec. 1938, p. 512 — 513.
207. *André Thérive, critic și romancier*, „Iașul", VI, seria II, nr. 210, 4 dec. 1938, p. 2, 3.
208. *Mecanismul poetic*, Ins. ieș., IV, nr. 1, 1 ian. 1939, p. 148 — 149.
209. *Marș funebru*, Ins. ieș., IV, nr. nr. 1, 1 ian. 1939, p. 151.
210. *Visul treaz*, Ins. ieș., IV, nr. 1, 1 ian. 1939, p. 155 — 156.
211. *Săptămîna cărții franceze: J. Thibaud și André Thérive la Iași*, Ins. ieș., IV, nr. 1, 1 ian. 1939, p. 158.
212. *Dinamism și umanism*, Ins. ieș., IV, nr. 2, 1 feb. 1939, p. 340 — 341.
213. *Variante sau opere noi?*, Ins. ieș., IV, nr. 2, 1 feb. 1939, p. 343 — 344.
214. *Voci franceze*, Ins. ieș., IV, nr. 2, 1 feb. 1939, p. 344 — 345.
215. *Viața postumă*, Ins. ieș., IV, nr. 2, 1 feb. 1939, p. 349.
216. *Crăciunul la radio*, Ins. ieș., IV, nr. 2, 1 feb. 1939, p. 350.
217. *Inimă și cord*, Ins. ieș., IV, nr. 2, 1 feb. 1939, p. 351.
218. *Erudiție și gust*, Ins. ieș., IV, nr. 2, 1 feb. 1939, p. 351 — 352.
219. *Despre formarea gustului*, Viața școl., I, nr. 1, 1 feb. 1939, p. 6 — 7.
220. *Dl. prof. P. Andrei, ministru al Educației Naționale*, Ins. ieș., IV, nr. 3, 1 mar. 1939, p. 324 — 325 [Nesemnat].
221. *„Legenda" scriitorilor*, Ins. ieș., IV, nr. 5, 1 mai 1939, p. 252 — 258.
222. *Melancolia centenarelor ...* [Racine, Montesquieu, Prudhomme], Ins. ieș., IV, nr. 5. 1 mai 1939, p. 369 — 370.
223. *Bovarysm*, Ins. ieș., IV, nr. 5, 1 mai 1939, p. 370 — 371.
224. *Somația prin portărei* [G. Topîrceanu], Ins. ieș., IV, nr. 6, 1 iun. 1939, p. 538 — 543.
225. *Charles Singevin*, Ins., ieș., IV, nr. 7, 1 iul. 1939, p. 97 — 98.
226. *Snobi și snobism*, Ins. ieș., IV, nr. 7, 1 iul. 1939, p. 111 — 125.

227. *Răspuns d-lui fermier, fiu de cantonier*, Îns. ieș., IV, nr. 7, 1 iul. 1939, p. 152 — 153.
228. *Prietenul nostru, doctorul Lucinescu*, Îns. ieș., IV, nr. 7, 1 iul. 1939, p. II — IV.
229. *Subiecte*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 286.
230. *Ireparabilul*, Îns. ieș,. IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 286.
231. *Oralul*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 286.
232. *Vocabular și formule*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 286 — 287.
233. *„Vina tragică"*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 287.
234. *Superstiții*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 288.
235. *Tu ești Mircea?*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 287 — 288.
236. *Clasic*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 288.
237. *Obiectivitate provincială*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 289 — 290.
238. *Știința aplicată*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 290.
239. *Note*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 290.
240. *Cariere*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 291.
241. *150 de ani de la Revoluția franceză*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 315 — 316.
242. *Clinică de urgență*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 318 — 319.
243. *Sculptorul L. Dubinowski*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 319.
244. *„Filmul interior"*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 321 — 322.
245. *Noblețea omului*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p, 323.
246. *Durerea*, Îns. ieș., IV, nr. 8,1 aug. 1939, p. 324.
247. *Flămînd*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 324 — 325.
248. *Fatalism*, Îns. ieș., IV, nr. 9, 1 sep. 1939, p. 481.
249. *Doi nebuni*, Îns. ieș., IV, nr. 9, 1 sep. 1939, p. 482.
250. *Conversație feminină*, Îns. ieș., IV, nr. 9, 1 sep. 1939, p. 484 — 485.
251. *Pictorul Al. Popovici*, Îns. ieș., IV, nr. 9, 1 sep. 1939, p. 485 — 486.
252. *„Vistierul lacurilor sufletului"*, Îns. ieș., IV, nr. 9, 1 sep. 1939, p. 487.
253. *Scheletul și nemurirea*, Îns. ieș., IV, nr. 9, 1 sep. 1939, p. 487 — 488.
254. *Șosele moderne*, Îns. ieș., IV, nr. 9, 1 sep. 1939, p. 488.
255. *Insomnie*, Îns. ieș., IV, nr. 9, 1 sep. 1939, p. 488 — 489.
256. *Drame amoroase*, Îns. ieș., IV, nr. 9, 1 sep. 1939, p. 489 — 490.
257. *Prestigiul uniformei*, Îns. ieș., IV, nr. 9, 1 sep. 1939, p. 490.
258. *„Daina"*, Îns. ieș., IV, nr. 10, 1 oct. 1939, p. 118.
259. *Analogii*, Îns. ieș., IV, nr. 10, 1 oct. 1939, p. 121.
260. *O scrisoare a d-lui E. Lovinescu*, Îns. ieș., IV, nr. 12, 1 dec. 1939, p. 479 — 480.
261. *Luptă și renunțare*, Îns. ieș., IV, nr. 12, 1 dec. 1939, p. 481 — 482.
262. *Orașe*, Îns., ieș., IV, nr. 12, 1 dec. 1939, p. 482.
263. *Să mai învețe !*, Îns. ieș., IV, nr. 12, 1 dec. 1939, p. 483.
264. *Războiul undelor*, Îns. ieș., IV, nr. 12, 1 dec. 1939, p. 484 — 485.
265. *Fîntîni și poduri*, Îns. ieș., IV, nr. 12, 1 dec. 1939, p. 486.
266. *„Nunta Zamfirei"*, Îns. ieș., IV, nr. 12, 1 dec. 1939, p. 486 — 487.
267. *Pîrloage*, Îns. ieș., IV, nr. 12, 1 dec. 1939, p. 487.
268. *Corsari splendizi*, Îns. ieș., IV, nr. 12, 1 dec. 1939, p. 488.
269. *Revizuiri literare*, Îns. ieș., V, nr. 1, 1 ian. 1940, p. 161.
270. *Versificația lui Topîrceanu*, Îns. ieș., V, nr.1, 1 ian. 1940, p. 162.
271. *Ritm moldovenesc*, Îns. ieș., V, nr. 1, 1 ian. 1940, p. 164.
272. *Tocirea cuvintelor*, Îns. ieș., V, nr. 1, 1 ian. 1940, p. 167.
273. *Romantism provincial*, Îns. ieș., V, nr. 1, 1 ian. 1940, p. 169.
274. *Drame la telefon*, Îns. ieș., V, nr. 1, 1 ian. 1940, p. 169 — 170.
275. *Polemici*, Îns. ieș., V, nr. 2, 1 feb. 1940, p. 381 — 382 [semnat II].
276. *Crispare*, Îns. ieș., V, nr. 2, 1 feb. 1940, p. 387 [semnat mr. g.]
277. *Viață vegetativă*, Îns. ieș., V, nr. 4, 1 apr. 1940, p. 161.
278. *Între arhitecți și zidari*, Îns. ieș., V, nr. 6, 1 iun. 1940, p. 554.
279. *Scriitorii despre scriitori*, Îns. ieș., V, nr. 6, 1 iun. 1940, p. 555—556.
280. *Istoria culturii*, Îns. ieș., V, nr. 6, 1 iun. 1940, p. 561.
281. *„Strada fără bucurii"*, Îns. ieș., V, nr. 6, 1 iun. 1940, p. 563.
282. *„Sfîrtiac" și poezie*, Îns. ieș., V, nr. 6, 1 iun. 1940, p. 565.
283. *În jurul gunilor*, Îns. ieș., V, nr. 7, 1 iul. 1940, p. 139—145.
284. *Nu-i uităm* [I. I. Mironescu și Eugen Lucinescu], Îns. ieș., V, nr. 8, 1 aug. 1940, p. 315—315.
285. *Literatura și războiul*, Îns. ieș., V, nr. 8, 1 aug. 1940, p. 316.
286. *Îndărătnicie*, Îns. ieș., V, nr. 8, 1 aug. 1940, p. 316—317.

287. *Ion Creangă ilustrat de Kiriacoff*, Ins. ieș., V, nr. 8, 1 aug. 1940, p. 318—319.
288. *Geografie sentimentală*, Ins. ieș., V, nr. 8, 1 aug. 1940, p. 320.
289. *Bagaje și renunțări*, Ins. ieș., V, nr. 8, 1 aug. 1940, p. 320.
290. *Organizare și cadre*, Ins. ieș., V, nr. 8, 1 aug. 1940, p. 320—321.
291. *Traduceri din românește*, Ins. ieș., V, nr. 8, 1 aug. 1940, p. 321—322.
292. *Biblioteci*, Ins. ieș., V, nr. 8, 1 aug. 1940, p. 322—323.
293. *Despre fericire*, Ins. ieș., V, nr. 8, 1 aug. 1940, p. 323.
294. *Ce cauți la librărie?*, Ins. ieș., V, nr. 9, 1 sep. 1940, p. 556.
295. *„Vremuri de bejenie"*, Ins. ieș., V, nr. 9, 1 sep. 1940, p. 558—559.
296. *„Sinteză" de mărunțișuri*, Ins. ieș., V, nr. 9, 1 sept. 1940, p. 559—560.
297. *Femeia alarmistă în sec. al XIII-lea*, Ins. ieș., V, nr. 9, 1 sep. 1940, p. 561.
298. *Pentru cei care se cred critici*, Ins. ieș., V, nr. 9, 1 sep. 1940, p. 563.
299. *Sînge rece*, Ins. ieș., V, nr. 9, 1 sep. 1940, p. 564.
300. *Arta de-a fi șef*, Ins. ieș., V, nr. 9, 1 sept. 1940, p. 565—566.
301. *Scrisul românesc*, Ins. ieș., V, nr. 10, 1 oct. 1940, p. 66—84.
302. *De la un număr la altul*, Ins. ieș., V, nr. 10, 1 oct. 1940, p. 136.
303. *Fructele-s de la Dumnezeu!*, Ins. ieș., V, nr. 10, 1 oct. 1940, p. 139—140.
304. *„Mille s gloriosus"*, Ins. ieș., V, nr. 10, 1 oct. 1940, p. 142.
305. *Modelele literare ale d-lui Ionel Teodoreanu*, Ins. ieș., V, nr. 11, 1 nov. 1940, p. 310—311.
306. *A citi și a reciti*, Ins. ieș., V, nr. 11, 1 nov. 1940, p. 314.
307. *Pentru literatura de evaziune*, Ins. ieș., V, nr. 11, 1 nov. 1940, p. 313.
308. *„Cei din linia I-a"*, Ins. ieș., V, nr. 11, 1 nov. 1940, p. 316—317
309. *Sub. semnul austerității*, Ins. ieș., V, nr. 11, 1 nov. 1940, p. 317.
310. *Femeile singure*, Ins. ieș., V, nr. 11, 1 nov. 1940, p. 317—318.
311. *Actualități culturale*, „Prutul", III, nr. 629, 28 nov. 1941, p. 1, 2. nr. 630, 29 nov. 1941, p. 1, 2.
312. *Cazul Kiriacoff*, „Moldova", 22 dec. 1941.
313. *Un prieten dispărut: Jean Voilquin*, „Moldova", 30 iul. 1942.
314. *Întoarcerea Franței la poezie*, „Ethos", I, nr. 1, 1944, p. 139
315. *Esența poeziei franceze*, „Ethos", I, nr. 2—3, 1944, p. 243—259.
316. *Soluții, din criză. Poezia europeană de astăzi*, „Ethos", I, nr. 2—3, 1944, p. 311—313.
317. *Actualitatea omului*, „Ethos", II, nr. 3—4, 1945, p. 294—295.
318. *„Anti de ucenicie"*, „Ethos", II, nr. 3—4, 1945, p. 296.
319. *Un romantic social: Romain Rolland*, „Ethos", II, nr. 3—4, 1945, p. 296—297.
320. *Ziua Franței*, Mold. lib., II, nr. 242, 15 iul. 1945, p. 1, 2.
321. *Paul Valéry, imagină a Franței*, Mold. lib., II, nr. 253, 28, iul 1945, p. 1.
322. *Iașul cultural. Societatea de științe istorice, filologice și folclor*, „Luptăm", I, nr. 2, 6 nov. 1949, p. 1, 2.
323. *Măiestria artistică în opera lui Alecu Russo*, Rev. Univ. „Al. I Cuza" și a Inst. Polit. Iași, I, nr. 1—2, 1954. p. 367—394.
324. *Contribuția lui N. Bălcescu la dezvoltarea limbii și literaturii române*, Comunicare, Academia R. S. România, 1954.
325. *Un mare călător în închipuire: Jules Verne*, Fl. Iaș., X, nr. 2667, 24 mar. 1955, p.2.
326. *G. Bacovia (1881—1957)*, An. Șt. Univ. „Al. I. Cuza" Iași. Secț. III, Șt. sociale, tom. III, fasc. 1—2, 1957, p. 454—456.
327. *Constantin I. Balmuș (1898—1957)*, An. Șt. Univ. „Al. I. Cuza", Iași. Secț. III, Șt. sociale, tom. III, fasc. 1—2, 1957, p. 456—460.
328. *Costache Negruzzi, traducător*, St. cerc. șt. Fil., VIII, 1957, fasc. 2, p. 209—237.
329. *G. Topîrceanu*, Iaș. lit., IX, nr. 5, mai 1957, p. 39—41.
330. *M. Codreanu la „Însemnări ieșene"*, Iaș. lit., IX, nr. 11, nov. 1957, p. 68—71.
331. *Activitatea academicianului C-tin Balmuș în perioada sa ieșeană*, An. Academiei R.S.R., vol. 8, București, Edit. Academiei, 1958, p. 21—27.
332. *Lumea poetică a Otiliei Cazimir*, Iaș. lit., IX, nr. 1, ian. 1958, p. 80—84.
333. *Ideile literare ale lui Costache Negruzzi*, Iaș. lit., IX, nr. 9—10, sep.—oct., 1958, p. 127—137.
334. *După 15 ani de realizări literare. Un deceniu și jumătate de literatură în slujba poporului*, Iaș. lit., X, nr. 8, aug. 1959, p. 67—68.
335. *Mihail Sadoveanu la „Însemnări ieș ne"*, Iaș, lit., XI, nr. 11, nov. 1960, p. 36—39.
336. *Emilia-Vanda Levițchi*, An. Șt. Univ. „Al. I. Cuza" Iași. Secț. III, Șt. sociale, Lb. și lit., tom. X, fasc. 2, 1964, p. 239—240.
337. *Otilia Cazimir în peisajul literar românesc*, Iaș. lit., XV, nr. 2, feb. 1964, p. 46—48.
338. *Eminescu și Iașul*, Iaș. lit., XV, nr. 5, mai 1964, p. 15—18.

339. *Eminescu și Iașul*, Gaz. lit., XV, nr. 26, 25 iun. 1964, p. 13, 18.
340. *Omul de știință și profesorul. Omagiu prof. Al. Dima cu prilejul împlinirii a 60 de ani*, Anuar lingv. ist. lit., XVI, 1965, p. 5—15.
341. *Creator de școală* [Al. Dima], Iaș. lit., XVI, nr. 10, oct. 1965, p. 30—31.
342. *Ibrăileanu și „Viața românească"*, Iaș. lit., XVII, nr. 3, mar. 1966, p. 24—34.
343. *Ibrăileanu evocat de* [..] *N. I. Popa*, „Cronica", I, nr. 6, 19 mar. 1966, p. 9.
344. *Stendhal, azi* [125 ani de la moarte], Iaș. lit., XVIII, nr. 3, mar. 1967, p. 51—55.
345. *Expresivitatea și echilibrul limbajului. Premiile U.T.C.*, „Scînteia tineretului", XXIII, nr. 5592, 13 mai 1967, p. 4.
346. *Costache Negruzzi*, în *Istoria literaturii române*, vol. 2., București, Edit. Acad. R. S. România, 1968, p. 380—399.
347. *100 de ani de la moartea lui Costache Negruzzi*, Rev. ist. t. lit., XVII, nr. 4, oct.-dec. 1968, p. 593—605.
348. *C. Negruzzi, clasic al literaturii noastre*, Lb. și lit., 21, 1969, p. 19—31
349. *O preocupare modernă: Dicționarul literar*, Rom. lit., II, nr. 14, 3 apr. 1969, p. 20.
350. *Actualitatea spiritului critic și condițiile lui*, Conv. lit., I, nr. 1, mai 1970, p. 7—10.
351. *La société roumaine au XX e siècle et ses structures littéraires*, Rev. ist. t. lit., XIX, nr. 3, iulie-sep. 1970, p. 367—375.
352. *Delicatețea, trăsătură dominantă a personalității lui G. Ibrăileanu*, Conv. lit., II, nr. 5, mai 1971, p. 16—21.
353. *Paul Valéry, mediteraneanul*, Sec. 20, nr. 10—12, oct.-dec. 1971, p. 436—442
354. *Realitate și transfigurare* [V. I. Popa], „Cronica", VII, nr. 7, 18 feb. 1972, p. 1, 9; nr. 8, 25 feb. 1972, p. 13—14.
355. *Iașul de altădată și de azi...*, Conv. lit., IV, nr. 4, 29 feb. 1972, p. 3.
356. *Eminescu in mankind's awareness*, Rom. Tod., nr. 2, feb. 1975, p. 40.
357. *Să ne îmbogățim arhiva vocilor!*, în Victor Crăciun, *Manuscrise și voci — Scriitori români la radio*, București, Eminescu, 1977, p. 287—291.
357a. *Filiala Iași a Societății de științe filologice*, „Buletinul Societății de științe filologice din RSR", 1977, p. 7 — 8.

VIII. CRONICI LITERARE, RECENZII

358. Keilhacker M, *Le Maître idéal*, trad. din franceză, Paris, Desclée De Brouwer, 1933, Ins. ieș., I, nr. 2, 15 ian. 1936, p. 69.
359. *Encyclopédie française permanente* (Librairie Larousse, dépositaire général), Ins. ieș., I, nr. 2, 15 ian. 1936, p. 70,
360. Daudet, Léon, *Les Universaux. Essai sur les mouvements et les figures des idées et des passions humains*. Paris, B. Grasset, 1935, Ins. ieș, I, nr. 3, 1 feb. 1936, p. 116.
361. Rașcu, I. M., *La Lisieux, cu sfînta Tereza*, București, 1934; *Vibrări*. Buc., 1935, *Eminescu și catolicismul*, București, 1935, Ins. ieș., I, nr. 8, 15 apr. 1936, p. 381—382.
362. Flavius, N. I. *Cinci săptămini în jurul Mediteranei*. Iași, Ed. Lumea, 1935, Ins. ieș., I, nr. 8, 15 apr. 1936, p. 383.
363. Șerban, N., *Un frère de Pierre Loti*, Paris, Nouvelles éditions latines, 1936, Ins. ieș., I, nr. 8, 15 apr. 1936, p. 383—384.
364. Henry, Paul, *Histoire roumaine*. Paris, Revue historique, 1935, Ins. ieș., I, nr. 8,15 apr. 1936, p. 391—392.
365. Ursu, G, *Istoria literară a Bîrladului*, București, 1936, Ins. ieș., I, nr. 9, 1 mai 1936, p. 447 — 448.
366. Saurat, Denis, *Modernes*, Paris, Denoël et Steele, 1935, Ins. ieș., I, nr. 9, 1 mai 1936, p. 455 — 456.
367. Réan, Louis et Cohen, Gustave, *L'Art du Moyen Age. Arts plastiques. Art littéraire et La civilisation française*, Paris, La Renaissance du livre, 1935 (L'Evolution de l'Humanité, tome 40), Ins. ieș., I, nr. 9, 1 mai 1936, p. 456.
368. Topîrceanu, G., *Pirin-Planina, Episoduri tragice și comice din captivitate*, București, 1936, Ins. ieș., I, nr. 10, 15 mai 1936, p. 604 — 607.
369. *Pe marginea unui roman nou*: *M. Ochin, Intelectual!*, „Lumea", XIX, nr. 5430, 1 iun. 1936, p. 2.
370. Moreau, Pierre, *L'Histoire en France au XIX-e siècle, État présent des travaux et esquisses, d'un plan d'études*, Paris, Les Belles Lettres, 1935, Ins. ieș., I, nr. 11, 1 iun. 1936, p. 675 — 676.
371. Ochin, M, *Intelectual!* Iași, Edit., Lumea, 1936, Ins. ieș., I, nr. 13 — 14, 15 iul. 1936, p. 64 — 66.

372. Valéry, Paul, *Variété*, II, Paris, Gallimard, 1936, Ins. ieș., I, nr. 19, 1 oct. 1936, p. 265 — 266.
373. Jankélévitch, Vladimir. *L'Ironie*, Paris, F. Alcan, 1936, (Nouvelle Encyclopédie philosophique), Ins. ieș., I, nr. 20, 15 oct. 1936, p. 311 — 312.
374. Renard, Jules, *Journal*, Nouvelle Revue Française, 1935, Ins. ieș., I, nr .20, 15 oct. 1936, p. 312 — 313.
375. Bouvier, Émile și Jourda, Pierre, *Guide de l'étudiant en littérature française*, Paris, P.U.F., 1936, Ins. ieș., I, nr. 20, 15 oct. 1936, p. 313.
376. *O nouă istorie a literaturii franceze (Histoire de la littérature française)*, Publiée sous la direction de Jean Calvet, Paris, 1935, 11 vol., Ins. ieș., I, nr. 21, 1 nov. 1936, p. 367 — 375.
377. Tardieu, André, *Alerte aux Français*, Paris, Flammarion, 1936, Ins. ieș., I, nr. 24, 15 dec. 1936, p. 577 — 578.
378. Bibliothéque Nationale, *Cinquantenaire du symbolisme. Exposition de manuscrits autographes, estampes, peintures, sculptures, éditions rares, portraits, objets d'art*. Introduction par Edmond Jaloux, Paris, Edit. des Bibliothéques Nationales, 1936, Ins. ieș., I, nr. 24, 15 dec. 1936, p. 583 — 586.
379. Botez, Octav, *Naturalismul în opera lui Delavrancea*, București, Viața românească, 1936, Ins. ieș., II, nr. 2, 15 ian. 1937, p. 135 — 136.
380. Rașcu, I.M., *Eminescu și Alecsandri*, București, 1936, Ins. ieș., II, nr. 2, 15 ian. 1937, p. 137 — 138.
381. Strat, G., *Elogiul libertății*, București, 1937, Ins. ieș., II, nr. 13 — 14, 15 iul. 1937, p. 90
382. Mărușă, T.D., *„Cazul" T. Pisani și neologismele în limba română*, Craiova, 1936, Ins. ieș., II, nr. 13 — 14, 15 iul. 1937, p. 90 — 91.
383. Rașcu, I.M., *Convingeri literare*, București, 1937, Ins. ieș., II, nr. 13 — 14, 15 iul. 1937, p. 91 — 93.
384. Bedreag, C., *Quelques aspects de „Junimea" de Iassy. 1863 — 1872 — 1885*, Cernăuți, 1937, 37 p., Ins. ieș., II, nr. 15 — 16, 15 aug. 1937, p. 231 — 232.
385. Rădulescu, M., *Unitatea socială a clasei școlare*, Iași, Tip., Albina românească, 1937, (Școala creatoare. Biblioteca pedagogică, nr. 5), Ins. ieș., II, nr. 17 — 18, 15 sep. 1937, p. 333 — 334.
386. *Noua istorie a literaturii române contemporane de E. Lovinescu*, Ins. ieș., II, nr. 19 — 20, 15 oct. 1937, p. 409 — 416.
387. Missir, Ioan, *Fata moartă*, Ins. ieș., II, nr. 19 — 20, 15 oct. 1937, p. 422 — 423.
388. Baldensperger, Fernand, *D'Edmond Spenser à Alan Seeger*, Cambridge, Harvard Univ. Press, 1938, Ins. ieș., III, nr. 5, 1 mai 1938, p. 355 — 356.
389. Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina, 1862, *Darea de seamă jubiliară și Raportul comitetului pe anul 1937*. Cernăuți, 1938, Ins. ieș., III, nr. 5 1 mai 1938, p. 362 — 363.
390. Constantinescu — Delabaia, I,. *Fabule*, Cu o prefață de N. Iorga, București, 1938, Ins. ieș., III, nr. 12, 1 dec. 1938, p. 535 — 536.
391. Cazimir, O., *Jucării*, București, Cartea românească, 1938, Ins. ieș., IV, nr. 2, 1 feb. 1939, p. 360 — 361.
392. Van Tieghem, Paul, *Répertoire chronologique des littératures modernes*, publié par la Commission internationale d'histoire littéraire moderne, sous la direction de Paul Van Tieghem. Paris, E. Droz, 1935 — 1937, Ins. ieș., IV, nr. 5, 1 mai 1939, p. 387 — 388.
393. Cotovu, Sanda, *Jocuri de apă*. Roman. Prefață de G. Topîrceanu, București, Cartea românească, Ins. ieș., IV, nr. 5, 1 mai 1939, p. 388 — 389.
394. Dănilă, N., *Le „Voyage en Orient" de G. Flaubert*, Paris, 1939, Ins. ieș., IV, nr. 6, 1 iun. 1939, p. 603 — 604.
395. Rașcu, I.M, *Renunțările luminoase*, București, 1939, Ins. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 333 — 334.
396. *Les Français et la Roumanie*. Textes choisis par Paul Desfeuilles et Jacques Lassaigne, Bucarest, 1937, Ins. ieș., V, nr. 6,1 iun. 1940, p. 580 — 581.
397. Mancaș, Mircea, *Condiționarea psihologică a artei*, București, Edit. Casei Școalelor, 1940, Ins. ieș., V, nr. 10, 1 oct. 1940, p. 149 — 150.
398. *Définitions de la France*. Textes choisis et préfacés par Luciene Maury. Paris, Stock (Etudes françaises, 5) 1941, „Ethos", I, nr. 1, ian. 1944, p. 157 — 158.
399. Papu, Edgar, *Soluțiile artei în cultura modernă*, București, Casa Școalelor, 1943, „Ethos", I, nr. 1, ian. 1944, p. 158 — 159.
400. Șcipaciov, Stepan, *Versuri*. În românește de Veronica Porumbacu. București, Cartea rusă, 1951, Iașul nou, III, nr. 3 — 4, mai 1951, p. 183 — 185.

401. Nicolaevna, Galina, *Secerișul*, Roman tradus din limba rusă de Otilia Cazimir și Nicolae Gumă, București, Cartea rusă, 1951, Iașul nou, III, nr. 7—8, dec. 1951, p. 168—177.
402. Ivașcenco, N., *Caracterul popular al literaturii*, Iașul nou, III, nr. 7 — 8, dec. 1951, p. 196 — 197.
403. Ștefănescu, Mircea, *„Matei Millo" (Căruța cu paiațe)*, Iaș. lit., V,nr. 1, mar. 1953, p. 190 — 192.
404. Ralca, Mihai, *Note de drum în Antile*, Iaș. lit., VI, nr. 2, oct. 1954, p. 147 — 150.
405. Manole, I., *Anton Pann. Studii literare*, București, E.S.P.L.A., f.a., Iaș. lit., VIII, nr. 2 — 3, feb. mar. 1955, p. 158 — 162.
406. Petrescu, Florin Mihai, *Chemarea primăverii*, Iași, 1959, Iaș. lit., X, nr. 10, oct. 1959, p. 90 — 94.
407. *Studii de literatură comparată*, București, Edit. Academiei R. S. România, 1968, Anuar lingv. ist. lit., XX, 1969, p. 256 — 260.
408. Munteano, B., *Constantes dialectiques en littérature et en histoire, problèmes, recherches, perspectives*. Paris, Didier, 1967 (Etudes de littérature étrangère et comparée), Anuar lingv., ist. lit., XX, 1969, p. 230 — 234.
409. Dima, Al., *Principii de literatură comparată*, București, Edit., pentru literatură, 1969, Iaș. lit., XX, nr. 6, iun. 1969, p. 66 — 70.
410. *Istoria și teoria comparatismului în România*, Sub îngrijirea științifică a prof. Al. Dima și Ovidiu Papadima, București, Edit. Academiei R.S. România, 1972, Anuar lingv., ist. lit. Iași, XXIV, 1973, p. 211 — 214.

IX. REVISTA REVISTELOR

411. *„Arhiva", XLII, 1935, nr. 3 - 4*, Ins. ieș., I, nr. 2, 15 ian. 1936, p. 74
412. *„Gînd românesc", III, nr. 11—12, nov. dec. 1935*, Ins. ieș. I, nr. 3, 1 feb. 1936, p. 119.
413. *„La Nouv lle Revue Française", 1 er janv. 1936*, Ins. ieș., I, nr. 3, 1 feb. 1936, p. 119.
414. *„Mercure de France", XLVI, nr. 1, 15 janv. 1935*, Ins. ieș., I, nr. 3, 1 feb. 1936, p. 120.
415. *„Le Mois", 1 er déc. 1935 — 1 er janv. 1936*, Ins. ieș., I, nr. 3, 1 feb. 1936, p. 120
416. *„La Revue de France", XVI, 15 janv. 1936*, Ins. ieș., I, nr. 4, 15 feb. 1936, p. 170-171.
417. *„Le français moderne", 4 er année, nr. 1, janv. 1936*, Ins. ieș., I, nr. 4, 15 feb. 1936, p. 171.
418. *„La Nouvelle Revue française", 1 er février 1936*, Ins. ieș., I, nr. 5, 1 mar. 1936, p. 214.
419. *„Mercure de France", 1 er février 1936*, Ins. ieș., I, nr. 5, 1 mar. 1936, p. 215.
420. *„Le Mois", 1 er février 1936*, Ins. ieș., I, nr. 5, 1 mar. 1936, p. 215 — 216.
421. *„Gînd românesc", IV, nr. 3 — 4, mar. — apr., 1936*, Ins. ieș., I, nr. 10, 15 mai 1936, p. 622.
422. *„Revue de littérature comparée", XVI, nr. I, janv. mars. 1936*, Ins. ieș., I, nr. 10, 15 mai 1936, p. 624 — 626.
423. *„Revista cursurilor și a conferințelor", I, nr. 2, apr. 1936*, Ins. ieș., I, nr. 12, 15 iun. 1936, p. 728 — 729.
424. *„La Nouvelle Revue Française", 1er juillet, 1936. Hommage à Albert Thibaudet*, Ins. ieș., I, nr. 15 — 16, 15 aug. 1936, p. 151 — 152.
425. *Revue d'histoire littéraire de la France", XLIII, 1936, janv. mars.*, Ins. ieș., I, nr. 19, 1 oct. 1936, p. 271 — 272.
426. *„Le Mois", 1er août 1936*, Ins. ieș., I, nr. 19, 1 oct. 1936, p. 272.
427. *„Revue de littérature comparée", XVI, nr. 2, avril — juin 1936*, Ins. ieș., I, nr. 20, 15 oct. 1936, p. 316.
428. *„La Nouvelle Revue française", 1 er sept. 1936*, Ins. ieș., I, nr. 21, 1 nov. 1936, p. 376.
429. *„Preocupări literare". Revista Societății Prietenii istoriei literare, I, vol. II, nr. 5, 1 dec. 1936* Ins. ieș., II, nr. 3, 1 feb. 1937, p. 203.
430. *„Cahiers du Sud", Le romantisme allemand, Numéro special, XXXV, mai-juin, 1937*, Ins. ieș., II, nr. 17—18, 15 sep. 1937, p. 341—344.
431. *„Yggdrasill". Bulletin mensuell de la Poésie en France et à l'étranger. Paris, Libr. H. P. Livet*, Ins. ieș., III, nr. 3, 1 mar. 1938, p. 611—613.
432. *„Mercure de France", Tome CCLXXXVI, 15 sep .1938*, Ins. ieș., III, nr. 11, 1 nov. 1938, p. 366—367./necsemnat/.
433. *„Helicon". Revue internationale des problèmes généraux de la littérature. Debrecen, I, 1938, 1—2*, Ins. ieș., III, nr. 12, 1 dec. 1938, p. 539.
434. *Reviste noi*, Ins. ieș., IV, nr. 5, 1 mai 1939, p. 373—374.

435. „*Helicon*". *Revue internationale des problèmes généraux de la littérature*, *I, nr. 1, 1938*, Îns. ieș., IV, nr. 5, 1 mai 1939, p. 389—391.
436. *Institutul de științe din România*, „*Buletin*" *nr. 4, 1 mar. 1939*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1, aug. 1939, p. 337—338.
437. „*Viața românească*", *XXXI ,iulie 1939. Număr închinat Franței*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 338—339.
438. „*Revista Fundațiilor*", VI, *1 iulie 1939*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 339—340.
439. „*Gînd românesc*", *VII, nr. 1—6, ianuarie-iunie 1939*, Îns. ieș., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 341.
440. „*Plaisir de France*", *Le Pavillon français à l'Esposition Internationale de New York. Paris, Juillet, 1939*, Îns. ieș., IV, nr. 9, 1 sep. 1939, p. 513—514.
441. „*Charpenteș*". *Revue mensuelle d'expression française, nr. 1—2, juin-août 1939*, Îns. ieș IV, nr. 10, 1 oct. 1939, p. 150—151.
442. „*Gînd românesc*", *VII, nr. 7—9, sep. 1939*, Îns. ieș., IV, nr. 10, 1 oct. 1939, p. 151—152.
443. „*Școala și viața*", *VI, iunie, 1939*, Îns. ieș., IV, nr. 10, 1 oct. 1939, p. 152—153.
444. „*Conferința*", *IV, iulie, 1939*, Îns. ieș., IV, nr. 10, 1 oct. 1939, p. 153.
445. „*Revue de littérature comparée*", *XIX oct.-déc., 1939, Numéro spécial: Racine et l'étranger*, Îns. ieș., IV, nr. 12, 1 dec. 1939, p. 507—508.
446. „*Symposion*", *II, nr. 2—3, iunie 1939*, Îns. ieș., IV, nr. 12, 1 dec. 1939, p. 508—509.
447. „*Revista Fundațiilor*", *VI, 1 dec. 1939*, Îns. ieș., V, nr. 1, 1 ian. 1940, p. 186—187.
448. „*Revista Fundațiilor*", *VII, 1 mai 1940*, Îns. ieș., V, nr. 6, 1 iun. 1940, p. 583.
449. „*Viața românească*", *XXXII, iunie 1940*, Îns. ieș., V, 1 iul. 1940, p. 194.
450. „*Revista Fundațiilor*", *VII, iunie 1940*, Îns. ieș., V, 1 iul 1940, p. 194—195.
451. *Reviste franceze*, „Ethos", I, nr. 1, ian. 1944, p. 139—140.
452. *Din revistele Iașului*, „Iașul nou", V, nr. 3—4, dec. 1953, p. 346—347.
453. „*Iașul literar*", *X, nr. 3, 1959*, Fl. Iaș., XV, nr. 3936, 26 apr. 1959, p. 2.
454. „*Iașul literar*" *X, nr. 6, iun. 1959*, Fl. Iaș., XV, nr. 3994, 5 iul. 1959, p. 2.
454a. *Publicații științifice și tradiții progresiste*, Iaș. lit., II, nr. 10, oct. 1960, p. 32—35.
455. „*Revue de littérature comparée*", *nr. 3—4, 1964, nr. 1—2, 1965*, Rev. ist. t. lit., XV, nr. 1, 1966, p. 189—191.

X. PROBLEME DE EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚĂMÎNT

a. Articole, note

456. *Literatura romantică franceză în educație*, Bul. Sem. ped. univ. Iași, I, nr. 1, mai 1922 p. 30—44.
457. *Lecția de probă la limba franceză cu elevii cl. a II-a, la 2 apr. 1921, Autocritica*, Bul. Sem. ped. univ. Iași, I, nr. 1, mai, 1922, p. 132—137.
458. *Cuvînt ținut în numele participanților. La aniversarea a 23 ani de ființă a Seminarului pedagogic universitar Iași*, Bul. Sem. ped. univ. Iași, I, nr. 2, 1922—1923, p. 84—88.
459. *Criza spiritului. Disertație.* [Cu prilejul jubileului de 32 de ani al Seminarului pedagogic universitar], Bul. Sem. ped. univ. Iași, 1930—1932, nr. 8, p. 18—27.
460. *Referat asupra portretului psihologic al elevului Grădineanu Vladimir din clasa I, întocmit de Adelina Popovici*, Bul. Sem. ped. univ. Iași, nr. 8, 1930—1932, p. 190—191.
461. *Referat asupra portretului psihologic al elevului Halaga Gheorghe din clasa I, întocmit de Romanescu Boris*, Bul. Sem. ped. univ. Iași, nr. 8, 1930—1932, p. 191.
462. *Referat asupra portretului psihologic al elevului A. C. din clasa I, întocmit de Istrati Margareta*, Bul. Sem. ped. univ. Iași, nr. 8, 1930—1932, p. 191—192.
463. *Referat asupra portretului psihologic al elevului Iacob E., întocmit de Alexandru Scvozmnicov*, Bul. Sem. ped. univ. Iași, nr. 8, 1930—1932, p. 192.
464. *Psihologia lecturilor adolescenței*, V, r., XXIV, nr. 1—2, ian.-feb. 1932, p. 52—69.
465. Bădărău, T. A., Lupu, I., Popa, N. I., *O anchetă școlară la Liceul Internat din Iași*, Rev. gen. înv. XX, nr. 1—2, ian.-feb. 1932, p. 36—44.
466. *Sinuciderile în școală. Fapte și legende. Psihologia sinuciderii. Școala și societatea. Pedagogie sau „demagogie școlară?"*, „Opinia", XXX, nr. 8099, 19 apr. 1934, p. 1, 2., nr. 8100, 20 apr. 1934, p. 1, 2, nr. 8101, 21 apr. 1934, p. 1, 2.
467. *Dureroase confirmări... „Post scriptum" la „Sinuciderile în școală"*, „Opinia, XXX, nr. 8102, 22 apr. 1934, p. 1, 2.

468. *Iarăşi sinucideri şcolare. În jurul cazului Onofrei*, „Opinia", XXX, nr. 8159, 4 iul. 1934, p. 1, 2.
469. *Sinuciderile şcolare. O explicaţiune şi câteva concluzii. În jurul cazului Onofrei*, „Opinia", XXX, nr. 8160, 5 iul. 1934, p. 1, 2.
470. *În jurul sinuciderilor de elevi. Răspuns tardiv unui fost anonim*, „Opinia", XXX, nr. 8217, 9 sep. 1934, p. 3, 4.
471. *Pedagogi improvizaţi. (În jurul unei polemici)*, Libert., II, nr. 18, 20 sep. 1934, p. 291—294.
472. *Răspunsul secţiei Iaşi la chestionarul de la Oxford*, Trib. şc., 1 iul. 1935.
473. *La mormîntul lui C. B. Penel*, „Opinia", XXXI, nr. 8465, 4 iul. 1935, p. 1, 2.
474. *Liceul Internat din Iaşi*, Îns. ieş., I, nr. 1, 1 ian. 1936, p. 25—26.
475. *În jurul revistelor şcolare*, Îns. ieş., I, nr. 4, 15 feb. 1936, p. 168—169.
476. *Îndărăt, spre „oraşul amintirilor"! Pentru jubileul Liceului Internat, 21 mai 1936*, Îns. ieş., I, nr. 10, 15 mai 1936, p. 545—551; în *Patruzeci de ani ai Liceului Internat „C. Negruzzi" din Iaşi, 1895—1935*, Iaşi, 1937, p. 122—128.
477. *Purificarea bibliotecilor şcolare*, Îns. ieş., I, nr. 17—18, 15 sep. 1936, p. 202—204, [semnat Criticus].
478. *Liceul Internat din Iaşi, teren de experienţă*, Îns. ieş., I, nr. 19, 1 oct. 1936, p. 254—255.
479. *Umanism şi rasism* [Jean Eduard Spenlé, *Deux conceptions de l'éducation: Humanisme et Racisme*], Îns. ieş., I, nr. 21, 1 nov. 1936, p. 355—356.
480. *Munca obligatorie pentru tineret*, Îns. ieş., I, nr. 21, 1 nov. 1936, p. 358—359 [semnat Krs.].
481. *Cenzura manual lor de liceu*, Îns. ieş., I, nr. 24, 15 dec. 1936, p. 566—568 [semnat Krs].
482. *C. B. Penel*, în *Patruzeci de ani ai Liceului Internat „C. Negruzzi" din Iaşi. 1895—1935* Iaşi, 1937, p. 76—79.
483. *Un plagiat „secundar"*, A.L.A., XVIII, nr. 889, 19 dec. 1937, p. 5—6.
484. *Cum „compune" d. prof. Obrenja — Iaşi un studiu „doctoral"*, A.L.A., XIX, nr. 895, 30 ian. 1938, p. 6.
485. *Fişe psihologice*, Îns. ieş., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 336.
486. *Belfer*, Îns. ieş., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 340.
487. *Examinatori şi examinaţi*, Îns. ieş., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 344—345.
488. *Revista la bacalaureat*, Îns. ieş., III, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 347.
489. *Grade şi gradaţii*, Îns. ieş., III, nr. 9, 1 sep. 1938, p. 542.
490. *Profesorii la examene*, Îns. ieş., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 285.
491. *Bacalaureatul*, Îns. ieş., IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 285—286.
492. *Elevi în serie şi personalităţi*, Îns. ieş, IV, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 290—291.
493. *Mister Chips sau adevăratul pedagog*, Îns. ieş., IV, nr. 12, 1 dec. 1939, p. 483—484.
494. *Student sau şcolar?*, Îns. ieş., V, nr. 1, 1 ian. 1940, p. 165—166.
495. *Şcoală model*, Îns. ieş., V, nr. 1, 1 ian. 1940, p. 168—169.
496. *Criza recrutării studenţilor*, Îns. ieş., V, nr. 2, 1 feb. 1940, p. 385 [semnat H.F.].
497. *Traian Bratu*, Îns. ieş., V, nr. 8, 1 aug. 1940, p. 313—314.
498. *Examene*, Îns. ieş., V, nr. 8, 1 aug. 1940, p. 319—320.
499. *Programa analitică de limba franceză pentru liceele teoretice*, în colaborare, Monit. of., nr. 192, 21 aug. 1940, p. 4353—4357.
500. *Biografia lui Alfred de Vigny. Lămuriri cu privire la predarea biografiei unui scriitor. Plan de lecţie*, Cerc. ped. Bul. Sem. ped. univ. Iaşi, vol. I, 1943, p. 250—261.
501. *O explicaţie de text. Une nuit dans les forêts du Nouveau Monde de Chateaubriand*, Cerc. ped. Bul. Sem. ped. univ. Iaşi, vol. 1, 1943, p. 261—273.
502. *Literatura şi artele în şcoală*, Cerc. ped. Bul. Sem. ped. univ. Iaşi, vol. 1, 1943, p. 384.
503. *Despre grade şi gradaţii*, Şc. rom., nov. 1942.
504. *Arta discuţiei în şcoală*, Cerc. ped. Bul. Sem. ped. univ. Iaşi, vol. 1, 1943, p. 385.
505. *Vocabularul elevilor*, Cerc. ped. Bul. sem. ped. univ. Iaşi, vol. 1, 1943, p. 385—386.
506. *Mijloace tehnice pentru învăţat limbi moderne*, Cerc. ped. Bul. Sem. ped. univ. Iaşi, vol. 1, 1943, p. 386.
507. *Scrupule; încurajarea scrisului la elevi*, Cerc. ped. Bul. sem. ped. univ. Iaşi, vol. 1, 1943, p. 386—387.
508. *Răspunderile şcolii*, Cerc. ped. Bul. sem. ped. univ. Iaşi, vol. 1, 1943, p. 387.
509. *Refacerea Liceului Internat*, „Moldova", IV, nr. 1002, 31 dec. 1943, p. 2.
510. *Şcoala din Moldova ca instrument de difuzare a ştiinţei (1829—1848)*, St. cerc. şt., secţ. III, Iaşi, V, nr. 3—4, 1954, p. 529—564.
511. *95 de ani de la înfiinţarea Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi*, „Scînteia", XI, nr. 2017 26 oct. 1955, p. 2.

512. Popa, N. I. şi Jeanrenaud, A., *Învăţământul limbii franceze*, în *Contribuţii la istoria dezvoltării Universităţii din Iaşi. 1860—1960*, vol. 2, Bucureşti, 1960, p. 296—300.
513. *Literatura română contemporană (Perioada 1920—1944)*. vol. I, Clasa a XI-a. [În colaborare], Bucureşti, Edit. didactică şi pedagogică, 1960, 165 p.
514. *Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi. 1860—1960* [În colaborare], Iaşi, Universitatea „Al. I. Cuza", 1960, 148 p.
515. *Literatura română contemporană*. Clasa a XI-a [În colaborare], Bucureşti, Edit. didactică şi pedagogică, 1962, 1963. 352 p.
516. *Limba română contemporană*, Clasa a XI-a [În colaborare], Bucureşti, Edit. didactică şi pedagogică, 1964, 415 p.
517. *Literatura română contemporană*. Clasa a XI-a [În colaborare], Bucureşti, Edit. didactică şi pedagogică, 1965. 408 p.
518. *Literatura română contemporană*. Clasa a XI-a [În colaborare], Bucureşti, Edit. didactică şi pedagogică, 1966, 256 p.
519. *Liceul Internat: 75 de ani*, „Cronica", V, nr. 41, 10 oct., 1970, p. 3.
520. *Calistrat Hogaş, profesor la Liceul Internat*, în *75 de ani de activitate a Liceului Internat „C. Negruzzi"*. Iaşi, 1895—1970, Iaşi, f.a. p. 81—86.
521. *Profesorul Th. A. Bădărău*, în *75 de ani de activitate a Liceului Internat „C. Negruzzi" Iaşi, 1895—1970*, Iaşi, f.a., p. 167—168.
522. *Profesorul Ion Brăescu*, An. şt. Univ. „Al. I. Cuza" Iaşi. Secţ. III, Lit., 1977. p. 142—143

b. *Teze de doctorat conduse*

523. Mihăescu, Eliza, *Ideile pedagogice ale lui Montaigne*, 1947.
524. Baraz, Mihai, *Ideile lui Montaigne*, 1949.
525. Agrigoroaiei Valentina, *Formarea numelor de locuitori în limba franceză*, 1969.
526. Bejenaru, Cornelia, *Paul Valéry. Le drame de l'intelligence*, 1969.
527. Carpov, Maria, *La langue des oeuvres de Paul Scarron. Le maître du burlesque. Étude lexicale et grammaticale*, 1969.
528. Colomei, Angela, *Le langage poétique au théâtre de Giraudoux*, 1970.
529. Tuţescu, Mariana, *Le groupe nominal et la nominalisation en français moderne et contemporain*, 1970.
530. Mavrodin, Irina, *Nathalie Sarraute şi noul roman*, 1971.
531. Stoleriu, Valeriu, *L'humour de Raymond Queneau*, 1971.
532. Buţureanu, Silvia, *Colette et la récherche de soi-même*, 1973.
532a. Constantinescu, I., *Caragiale şi începuturile teatrului european modern*, 1973.
533. Holban, Adela, *Thèmes et moyens d'expression chez Léon-Paul Fargue*, 1973.
534. Mănucă, Dan, *Critica literară junimistă (1863—1885)*, 1974.
535. Sîrbu, Anca, *Julien Green — une conscience inquiète*, 1975.
536. Volovici, Leon, *Scriitorul. Apariţia şi evoluţia lui în perioada de constituire a literaturii române moderne*, 1975.
536 a. Pavel, Constantin, *André Malraux dans son oeuvre. Pensée et style*, 1978.
536 b. Puşcaşu, Petruţa, *Albert Thibaudet critique littéraire*, 1978.
563 c. Cuciureanu, Sonia, *La condition de la femme dans les romans de Fr. Mauriac*, 1978.

XI. PROBLEME TEATRALE, MUZICALE (articole, programe, cronici)

537. *Teatrul clasic francez la Iaşi. Pentru „Andromaca"*, „Opinia", XXXI, nr. 8401, 14 apr. 1935, p. 1, 2.
538. *Între tradiţie şi modernism. Ansamblul Comediei franceze*, „Lumea", XIX, nr. 5356, 2 mar. 1936, p. 4.
539. *Comedia franceză*. „Lumea", XIX, nr. 5362, 9 mar. 1936, p. 2.
540. *Teatrul şi viaţa. Cu prilejul spectacolului Comediei franceze*, Îns. ieş., I, nr. 8, 15 apr. 1936, p. 347—354.
540a. *Concertele simfonice ale orchestrei „Societăţii de Sport şi Muzică"*, Îns. ieş., I, nr. 10, 15 mai 1936, p. 591—592.
541. *Simfonia a IX-a la ţară*, Îns. ieş., III, nr. 10, 1 oct. 1938, p. 152.
542. *Zile vesele după război*. Comedie în 3 acte de E. Labiche. Trad. de M. Sadoveanu, Program Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1941—1942.
543. *Merele de aur*. Feerie în 8 tablouri şi un prolog de Vladimir Tudor. Program, Teatrul Naţional Iaşi. stagiunea 1941—1942.
544. *Norocul soldatului (Minna von Barnhelm)*. Piesă în 5 acte de G. E. Lessing. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1941—1942.

545. *Momente* de I. L. Caragiale *(Amici, Petiţiune, Justiţie, Situaţiune, Un pedagog de şcoală nouă, C.F.R., 1 Aprilie, Căldură mare, Articolul 241).* Program, Teatrul Naţional Iaşi stagiunea 1941—1942.
546. *Momente de I. L. Caragiale la Teatrul Naţional*, „Prutul", III, nr. 610, 6 nov. 1941, p. 1, 2.
547. *Cuibul cotofenelor.* Comedie în 4 acte de A. F. von Kotzebue. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1941—1942.
548. *Teatrul Naţional. Cuibul cotofenelor.* Comedie în 4 acte de A. de Kotzebue, „Prutul", III, nr. 614, 11 nov. 1941, p. 2.
549. *Micul lord.* Comedie în 3 acte de Jacques Lemaire, Frances Burnett şi Schurmann. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1941—1942.
550. *Micul lord.* Comedie în 3 acte de Jacques Lemaire şi Frances Burnett, „Prutul", III, nr. 618, 15 nov. 1941, p. 1, 2.
551. *Fiica lui Iorio.* Tragedie pastorală în 3 acte de Gabriele D'Annunzio, Trad. de Alex. Marcu. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1941—1942.
552. *Fiica lui Iorio.* Tragedie în 3 acte de Gabriele D'Annunzio. „Prutul", III, nr. 643, 14 dec. 1941, p. 1, 2.
553. *Mama.* Dramă în 3 acte de Karel Čapek. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1941—1942.
554. *Mama* de Karel Čapek, „Prutul", III, nr. 649, 21 dec. 1941, p. 1, 2.
555. *Doi sergenţi.* Melodramă în 3 acte şi 8 tablouri de C. Rotti şi Aubigne. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1941—1942.
556. *Doi sergenţi* de Carlo Rotti, „Prutul", III, nr. 651, 24 dec. 1941, p. 1, 2, 3.
557. *Cruciada copiilor.* Dramă în 3 acte de Lucian Blaga. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1941—1942.
558. *Cruciada copiilor*—dramă în 3 acte de Lucian Blaga, „Prutul", IV, nr. 707, 4 mar. 1942, p. 1, 2, 3.
559. *Faust* de J. W. von Goethe. Versiune scenică în 3 acte, 20 tablouri. Trad. de Otilia Cazimir. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1941—1942.
560. *Faust de Goethe*, versiune scenică, trad. de Otilia Cazimir, „Prutul", IV, nr. 779, 31 mai 1942, p. 1, 2.
561. *Femeia îndărătnică.* Comedie în 5 acte de W. Shakespeare. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1941—1942.
562. *George Vraca sau destinul actorului*, „Prutul", IV, nr. 785, 7 iun. 1942, p. 3.
563. *Spectacole populare la Teatrul Naţional.*, „Prutul", IV, nr. 795, 19 iun. 1942, p. 3.
564. *Comediile, ca spectacole populare la Teatrul Naţional*, „Prutul", IV, nr. 802, 27 iun. 1942, p. 2.
565. *Cu Teatrul Naţional...*, „Prutul", IV, nr. 285, 24 iul. 1942, p. 1, 2., nr. 826, 25 iul. 1942, p. 1, 2., nr. 827, 26 iul. 1942, p. 1, 2., nr. 828, 28 iul. 1942, p. 1, 2.
566. *La deschiderea stagiunii teatrale. Cuvînt introductiv*, „Opinia", XXXVIII, nr. 24, 13 oct. 1946, p. 1, 2.
567. *O familie de trăsniţi.* Comedie în 3 acte de Noel Coward. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1945 — 1946.
568. *Acel care primeşte palme.* Piesă în 4 acte de L. Andreev. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1945 — 1946.
569. *Undina — feerie în 3 acte de Jean Giraudoux.* Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1945 — 1946.
570. *Take, Ianke şi Cadîr.* Comedie în 3 acte de V.I. Popa. Program, Teatrul Naţional Iaşi stagiunea 1945 — 1946.
571. *Frenezie* — Piesă în 3 acte de Ch. de Peyret — Chappuis. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1945 — 1946.
572. *O crimă celebră. Melodramă în 5 tablouri de* D'Ennery şi Cormon. Program, Teatru Naţional Iaşi, stagiunea 1945 — 1946.
573. *Mitică Popescu.* Comedie în 3 acte de Camil Petrescu. Program, Teatrul Naţional, Iaşi, stagiunea 1945 — 1946.
574. *Sfînta Ioana.* Piesă în 6 tablouri de B. Shaw. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1945 — 1946.
575. *Iaşul şi amintirile lui. Un poet romantic.* Scene în versuri de Matei Millo. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1946 — 1947.
576. *Iaşul şi amintirile lui. Baba Hîrca.* Operetă — vrăjitorie în 2 acte de Matei Millo. Muzica de A. Flechtenmacher. Program, Teatrul Naţional. Iaşi, stagiunea 1946 — 1947.
577. *Dl. Miluţă Gheorghiu şi Teatrul Naţional ieşean. Ginerele d-lui Prefect.* Comedie în 3 acte de Paul Gusty. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1946 — 1947.

578. *Afirmarea autorilor dramatici tineri. Răţoiul.* Comedie simplă în 3 acte (6 tablouri) şi un prolog de Al. Popovici. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1946 — 1947.
579. *Concerte simfonice la Iaşi*, „Iaşul nou", III, nr. 3 — 4, mai 1951, p. 205 — 207.
580. *Săptămîna muzicii româneşti la Iaşi*, „Iaşul nou", III, nr. 5 — 6, oct. 1951. p. 206 — 207.
581. *Concertele simfonice la Iaşi*, „Iaşul nou", V, nr. 3 — 4, dec. 1953, p. 357 — 360.
582. *„Doctorul fără voie" pe scena T.E.S.*, „Iaş. lit,. VII, nr. 1, ian. 1955, p. 103 — 106.
583. *Vasile Alecsandri şi teatrul*, în *140 de ani de la primul spectacol în limba română*. Redactori: Sandu Telcajen, Liviu Leonte, Violeta Dîrdală, Remus Ionaşcu. Redactor ştiinţific Viorica Botez, Iaşi, [1956], p. 16 — 20.
584. *Din experienţa unei direcţii la Teatrul Naţional din Iaşi. Stagiunea 1946 — 1947*, în *140 de ani de la primul spectacol în limba română*. Redactori: S. Telejean, L. Leonte, Violeta Dîrdală, R. Ionaşcu. Redactor ştiinţific Viorica Botez, Iaşi [1956], p. 58-60
585. *Examen de maturitate* [Teatrul Naţional Iaşi—*Romeo şi Julieta* de Shakespeare], „Teatrul", nr. 2, iun. 1956, p. 15 — 17.
586. *Vasile Alecsandri şi problemele teatrului*, Fl. Iaş., XIII, nr. 3355, 8 iun. 1957, p. 2.
587. *Dramaturgia românească din ultimul deceniu (1947 — 1957)*, Fl. Iaş., XIII, nr. 3527, 28 dec. 1957, p. 2.
588. *Opera de Stat. „Rigoletto" de Giuseppe Verdi*, Fl. Iaş., XIV, nr. 3653, 27 mai 1958 p. 2.
589. *Ana Lugojana*. Operetă în 3 acte de Filaret Barbu, Fl. Iaş., XIV, nr. 3830, 21 dec. 1958, p. 2.
590. *Evghenii Oneghin*, scene lirice în 3 acte de P. I. Ceaikovski, Fl. Iaş., XV, nr. 3858, 25 ian. 1959, p. 2.
591. *Fîntîna din Baccisarai*, balet în 4 acte de B.V. Asafiev, Fl. Iaş., XV, nr. 3888, 1 mar. 1959, p. 2.
592. *Lakmé*, operă în 3 acte de Léo Delibes, Fl. Iaş., XV, nr. 3952, 17 mai 1959, p. 2.
593. *O realizare remarcabilă a regimului nostru democrat-popular: Opera de Stat Iaşi*, Iaş. lit,. X, nr. 8, aug, 1959, p. 113 — 116.
594. *G. Bizet, „Carmen"*, Fl. Iaş., XV., nr. 4071, 4 oct. 1959, p. 2.
595. *„Fadetta" pe scena Operei de Stat din Iaşi*, Fl. Iaş., XV., nr. 4101, 8 nov. 1959, p. 2.
596. *Don Pasquale*. Operă bufă de Gaetano Donizetti, Iaş. lit., XI, nr. 1, ian. 1960, p. 75 — 78.
597. *Giuseppe Verdi, „Aida"*, Fl. Iaş., XVI., nr. 4298, 29 iun. 1960, p. 2.
598. *Anna Karenina*, dramatizare de N.D. Volkov, trad. de Al. Philippide şi Tatiana Berindei, Iaş. lit., XII, nr. 2, feb. 1961, p. 70 — 72.
599. *R. Leoncavallo, „Paiaţe"*, Fl. Iaş., XVII, nr. 4576, 21 mai 1961, p. 2.
600. *Pietro Mascagni, „Cavaleria rusticană"*, Fl .Iaş., XVII, nr. 4576, 21 mai 1961, p. 2.
601. *Jean Racine, „Britannicus."* Tragedie în 5 acte. Program, Teatrul Naţional Iaşi, stagiunea 1965 — 1966.
602. *Memorie şi sentimente* [Teatrul Naţional], „Cronica", VI, nr. 52, 25 dec. 1971, p. 5.
603. *În anii socialismului*, „Cronica", XI, nr. 50, 10 dec. 1976, p. 8.

XII. REFERINŢE CRITICE

604. Gheorghiu, Octavian, *Critica lecţiei de probă pentru limba franceză, făcută de N.I. Popa la cl. a II-a, la* 2 apr. 1921, Bul. Sem. ped. univ. Iaşi, I, nr. 1, mai 1922, p. 137-139
605. *Practicanţii absolvenţi ai Seminarului pedagogic universitar din Iaşi*, Bul. Sem. ped. univ. Iaşi nr. 2, 1924 — 1925, p. 65.
606. Botez, Octav., *Popa N.I., Le sentiment de la mort chez Gérard de Nerval, Paris, Gamber*, V. r., XIX, nr. 4, apr. 1927, p. 133 — 135.
607. *Le sentiment de la mort chez Gérard de Nerval*, recenzii în *Notre littérature étudiée dans les textes, Paris, Collin, 1927*, „Le Figaro," juin, 1927, „Les Nouvelles littéraires", juin, 1927, „La vie", juillet, R.L.C., juillet, 1927.
608. Cosma, N., *Tablou de foştii şi actualii profesori ai Seminarului pedagogic universitar, Iaşi*, Bul. Sem. ped. univ. Iaşi, nr. 8, 1930 — 1932, p. 217.
609. Sars, Maxime de, *Le Laounais féodal*, Tome IV, Paris, Champion, 1931, p. 456—457,
610. Thieme, H., *Bibliographie de la littérature française de 1800 à 1930*, Tome II, Paris, Droz, 1933, p. 402,—403.
611. Silviu, *Pentru Iaşul cultural. Constituirea Asociaţiei foştilor elevi ai Liceului Internat.* „Opinia", XXIX, nr. 7840, 15 iun. 1933, p. 1.

612. Silviu, *Agapa și vizita „Asociației foștilor elevi"* [ai Liceului Internat], „Opinia", XXIX, nr. 7847, 23 iun. 1933, p. 2.
613. Serghie, Em., *Iașenism*, „Lumea", XVII, nr. 4725, 15 feb. 1934, p. 2.
614. Em. S[erghie], *Dl. Popa polemizează cu noi, ca să audă dl. Iorgu Iordan*, „Lumea", XVII, nr. 4728, 18 feb. 1934, p. 1—2.
615. D.M., *În jurul romantismului. Conferința d-lui N.I. Popa la Universitatea din Cernăuți*, „Opinia", XXX, nr. 8077, 23 mar. 1934, p. 12,.
616. L.H., *Educația în școală. Păcate neobservate. Un cuvînt pentru d. prof. N. Popa*, „Opinia", XXX, nr. 8115, 10 mai 1934, p. 1, 2.
617. Veisa, Em., *Un răspuns d-lui N. Popa, profesor secundar. Chestiuni de literatură și psichiatrie*, „Opinia", XXX, nr. 8225, 19 sep. 1944, p. 1, 2.
618. *Analyses d'ouvrages*: *Nerval, Gérard de, Les Filles du feu, édités par N. Popa*, R.L.C., XV, nr. 1, janv. — mars, 1935, p. 338.
619. *Ce poate N. Popa nu poate norodul*, „Lumea", XVIII, nr. 5060, 16 mar. 1935, p. 2.
620. Baldensperger, F., *Chronique. Bibliographie*, R.L.C., XV, avril — juin, 1935, p. 338, XV, juillet — sept., 1935, p. 537, 549.
621. Clouard, Henri, *Une thèse importante*, „Le Jour", 15 juil. 1935.
622. Billy, André, *Une édition critique de „Filles du Feu"*, „L'Oeuvre", 16 juil., 1935.
623. Henriot, Émile, *Filles du Feu*, „Le Temps", 6 août 1935.
624. Panfil, Vera, *Despre funcția adevărată a literaturii* [Despre articolul lui N.I. Popa, *Adevărata funcție a literaturii*], Ins. ieș., I, nr. 24, 15 dec. 1936, p. 541 — 543.
625. Suru, Miron, *1935 literar, sinteză biblio-critică.*, București, P. Suru, 1937, p 207, 311.
626. Un auditor, *După conferința d-lui prof. N.I. Popa. Ce este o operă modernă ?*, „Opinia", XXXIII, nr. 8947, 31 ian. 1937, p. 5.
627. Săcăleanu, C., *Conferințele pentru muncitori* [N.I. Popa, *Rolul social al literaturii*], Ins, ieș., III. nr. 8, 15 apr. 1937, p. 665.
628. Camilar, Eusebiu, *Comemorarea lui Topîrceanu la „Însemnări ieșene"*, „Iașul", VI, seria II, nr. 39, 15 mai 1938, p. 2.
629. Săcăleanu, C. *Conferințele pentru muncitori* [N.I. Popa, *Sinceritate în romanul social*], Ins. ies., III. nr. 11, 1 nov. 1938, p. 340 — 341.
630. Van Tieghem, Paul, *Filles du Feu*, „Revue de synthése historique", décembre 1938.
631. R.P., *Limba franceză ca limbă de cultură*, „Iașul", VI, seria II, nr. 214, 9 dec. 1938, p.2.
632. L., *Dicționarul noțiunilor de istorie literară*, Ins. ieș., IV, nr. 2, 1 feb. 1939, p. 350—351.
633. Clos, Elena, *Snobismul*, „Luptătorul", XI, nr. 276, 28 mar. 1939, p. 2, nr. 278, 30 mar. 1939, p. 2.
634. C. Er., *Pentru acordul cultural franco-român*, „Luptătorul", XI, nr. 283, 5 apr. 1939.
635. Erina, C., *N.I. Popa* [sărbătorit și decorat de Institutul francez-român din București], „Luptătorul", XI, nr. 302, 27 apr. 1939, p. 2.
636. Un fermier, fiu de cantonier, *Domnului N.I.P.* [relativ la *Simfonia a IX-a la țară*], Ins. ieș., IV, nr. 7, 1 iul. 1939, p. 151 — 152.
637. Leon, A., *Merele de aur, feerie de Vladimir Tudor*, Prutul, IV, nr. 725, 25 mar. 1942, p. 1, 2.
638. Scăraru, Gh., *Cercetări pedagogice*, „Moldova", IV, nr. 900, 20 aug. 1943, p. 2.
639. Marino, Adrian, *Rezistențele franceze în literatura comparată*, „Revista Fundațiilor", XI, nr. 1, ian. 1944.
640. Comarnescu, Petre, *Un bilanț al romantismului francez*, „Revista Fundațiilor", XI, nr. 6, iulie 1944.
641. *Noul director al Teatrului Național din Iași*, Mold. lib., III, nr. 603, 25 sep. 1946, p. 1, nr. 616, 10 oct. 1946, p. 1—2.
642. Friduș, I., *Cercul de studii de pe lîngă Almanahul literar, „Iașul nou"*, Fl. Iaș., IX, nr. 2156, 26 iul. 1953, p. 2.
643. Bodor, Gh., *Cercetări istorico-literare*, Iaș. lit., V, nr. 3 — 4, dec. 1953, p. 350.
644. Bartfeld, Leo, *Spre noi succese în activitatea de cercetare științifică de la Universitate*, Fl. Iaș., XI, nr. 2723, 29 mai 1955 p. 3.
645. Țanea, Traian, *Iașul literar, nr. 2 — 3, 1955*, Fl. Iaș., X, nr. 2682, 10 apr. 1955, p. 2.
646. *Programul celei de a 3-a sesiuni științifice a Universității „Al. I. Cuza" Iași din 26—28 mai 1956*, p. 5.
647. Béguin, Albert et Richer, Jean, *Oeuvres de Nerval*, Paris, Collection de la Pleiade, 1956.
648. *140 de ani de la primul spectacol în limba română. 1816 — 1956*, Redactori: S. Teleajen, L. Leonte, Violeta Dîrdală, R. Ionașcu. Redactor științific Viorica Botez, Iași, [1956]' p. 76, 78.

649. L. I., *Spre noi și măreațe biruințe literare*, Iaș. lit., VIII, nr. 6, iun. 1956, p. 6.
650. Cantacuzino, Ion, *Invitație la clasici*, „Teatrul", I, nr. 7, dec. 1956, p. 50.
651. Iosifescu, Silvian, *Drumuri literare*, București, E.S.P.L.A., 1957, p. 125.
652. Al. P., *Colocviu provincial*, „Teatrul", II, 5, mai 1957, p. 37.
653. *Ședința Consiliului artistic al Teatrului Național din Iași*, Fl. Iaș., XIII, nr. 3362, 16 iun. 1957, p. 2.
654. *„Iașul literar" nr. 5/1957*, Fl. Iaș., XIII, nr. 3366, 21 iun. 1957, p. 1.
655. M.A., *Patruzprezece decenii. . . .*, „Teatrul", II, 9, sep. 1957, p. 91 — 92.
656. Bb., *Album documentar, „140 de ani de la primul spectacol în limba română", editat de Teatrul Național din Iași*, Iaș. lit., IX, nr. 9, sep. 1957, p. 111—112.
657. Leonte, Liviu, *Editarea clasicilor români*, Fl. Iaș., XIII, nr. 3522, 22 dec. 1957, p. 2.
658. Radu Șt. Mihail, *Literatura ultimului deceniu*, Fl. Iaș., XIII, nr. 3528, 29 dec. 1957, p.2.
659. *„Iașul literar", nr. 11, 1957*, V. r., XI, nr. 3, mar. 1958, p. 196.
660. Faur, Sandu, *Centenarul Universității ieșene. Convorbiri cu prof. univ. Ion Creangă, rectorul Univ. „Al. I. Cuza" Iași*, Fl. Iaș., XIII, nr. 3602, 26 mar. 1958, p. 1.
661. i.i., *Studii și cercetări științifice. Filologie, VIII, fasc., 2, 1957*, Iaș. lit., IX, nr. 6, iun. 1958, p. 109.
662. i.i., *Analele științifice ale Univ. „Al. I. Cuza" Iași*, Iaș. lit., IX, nr. 7, iul. 1958, p. 118 — 119.
663. *Sărbătorirea lui C. Negruzzi la Iași*, Gaz. lit., V, nr. 45 (243), 6 nov. 1958, p. 6.
664. *Un deceniu de activitate*, Iaș. lit., X, nr. 3, mar. 1959, p. 10.
664a. Popescu, Radu, *Colocviul de romanistică*, Cont., nr. 37 (675), 18 sep. 1959, p. 3.
665. *Răsfoind revistele, „Iașul literar", nr. 10, 1959*, Gaz. lit., VI., nr 48 (298), 26 nov. 1959, p. 2.
666. *Universitatea „Al. I. Cuza" Iași*. 1860 — 1960, Iași, p. 119.
667. Cronicar, *Necesitatea judecății de valoare. Critica în „Iașul literar"*, Gaz. lit., VII, nr. 2 (304), 7 ian. 1960, p. 2.
668. Micu, D-tru, *Realizări și sarcini ale istoriografiei literare*, Gaz, lit., VII, nr. 25 (327), 16 iun. 1960, p. 2.
669. Drăgan, Mihai, *Negruzzi în actualitate*, „Tribuna", V, nr. 6, 9 feb. 1961, p. 8.
670. Dima, Al., *Știința literaturii în compediul de „Literatură română contemporană"*, Gaz, lit., VIII, nr. 34 (388), 17 aug. 1961, p. 2.
671. *Universitatea „Al. I. Cuza"*, Iași, 1962, p. 115.
672. Leonte, Liviu, *Lucrările secției de filologie la sesiunea științifică pe anul 1961 a Univ. „Al. I. Cuza" Iași*, Iaș. lit., XIII, nr. 1, ian. 1962, p. 86.
673. Dima, Al., *Cursurile de vară de la Sinaia*, Fl. Iaș., XVIII, nr. 4981, 9 sep. 1962, p. 2.
674. Vîrgolici, Teodor, *Editarea scriitorilor clasici*, Gaz. lit., X, nr. 9 (468), 28 feb. 1963, p. 6.
675. Antonaș, M., *Comemorarea lui Eminescu și Creangă la Iași*, „Anuarul de filologie", XV, 1964, p. 203—205.
676. *Viața literară în regiune. 1944 — 1964. Contribuții la bibliografia regiunii Iași*, Iași, 1964, p. 26, 138, 147, 153.
677. Dumistrăcel, Stelian, *Centrul de lingvistică, istorie literară și folclor*, Iaș. lit., XV, nr. 3, mar. 1964, p. 88.
678. *Omagiu* [Otilici Cazimir la 70 de ani, „Iașul literar", nr. 2, 1964], Gaz. lit., XI, nr. 15 (525), 9 apr. 1964, p. 2.
679. *„Iașul literar" nr. 5/1964*, Gaz. lit., XI, nr. 26 (537), 25 iun. 1964, p. 2.
680. *Bibliografia literaturii române, 1948—1960*. Sub redacția acad. T. Vianu, București, Edit. Academiei R. S. România, 1965, p. 34, 264, 292, 714, 715, 740, 824, 870, 982, 1010.
681. *De la Universitatea populară. Lecția: Romantismul românesc de N. I. Popa*, Fl. Iaș., XIX, nr. 5707, 14 ian. 1965, p. 1.
682. Zalis, H., *Romantismul românesc*, II, Iaș. lit., XVI, nr. 10, oct. 1965, p. 69.
683. *Sărbătorirea prof. dr. Al. Dima, membru corespondent al Acad. R. S. România*, Fl. Iaș., XXI, nr. 5970, 18 nov. 1965, p. 2.
683a. Body, Jacques, *Gérard de Nerval et les chansons populaires*, În *Société française de littérature comparée. Actees du sixième Congrès national. Rennes, 23 — 25 mai 1963*. Paris, Didier, 1965, p. 173 — 182.
684. Kruger, Martin, *Gérard de Nerval. Darstellung und Bedeutung des Todes*, Berlin, 1966.
685. *Teatrul Național. Contribuții la bibliografia regiunii Iași. Teatrul Național „V. Alecsandri", Iași, 1945—1966*. Iași, 1966, p. 16, 18, 24, 36, 46—47, 61, 66.
686. *Centrul de lingvistică, istorie literară și folclor Iași. Activitatea Centrului de lingvistică, istorie literară și folclor din Iași în 1965*, Rev. ist. t. lit., XV, nr. 1, ian.-mar. 1966, p. 198

687. Dan, Ilie, *Reviste literare: Însemnări ieşene*, „Ateneu", III, nr. 2, feb. 1966, p. 7.
688. *„Cronica" nr. 6/1966*, Fl. Iaş., XXII, nr. 6073, 20 mar. 1966, p. 2.
689. Cronicar. *„Cronica" (1—9, 1966)*, Gaz. lit., XIII, nr. 15,(701), 14 apr. 1966, p. 2.
690. Mihai N., *„Iaşul literar", nr. 1—6/1966*, Fl. Iaş., XXII, nr. 6198, 14 aug. 1966, p. 2.
691. *Romantismul în literatura română. Contribuţii bibliografice*, Bucureşti, Biblioteca Centrală Universitară, 1967, p. 13, 54, 135.
692. *Viaţa culturală şi artistică 1944—1967. Contribuţii la bibliografia regiunii Iaşi*, Iaşi, 1967, p. 235, 239, 240, 259.
693. Apetroaie, I., *G. Ibrăileanu şi contemporanii*, Iaş. lit., XVIII, nr. 7, iul. 1967, p. 87—89.
694. Constantinescu, Ileana, *Prima consfătuire internaţională de literatură comparată*, Rev. ist. t. lit., XVI, nr. 4, oct.-dec. 1967, p. 675, 677.
695. Baconsky, Leon, *Marginalii critice şi istorico-literare*, Bucureşti, Editura pentru literatură, 1968, p. 283, 290.
696. *Presa literară românească*, vol. 2, ed. îngr. de I. Hangiu, Bucureşti, Editura pentru literatură, 1968, p. 593.
697. Stoica, I. ş.a., *Modernismul în literatura română. Contribuţii bibliografice*, Bucureşti, 1968, p. 72—73.
698. Dima, Al., *Cuvînt înainte*, în *Studii de literatură comparată*, Bucureşti, Edit. Academiei R. S. România, 1968, p. 6.
699. Zamfirescu, Ion, *Comparatismul în România*, *ibid.*, p. 54.
700. Velea, Stan, *Congresul de literatură comparată de la Belgrad. 30 aug. — 5 sep. 1968*, Rev. ist. t. lit., XVII, nr. 1, ian.-mar. 1968, p. 186.
701. Istrate, G., *Laus labori. Profesorul N. I. Popa*, „Cronica", III, nr. 7, 17 feb. 1968, p. 10.
702. Zalis, H., *Repere la o discuţie despre romantismul românesc*, „Tribuna", XII, nr. 16, 18 apr. 1968, p. 3.
703. *Dezvoltarea ştiinţei şi a învăţămîntului. 1944—1968. Contribuţii la bibliografia judeţului Iaşi*, Iaşi, 1969, p. 33, 43, 150, 152, 154.
704. Popa, Victor Ion, *Scrieri despre teatru*. Ed. îngr. de V. Mîndra şi Sorin Popa. Studiu introductiv, note şi comentarii de V. Mîndra, Bucureşti, Meridiane, 1969, p. 9.
705. *Activitatea Centrului de lingvistică, istorie literară şi folclor pe anul 1969*, Anuar lingv. ist. lit., XX, 1969, p. 267—268.
706. *Obligaţiile sfîrşitului de an*, Rom. lit., II, nr. 1 (13), 2 ian. 1969, p. 10.
707. Barbu, N., *Rînduri deloc protocolare*, Iaş. lit., XX, nr. 3, mar. 1969, p. 75.
708. Marian, Vasile, *Consfătuirea de metodologie a istoriei şi criticii literare (28 — 30 oct. 1968)*, Rev. ist. t. lit., nr. 2, apr.-iun. 1969, p. 328.
709. Apetroaie, Ion, *Tradiţii ale „Vieţii Româneşti"*: *„Însemnări ieşene"*, Iaş. lit., XX, nr. 5, mai 1969, p. 69, 70, 72.
710. Dima, Al., *O consfătuire de literatură comparată*, Rom. lit., II, nr. 42, 16 oct. 1969, p. 31.
711. Arsenescu, Adina, *Realul în literatură şi limbă*, Iaş. lit., XX, nr. 12, dec. 1969, p. 73.
712. *Actele celui de al XII-lea Congres Internaţional de lingvistică şi filologie romanică*, vol. 1. Red. resp. Alex. Rosetti, Bucureşti, Edit. Academiei R. S. România, 1970, p. XL.
713. Ciopraga, Constantin, *Literatura română între 1900—1918*, Iaşi, Junimea, 1970, p. 241, 749, 751.
714. *Referinţe critice. 1968*, Cluj, Biblioteca Centrală Universitară, 1970, p. 141.
715. *Referinţe critice. 1969*. Cluj, Biblioteca Centrală Universitară, 1970, p. 76, 172.
716. *75 de ani de activitate a Liceului Internat „C. Negruzzi" Iaşi. 1895—1970*, Iaşi, t. a., p. 18, 187, 259, 267.
717. Verzea, Ileana, *A doua consfătuire de literatură comparată „Bucureşti, 16—18 oct. 1970*, Rev. ist. t. lit., XIX, nr. 1, ian.-mar. 1970, p. 167—168.
718. Atanasiu, Victor, *Limbă şi literatură* [*nr. 21/1969*], Rom. lit., III, nr. 18(82), 30 apr. 1970, p. p. 10.
719. *Simpozion „Eminescu"*, Fl. Iaş., XXVI, nr. 7479, 4 oct. 1970, p. 1.
720. *Referinţe critice. Teorie şi estetică literară. 1966—1967*, Cluj, B.C.U., 1971, p. 68, 75.
721. Istrate, G. şi Lăudat, I. D., *Facultatea de filologie. Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi la a 50-a aniversare a P.C.R. Referate şi studii*, Iaşi, 1971, p. 67, 70.
722. Miclea, Ion, *Iaşii marilor iubiri*. Album. Prefaţă de prof. dr. doc. Const. Ciopraga, Bucureşti Meridiane, 1971, p. 52.
723. Zarifopol, Paul, *Pentru arta literară*,. Ed. îngr., note, bibliografie şi studiu introductiv de Al. Săndulescu, vol. I, Bucureşti, Minerva, 1971, p. IX, p. 644.
724. M. N., *Al VI-l a Congres al Asociaţiei Internaţionale de literatură comparată (Bordeoux, 31 aug. — 5 sep. 1970)*, Rev. ist. t. lit. ,XX, nr. 1, ian.-mar. 1971, p 200.

725. Dumbravă, Lucian, *Creația literară și sensul particularității*, Conv. lit. I, nr. 1, ian. 1971, p.64.
726. Sîrbu, I., *Scrisori către Ibrăileanu, vol. 2*, „Cronica", VII, nr. 2, 14 ian. 1971, p. 4.
727. *Referințe critice. Istorie literară. 1971*, Cluj, Biblioteca Centrală Universitară, 1972, p. 167.
728. Cornea, Paul, *Originile romantismului românesc. Momente și sinteze*, București, Minerva, 1972, p. 611, 698.
729. Dima, Al., *Principii de literatură comparată*, București, Editura Enciclopedică Română, 1972, p. 70.
730. *Istoria și teoria comparatismului în România*, București, Edit. Academiei R. S. România, 1972, p. 155, 237, 239, 240, 292, 298, 305, 310, 314.
731. *Teatrul radiofonic* [de Petre Codrea, George Cernea-Comănescu, Victor Crăciun și Maria Repede], București, Oficiul de presă și tipărituri, 1972, p. 49, 132.
732. *Universitatea „Al. I. Cuza"*, *Iași*, [de Maria Platon, Gh. Platon, și Aurel Loghin], București, Litera, 1972, p. 134.
733. Datcu ,Iordan, *Scrisori către Ibrăileanu, vol. 2*, Rev. ist. t. lit., XXI, nr. 2, apr.-iun. 1972, p. 361—364.
734. Zaciu, Mircea, *Cronica ediților. Literatura documentelor. Scrisori către G. Ibrăileanu, vol. 2*, „Manuscriptum", III, nr. 3, iul-sep. 1972, p. 162—165.
735. *Teze de doctorat 1948—1970*. Lucrări susținute în țară de autori români și străini și lucrări susținute în străinătate de autori români, București, Biblioteca Centrala Universitară, 1973, p. 522—523, 534.
736. *Referințe critice. Estetică și teorie literară 1968—1971*, vol. 1, Cluj, Bibliotecă Centrală Universitară, 1973, p. 230.
737. Bucur, Marin, *Istoriografia literară românească*, București, Minerva, 1973, p. 258, 274—275, 443, 482, 567.
738. Piru, Al., *Varia. Studii și observații critice*, vol. 2. București, Eminescu, 1973, p. 234.
739. Dima, Petrache, *Scriitori care au debutat în reviste școlare... V. I. Popa*, Lb. și lit. pt. elevi, nr. 3, 1973, p. 47.
740. Atanasiu, Victor, *Victor Ion Popa, Ghicește-mi în cafea. Prefață de N. I. Popa, București, Minerva, 1972*, Rom. lit., VI, nr. 10, 8 mar. 1973, p. 11.
741. Dima, Al., *Problemele actuale ale comparatismului*, Rom. lit., VI, nr. 11, 15 mar. 1973, p. 3.
742. Medeanu, Dan., *V. I. Popa, Ghicește-mi în cafea. Prefață de N. I. Popa, București, Minerva*, Cont., nr. 14(1830), 30 mar. 1973, p. 3.
743. Botezatu, Mihaela, *Profesori și elevi ai liceului nostru*: *N. I. Popa*, „Corolar", VI, nr. 1, 1973, p. 10, 12.
744. Cioculescu, Șerban, *O consultație filologică solicitată de Titu Maiorescu*, Rom. lit., VI, nr. 50, 13 dec. 1973, p. 7.
745. Manolescu, Nicolae, *Studii și documente literare*, vol. 3, Rom. lit., VI, nr. 50, 13 dec. 1973, p. 9.
746. *Referințe critice 1972*, Cluj, Biblioteca Centrală Universitară, 1974, p. 329.
747. Datcu, Iordan, *Scrisori către Ibrăileanu*, vol. 3, Rev. ist. t. lit., XXIII, nr. 1, ian.-mar. 1974, p. 131—134.
748. *Teze de doctorat. 1971—1973*. Lucrări susținute în țară de autori români și străini și lucrări susținute în străinătate de autori români, București, Biblioteca Centrală Universitară, 1975, p. 413, 417, 418.
749. Cioculescu, Șerban, *G. Ibrăileanu „mag" și cavaler al inefabilului*, Rom. lit., VIII, nr. 7, 13 feb. 1975, p. 7.
750. Cioculescu, Șerban, *Caragiale „între două poveți"*, Rom. lit., VIII, nr. 44, 30 oct. 1975, p. 7.
751. *Documente din arhive ieșene*, vol. 2, ed. de Gh. Ungureanu, D. Ivănescu, Virginia Isac. Coordonator D. Ivănescu, București, Minerva, 1976, p. 220.
752. *Ion Creangă*, Antologie, prefață, tabel cronologic și bibliografie de Const. Ciopraga, București, Eminescu, 1977, p. 368.
753. Pietraru, Elena, *Echilibrul clasic și longevitatea creatorului*, Fl. Iaș., XXXIII, nr. 9459, 27 feb. 1977, p. 2.
754. *N. I. Popa la 80 de ani*, Conv. lit., VII, nr. 2, feb. 1977, p. 15.
755. Iruc, Paul, *Profesorul N. I. Popa a împlinit 80 de ani*, „Opinia" studențească", IV, nr. 2, mar. 1977, p. 3.
756. Ciopraga, Const., *Spirit și morală*, „Cronica", XII, nr. 9, 4 mar. 1977, p. 3.
757. Dima, Al., *Profesorul N. I. Popa—octogenar*, „Cronica", XII, nr. 9, 4 mar. 1977, p. 3.

758. M. I., *Sărbătorire*, „Cronica", XII, nr. 9, 4 mar. 1977, p. 7.
785a. Panaitescu, Val. *Profesorul Nicolae I. Popa la 80 de ani*, Anuar lingv. ist. lit., XXVI, 1977—1978, p. 243—245.

XIII. ICONOGRAFIE

759. Desen, „Lumea", XVIII, nr. 5060, 16 martie 1935, p. 2.
760. Fotografie, „Poporul", II, nr. 381, 15 mai 1947, p. 2.
761. Fotografie, „Corolar", VII, nr. 1, 1973, p. 10.
762. Fotografie, „Dialog", VIII, nr. 57, feb.-mar. 1977, p. 4.
763. Fotografie, „Cronica", XII, nr. 9, 4 mar. 1977, p. 3, 7.
764. Fotografie, Anuar lingv. ist. lit., XXVI, 1977—1978, p. 243.

A 80-A ANIVERSARE A PROFESORULUI PETRU CARAMAN

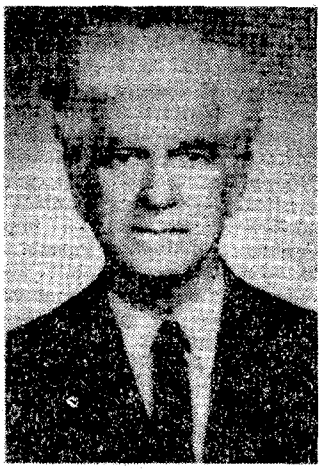

Prof. Petru Caraman, unul din cei mai de seamă cercetători din toate timpurile ai folclorului est-european și sud-est-european, a împlinit de curînd vîrsta de 80 de ani.

S-a născut la 6 decembrie stil vechi (18 decembrie stil nou) 1898, în comuna Vîrlezi, județul Galați. Părinții săi făceau parte dintr-o familie mai largă, purtînd același nume, de mazili, venită în fostul județ Covurlui din Basarabia de sud. Dîrzenia acestor mazili, apărători ai granițelor Moldovei spre Bugeac, a moștenit-o și d-sa. Școala primară a făcut-o în satul natal; a urmat studiile secundare la Liceul Internat „C. Negruzzi", între anii 1909 și 1917. S-a înscris la Facultatea de litere și filozofie din Iași în toamna anului 1918, la secția Filologia modernă. Cursurile, întrerupte în 1916, ale Universității, din cauza războiului de întregire națională, s-au deschis chiar în toamna anului 1918. A obținut titlul de licențiat în filologia modernă, specialitatea Limba și literatura română, în anul 1921, cu calificatul „magna cum laude". A fost elevul lui A. Philippide, al lui G. Ibrăileanu și al lui Ilie Bărbulescu, ale căror preocupări i-au devenit și lui scumpe. A urmat și cursurile lui I. M. Marinescu și ale lui C. Papacostea, eminenți filologi clasici, numiți profesori ai Universității din Iași în anul 1920. După cît rezultă din articolul cuprinzînd amintirile prof. P. Caraman despre G. Ibrăileanu, publicate sub titlul *G. Ibrăileanu* în volumul *Amintiri despre Ibrăileanu. Antologie și bibliografie* de Ion Popescu-Sireteanu, Iași, 1974, p. 77—114, eminentul critic și istoric literar îl aprecia ca pe cel mai priceput dintre auditorii săi. Dețin de la prof. Caraman informația că Ibrăileanu se gîndea să-l numească asistent al său. Dar, pînă la urmă, marele critic și istoric literar a făcut altă alegere și, probabil, călcîndu-și pe inimă. Așa că P. Caraman a trebuit să se gîndească la cariera de profesor secundar, cum dealtfel făceau atunci mai toți absolvenții facultăților de litere și filozofie din țară. A susținut examenul de capacitate pentru învățămîntul secundar în 1923, alegîndu-și două specialități principale: Limba și literatura română și Limba și literatura latină. A fost numit după aceea profesor de limba română la Liceul nr. 2 (german) din Cernăuți.

Dar tînărul profesor se hotărîse probabil de pe băncile universității să se ocupe cu folclorul românesc, căci, după cum aflăm din ampla sa lucrare intitulată *Contribuții la cronologizarea și geneza baladei populare la români*, din „Anuarul Arhivei de folclor", I, București, 1932, p. 52—105, și II, 1933, p. 21—88 (pasajul care ne interesează se găsește la I, p. 65, nota 1), d-sa a făcut cercetări folclorice pe teren chiar în vara anului 1919, cînd a descoperit în Munții Vrancei o variantă necunoscută a baladei *Marcoș Pașa*, înregistrată și pînă atunci de folcloriștii români, dar cu numele pașei întrucîtva schimbat: *Marcu Viteazul*. D-sa pomenește, în cadrul aceluiași articol, p. 89, nota 5, de o „culegere inedită" de cîntece populare, alcătuită desigur și din recolta anilor următori lui 1919. P. Caraman a început tîrziu după aceea (în 1928) o amplă cercetare asupra genezei acestei balade, care i-a apărut ca un reflex în domeniul epicii populare al unui eveniment istoric: distrugerea de către ger a armatei pașei Malcociu (cum îi spune Gligorie Ureche), care în iarna 1498—1499 a atacat Polonia. Prof. Caraman a ajuns astfel la rezolvarea unor probleme teoretice de folclor, aceea a genezei baladelor, destul de mult discutată în studiile de specia-

litate de pînă atunci. Articolul citat mai sus expune rezultatele cercetărilor sale cu privire la geneza baladei în discuție și la geneza baladei în general.

În 1925 a obținut o bursă de studii în Polonia, acordată de statul polon. A urmat cursurile Universității din Varșovia (primul semestru), cursurile Universității din Lvov (cel de al doilea semestru) și cursurile Universității din Cracovia (ultimele patru semestre). S-a hotărît, desigur, să studieze în această țară, atras de eminenta școală de folcloriști polonezi, mișcarea folcloristică din Polonia de atunci fiind superioară celei de la noi, unde folclorul și etnografia nu-și aveau categoria lor de specialiști, ci erau cultivate de lingviști cu mare renume (B.P.-Hasdeu, Lazăr Șăineanu, Ov. Densusianu) sau de istorici literari (D. Caracostea). Prof. Caraman a văzut, deci, golul din cultura românească a vremii și s-a hotărît să se ocupe cu aceste materii ca primă și unică specialitate a sa. El este astfel printre cei dintîi specialiști români care practică folclorul și etnografia ca științe autonome.

A urmat în universitățile polone amintite cursurile unora din cei mai mari învățați poloni, dintre care vom pomeni pe lingviștii Loś, Lehr-Spławinski, Słonski, Szober și Nitsch, pe istoricii literari Kleiner, Gubrynowicz, Kallenbruch și Chrzanowski și pe etnologii și etnografii Bystroń, Frankowski, Fischer, Moszyński și Poniatowski.

În 1928 a obținut la Facultatea de filozofie a Universității din Cracovia doctoratul în litere și filozofie cu teza *Obrzęd kolędowania u Słowian i u Rumunów, Studjum porównawcze*, tipărită mai tîrziu în seria lucrărilor de etnografie ale Academiei poloneze de științe, cu sediul în acest oraș (Krakow, 1933, 631 pagini). Un rezumat în română al tezei sale de doctorat a publicat P. Caraman în „Buletinul Institutului de Filologie română «Alexandru Philippide»", I, Iași, 1934, p. 233 — 238, la cererea directorului acestui anuar de studii lingvistice, prof. Iorgu Iordan. Avem a face cu un studiu de o importanță capitală pentru folcloristică și care l-a impus pe prof. Caraman ca o autoritate în această știință. Prof. Caraman a adunat în Polonia și mai tîrziu alte materiale privind colindele decît cele studiate în teza sa de doctorat. Ele trebuiau să constituie obiectul unui al doilea volum despre colinde, pe care prof. Caraman nu l-a mai redactat.

Întors în țară, a funcționat încă un an la liceul pomenit din Cernăuți. A făcut în 1928 călătorii de studii la Praga și Atena, în 1929 — 1930 la Belgrad, Zagreb și Ljubljana, iar în 1931 la Sofia, frecventînd bibliotecile și luînd contact cu lumea științifică din aceste orașe. În 1929 s-a transferat ca profesor de limba română la Seminarul Central din Capitală. A funcționat acolo pînă în 1934, cînd a fost detașat ca director al Institutului român din Sofia, un liceu creat după 1919 pentru a ușura pregătirea intelectuală a românilor din Bulgaria și care de fapt și-a căpătat cursul superior numai sub conducerea noului director. A revenit la postul său de profesor, din București, în 1937 și a mai funcționat acolo încă un an, pînă în 1938, cînd a fost chemat de Consiliul Facultății de litere și filozofie a Universității din Iași să suplinească catedra de Limbi și literaturi slave (Filologie slavă) de la Universitatea din Iași, rămasă vacantă prin pensionarea profesorului Ilie Bărbulescu. Curînd după aceea postul de profesor a fost transformat într-un post de conferențiar, pe care suplinitorul catedrei l-a ocupat spre sfîrșitul anului universitar 1938 — 1939 prin concurs. A început a funcționa cu titlul de conferențiar definitiv, conform prevederilor legii de atunci a învățămîntului, pe data de 1 octombrie 1938. A fost numit profesor titular la aceeași catedră în toamna anului 1941.

În perioada studiilor sale în Polonia și după aceea, ca și în perioada de profesorat la Sofia, Petru Caraman s-a ocupat și cu alte probleme de folclor sud-est-european, anume cu acelea puse de obiceiuri. Astfel în articolul *Substratul mitologic al sărbătorilor de iarnă la români*, publicat în „Arhiva", Iași, XXXVIII, 1931, p. 358 — 448 (apărut și în extras, 97 p.), d-sa arată bazele romane ale sărbătorilor noastre de Crăciun și Anul nou, iar în articolul *Une ancienne coutume de mariage, Étude d'ethnographie du Sud-Est européen, Première partie*, în *Lud słowiański*, II, 1931, p. 27 — 55, *Deuxième partie, rev. cit.*, III, 1932, p. 80 — 98 și [*Troisième partie*], p. 185 — 212 (lucrarea avea patru părți; dar tipărindu-se din greșeală partea a patra drept partea a treia, redacția revistei și autorul au renunțat la tipărirea părții a treia) arată rolul vetrei (o moștenire antică) în obiceiurile care însoțesc căsătoria la toate popoarele Sud-estului european. Trebuie adăugată și lucrarea *Datinele românești în limba franceză, Contribuție critică asupra folclorului român în străinătate*, București, 1934, 190 p. Pe cînd locuia în Sofia, a participat la lucrările celui de-al IV-lea Congres al etnografilor și geografilor slavi, care a avut loc în acel oraș, făcînd comunicarea *„Descolindatul"* (τὸ ξετραγούδισμα) *dans le Sud-est européen* (*Comptes-rendus du IV-e Congrès des géographes et ethnographes slaves*, Sofia, 1936, p. 321 — 327). Largul său interes de atunci pentru folclorul est-european și sud-est-european rezultă și din studii ca următoarele: *Motive românești în literatura semipopulară cehă* (*Teatrul de marionete: „Horia și Cloșca"*), în „Arhiva", XXXVII,

1930, nr. 1, p. 6 — 17, *Remarques critiques et discussion des problèmes ethnographiques, à l'occasion de l'apparition du travail de M. Pierre Bogatyrev, Actes magiques, rites et croyances en Russie subcarpatique*, în „Arhiva", XXXVII, 1930, nr. 3 — 4, p. 213 — 220, *Contribuții bibliografice la studiul românilor din Istria și al limbii lor*, în „Arhiva", XXXVII, 1930, nr. 2, p. 112 — 120.

Avînd o cunoaștere directă prin lectura în limba originară, a producțiilor folclorice și culte în toate limbile slave și în cele ale Sud-estului european (numai folclorul turc i-a rămas în genere necunoscut; multe din aceste surse se găsesc în biblioteca sa personală), prof. Caraman a putut aborda cu cel mai mare succes și problema originilor uneia din cele mai importante balade populare românești, *Meșterul Manole*; el și-a publicat rezultatele cercetării sale în articolul *Considerații critice asupra genezei și răspîndirii baladei Meșterului Manole în Balcani*, apărut în „Buletinul Institutului de Filologie română «Alexandru Philippide»", I, p. 63 — 102, unde a dovedit fără putință de tăgadă originile grecești ale mitului și baladei, transmisă românilor prin intermediul slavilor meridionali. Dar prof. Caraman arată că balada românească întrece în frumusețe toate formele balcanice ale baladei, care i-au stat la bază.

Prof. Caraman a înțeles din capul locului că o studiere temeinică a folclorului românesc nu se putea realiza fără o cunoaștere a folclorului ucrainean, dată fiind vecinătatea de peste un mileniu a celor două popoare. De aceea a acordat de pe vremea studiilor în Polonia mare atenție limbii și culturii ucrainene. Dețin de la d-sa informația că a studiat temeinic limba și literatura ucraineană și că s-a interesat oricînd de etnografia ucraineană. Astfel se explică interesul său și pentru huțuli. Vom pomeni aici articolul său *Fresca huțulă*, apărut în „Însemnări ieșene", Anul V, volumul XIII, 1940, nr. 3, p. 297 — 519, o amplă recenzie critică a lucrării etnografului polon Stanisław Wincenz, *Na vysokiej połoninie*, Warszawa, 1936 (fiul acestui eminent cercetător polon, A. de Wincenz, a fost profesor de slavistică la Universitatea din Heidelberg și este, începînd din 1972, profesor de slavistică la Universitatea din Göttingen). În studiile sale folclorice prof. Caraman n-a relevat numai influențele altor popoare asupra noastră, dar și influențele românești asupra popoarelor vecine, ca de exemplu cele asupra poporului ucrainean. Într-o lucrare care era redactată în 1941, prof. Caraman constată că personalitatea lui Ștefan cel Mare apare în poezia populară ucraineană și românească a secolului al XV-lea; tema a fost tratată de alții după aceea.

Cu toate că prof. Caraman avea ca specialitate etnografia și folclorul, el s-a ocupat temeinic și cu limbile și literaturile slave și a făcut cursuri mai variate decît fostul său profesor Ilie Bărbulescu, care avea și dînsul o gamă largă de preocupări, studiind la cursurile sale în mod obiectiv chiar realitățile economice ale U.R.S.S. În anii universitari 1939 — 1940 și 1940 — 1941 P. Caraman a ținut cursurile intitulate: *Introducere în studiul limbii slave bisericești vechi*, *Introducere în paleografia și diplomatica slavoromână*, *Curs de etnografie și limbă huțulă* și *Curs de literatură rusă modernă (Epoca lui Pușkin)*. Mai tîrziu, pînă în primăvara anului 1944, prof. Caraman a făcut, pe lîngă aceste cursuri, și unul de *Istoria literaturii ruse vechi*. Toate cursurile în discuție au fost redactate și, ca atare, definitivate pentru tipar (cursul de diplomatică și paleografie slavo-română cuprindea două volume). Așadar prof. Caraman a depus atunci și mai tîrziu, pînă în 1944, și din toamna anului 1945 pînă în toamna anului 1947, o muncă susținută în cadrul Universității din Iași, pentru a trezi pasiunea slavisticii sub toate formele ei în tinerii săi ascultători. Deja din toamna anului 1940 numise ca asistent al său pe Al. Zacordonеț, licențiat în limba și literatura română al Universității din Iași, fost elev al lui Ilie Bărbulescu și al lui Iorgu Iordan, bun cunoscător al limbii și literaturii ruse, căruia i-a încredințat sarcina de a face cursuri de limbă rusă, audiate de studenții facultății. Activitatea lui P. Caraman în domeniul slavisticii la Universitatea din Iași se înscriază ca un moment important în istoria slavisticii române și a învățămîntului universitar din România. Prof. Caraman acorda în acest timp atenție și problemelor de traducere în română a capodoperelor literaturii ruse, ocupîndu-se într-un articol din „Însemnări ieșene" (Anul IV, vol. XI, nr. 7, 1939, p. 139 — 144), de traducerea *Demonului* lui Lermontov făcută de G. Lesnea; începînd din 1944 a încurajat traducerile din literatura poetică rusă, chiar în cadrul catedrei pe care o conducea, numind printre asistenții săi și o persoană care se ocupa atunci în mod special de traducerea în versuri a poemelor lui Pușkin, Wanda Levițchi.

Din nefericire toate cursurile de slavistică ale prof. Caraman, ținute la Universitate, au fost pierdute în timpul întoarcerii din refugiul de la Zlatna la Iași, în mai 1945, împreună cu tot materialul de fișe cuprinzînd informațiile despre colindele Estului și Sudului Europei adunate timp de peste un deceniu la bibliotecile din țară și din străinătate (lada de lemn în

care se găseau toate aceste cursuri şi fişele de care vorbeam a fost furată în gara Alba Iulia în timpul staţionării lăzilor Universităţii ieşene şi ale universitarilor ieşeni pe peronul gării, înainte de a fi transbordate în trenul de Iaşi). Ne putem imagina amărăciunea profesorului care şi-a văzut astfel părăduită aproape toată munca sa de două decenii în domeniul ştiinţei.

La invitaţia prof Iordan, care conducea începînd din 1932 Institutul de filologie română „Alexandru Philippide" din Iaşi, creat în 1927 ca anexă a Universităţii ieşene, prof. Caraman a activat în cadrul acestui Institut, făcînd comunicări de o mare noutate şi importanţă, ca aceea despre *Geneza porţilor cu streşină la români*, care a ocupat trei şedinţe consecutive. Din nefericire, materialul adunat timp de peste un deceniu în bibliotecile din străinătate şi din ţară cu privire la acest subiect s-a pierdut, găsindu-se în aceeaşi ladă furată la Alba Iulia.

Devenit un specialist de prim ordin în domeniul etnografiei şi folclorului, el a fost invitat să publice articole de etnografie şi folclor şi în alte publicaţii etnografice şi folclorice ale vremii, din ţara noastră. Astfel, Mircea Eliade, conducătorul revistei de istoria religiilor, *Zalmoxis*, îi publică în volumul I al acestei reviste articolul *Xilogenèse et lithogenèse de l'homme, Essai sur l'origine et l'évolution des croyances en Europe Oriental* , I, 1939, p. 177-196.

D-sa se ocupă în anii războiului şi de alte probleme de etnografie românească şi folclor românesc, aducînd contribuţii extrem de interesante. În anul 1942 d-sa a făcut în aula Universităţii din Iaşi, o splendidă conferinţă despre *Doină*, iar în martie 1944, cu puţin înainte de refugiul din Iaşi al autorităţilor şi al unei mari părţi din populaţie, d-sa a făcut în aula actualei Biblioteci „M. Eminescu" o conferinţă cu tema *Un străvechi obicei nupţial la români: adusul fetei pe cuptor*, care, după cîte ştiu, se identifică cu părţile a treia şi a patra (aceasta nepublicată) ale articolului publicat în „Lud Słowiański" (vezi mai sus). Dar d-sa nu neglija în această vreme nici studiile de istoria literaturii române: în anul 1941 d-sa a ţinut în aula Universităţii din Iaşi o foarte originală conferinţă despre semnificaţia *Ţiganiadei*, important studiu de interpretare a ideologiei operei, care, din nefericire, n-a fost publicat (studiile de mai tîrziu — de după 1954 — despre *Ţiganiada* au ajuns la multe din concluziile sale de atunci, fără să se fi bănuit că cineva spusese mai înainte aceleaşi lucruri). În refugiu, la Zlatna, în primăvara anului 1945, prof. Caraman a făcut o conferinţă bogată în idei despre *M. Eminescu şi poezia populară*.

Din toamna sau iarna anului universitar 1943 — 1944 datează comunicarea sa despre balada lui Marcoş paşa, ţinută în cadrul Institutului de filologie română „Alexandru Philippide" din Iaşi; prof. Caraman a respins atunci obiecţiile care i se aduseseră de către D. Caracostea în articolul *Balada Crivăţului*, din *Revista Fundaţiilor Regale*, Anul X, nr. 8, p. 264 — 292 (= D. Caracostea, *Poezia tradiţională română*, II, 1969, p. 149 — 176) (acest eminent istoric literar şi folclorist susţinea că, în balada citată, nu avem a face cu episodul istoric al distrugerii oştii lui Malcociu, ci cu un mit străvechi al puterii de nebiruit a Crivăţului, prezent pînă şi în literatura populară persană, unde se vorbeşte de iarna lui Marcusa).

În acelaşi timp prof. Caraman activa ca membru al Institutului de studii balcanice din Bucureşti, iar mai apoi ca director al sectorului de etnografie al acelui Institut. În paginile publicaţiei Institutului în discuţie, „Balcania" (numai începînd cu vol. II — III, 1939 — 1940, revista a devenit organul Institutului, condus de V. Papacostea), prof. Caraman publică studii şi recenzii importante, dintre care vom pomeni studiul *Les bases mystiques de l'anthroponymie, Prolégomènes à l'étude des noms personales roumains*, „Balcania", VI, 1945, p. 464 — 497, rămas fără urmare, revista încetîndu-şi activitatea cu vol. VII, 1947. De fapt profesorul Caraman a înaintat atunci Institutului de studii balcanice o vastă lucrare intitulată *Conceptul frumuseţii umane în antroponimia din Sud-estul Europei*; dar această lucrare s-a pierdut după desfiinţarea Institutului amintit, desfiinţare care a avut loc în 1948. Înainte de 1947 prof. Caraman a predat Institutului de studii balcanice din Bucureşti şi o lucrare despre *Descolindatul în Sud-estul Europei* (două volume, plus un al treilea volum de materiale nestudiate de autor); dar nici această lucrare n-a mai putut fi găsită în arhiva fostului Institut Balcanic, după desfiinţarea acestui Institut. Lucrarea despre bazele mistice ale antroponimiei ne arată că prof. Caraman începuse să se ocupe de pe atunci de un domeniu neglijat al lingvisticii române, cel al antroponimiei, în care d-sa aducea un punct de vedere nou, firesc la un etnograf şi folclorist, acela al rolului numelui în concepţia primitivă a umanităţii, de unde expresia de „baze mistice", pe care Caraman a crezut-o potrivită pentru a denumi acest rol al antroponimiei (cf. dictonul latin *Nomen omen*).

Cunoştinţele temeinice în toate domeniile pe care le-am pomenit l-au ridicat deasupra tuturor cercetătorilor români din această vreme care se ocupau de asemenea domenii. Aşa

se face că d-sa a început să publice în „Balcania" o serie de lungi recenzii ale unora din cărțile care au apărut atunci la noi în aceste domenii, recenzii în care erau arătate numeroase defecte ale lucrărilor respective, autorul recenziilor neuitînd însă să arate și meritele lucrărilor recenzate. Vom pomeni aici recenzia despre lucrarea lui Ion Chelcea, *Rudarii, Contribuții la o enigmă etnografică*, București, 1946 (vezi „Balcania", VII, 1, p. 219 — 234), și pe cea despre cartea lui C. Bobulescu, *Lăutari și hori în pictura bisericilor noastre*, București, 1940 (vezi *rev. cit.*, p. 234 — 243). În această serie de corectări ale unor lucrări apărute pînă atunci la noi se înscrie și o comunicare nepublicată încă, făcută în cadrul Institutului de filologie română „Alexandru Philippide" în 1946 sau 1947, despre unele greșeli de traducere din colecția monumentală a documentelor moldovenești, publicată începînd din 1931 de Mihai Costăchescu. După aceea d-sa s-a ocupat de diverse probleme de etnografie și folclor românesc și sud-est-european, reluînd citeodată vechile sale teme, dar și de probleme de antroponimie românească. Pasiunea studiilor antroponimice l-a stăpînit pe Petru Caraman multă vreme, pînă după 1960; în 1968 d-sa va face, în cadrul celui de al XII-lea congres de lingvistică și filologie romanică din București, comunicarea *L'héritage romain dans l'anthroponymie roumaine* (vezi „Actele celui de-al XII-lea Congres internațional de lingvistică și filologie romanică", I, București, 1970, p. 1103 — 1113; textul tipărit este cu mult mai scurt decît cel citit în ședință).

Reluînd vechea temă a „descolindatului", prof. Caraman a redactat o nouă lucrare pe baza materialului care îi rămăsese sau pe care l-a putut aduna între timp: cam o zecime din materialul adunat și studiat mai înainte. Lucrarea era terminată în 1969, cînd a fost prezentată pentru tipărire Editurii pentru literatură și artă; dar din cauza unor neînțelegeri, ea nu s-a mai tipărit. Ca o continuare a preocupărilor despre bazele mistice ale antroponimiei, prof. Caraman a redactat din nou o parte din lucrarea: *Conceptul frumuseții umane în antroponimia popoarelor din Sud-estul Europei*, care are o întindere de peste 100 de pagini de tipar. Prof. Caraman a mai redactat în acest timp și o întinsă lucrare intitulată *De la instinctul de orientare la spiritul critic axat pe tradiția autohtonă*, din care d-sa a publicat un capitol, *Magia populară ca sursă de inspirație pentru poezia cultă*, în volumul colectiv *Elogiu folclorului românesc*, Antologie și prefață de Octav Păun, text îngrijit de Maria Mărdărescu și Octav Păun, București, 1969, p. 376 — 401.

În decembrie 1973 prof. Caraman a participat la cel de-al X-lea colocviu organizat de societatea „M. Eminescu" din Freiburg la Schaumsland (lîngă Freiburg), care a avut ca temă viața și opera lui D. Cantemir; d-sa a făcut acolo comunicarea *L'ethnographe Cantemir et le folklore du Proche-Orient*, pe care a repetat-o și în cadrul Universității din Tübingen, unde a fost invitat să facă această conferință de prof. Eugen Coseriu, fost elev al său în 1939 — 1940 la Universitatea din Iași. Comunicarea a apărut în „Dacoromania, Jahrbuch für östliche Latinität", II, Freiburg și München, 1974 (p. 313—341); volumul respectiv al revistei cuprinzînd majoritatea comunicărilor ținute în cadrul acestui simpozion (și în volumul al III-lea al publicației citate, 1975 — 1976, p. 237 — 270). La simpozionul organizat de aceeași societate la Baia Mare, Sighet, Suceava și Iași, avînd ca temă „Maramureșul în istoria, cultura și limba românească", d-sa a făcut (în Sighet) comunicarea *La genèse des portes monumentales de Maramureș*, iar la simpozionul organizat de aceeași societate la Mangalia (Neptun) și Constanța în septembrie 1975, cu tema „Românii și marea" a prezentat comunicarea *Le reflet de la mer dans le folklore roumain*. Făcînd parte din delegația care a mers în 1972 la Pančevo (Iugoslavia), unde avea loc un simpozion consacrat relațiilor dintre români și iugoslavi în domeniul folclorului, d-sa a susținut acolo comunicarea *Funcția nupțială a unei balade populare românești de origine sîrbă* (*Actele simpozionului dedicat reciprocităților iugoslave-române în domeniul literaturii populare*, Pančevo, 1972, p. 125—156), în care a arătat nu numai asemănările, dar și deosebirile baladei românești numite *Cîntecul nunului* față de modelul sîrb care-i stă la bază. După cîte aflăm din comunicarea făcută acolo (p. 126, nota), Petru Caraman a alcătuit o lucrare cu mult mai întinsă despre tema tratată în comunicare; ea se intitulează *Cîntecul nunului din perspectiva originii, genezei și funcției sale*.

Prof. Caraman s-a ocupat și de probleme de etnografie; d-sa a redactat o lucrare despre tatuajul la popoarele Sud-estului european. Un capitol din această lucrare a fost prezentat la cel de-al treilea congres internațional de studii sud-est-europene (vezi rezumatul francez cu titlul: *Le tatouage chez les Roumains, d'après leurs créations folkloriques*, în *Résumés des communications, Tome II, Linguistique, littérature, folklore, ethnographie, arts, droit et institutions*, București, 1974, p. 288).

Prof. Caraman a continuat a se ocupa în această perioadă şi de diverse probleme de istorie literară românească. Problemelor influenţelor polone, în special ale lui Kochanowsky asupra lui Dosoftei, d-sa le-a consacrat o comunicare amplă şi luminoasă în cadrul simpozionului avînd ca temă viaţa şi opera lui Dosoftei, care a avut loc la Iaşi în decembrie 1973. Ca rezultat al preocupării constante a prof. Caraman pentru opera lui Eminescu, d-sa a definitivat în ultimii ani lucrarea *Simbolul îngemănat pămînt şi apă în poezia lui Eminescu* (cca 200 p.).

Prin pierderea manuscriselor şi fişelor sale în condiţiile arătate, prof. Caraman este, desigur, unul dintre oamenii de ştiinţă cei mai loviţi de război şi de urmările lui imediate. Dar pierderea manuscriselor şi a materialelor faptice adunate nu l-a demoralizat şi d-sa a reluat munca de adunare a materialelor redactate, ba chiar a redactat şi alte lucrări. Cu toată această adevărată tragedie a vieţii sale, prof. Caraman a desfăşurat o activitate ştiinţifică multilaterală şi de o mare valoare ştiinţifică.

Prof. Caraman a fost şi este un orator de rasă. Mi-aduc aminte de însufleţirea cu care vorbea, la lecţia despre *Drama rusă de la Sumarokov şi pînă astăzi*, ţinută de d-sa în cadrul concursului pentru ocuparea postului de conferenţiar de limbile şi literaturile slave de la universitatea noastră, ca şi de conferinţele sale de pînă în 1947 din Iaşi, care erau pentru cei care le audiau adevărate evenimente sufleteşti şi se situau în mintea mea şi a altora nu numai la cel mai înalt nivel al ştiinţei (al originalităţii de idei, al erudiţiei), dar şi la cel mai înalt nivel al oratoriei. Nimic care să fi displăcut în aceste conferinţe sau comunicări, de o eleganţă desăvîrşită, nimic de prisos, deşi ele erau atît de lungi; şi aceasta, desigur, din cauza bogăţiei de date şi de idei noi, care-şi cereau exprimarea şi nu îngăduiau diluarea expunerilor. În pasajele patetice ale conferinţelor, ca şi în extraordinara bogăţie de material şi de idei se străvedea temperamentul vulcanic al profesorului şi al omului de ştiinţă[1].

Petru Caraman a fost şi este unul dintre profesorii cei mai savanţi, mai multilaterali, mai profunzi şi mai pasionaţi pe care i-a avut universitatea noastră de-a lungul existenţei ei de aproape 120 de ani. Îi urăm să trăiască încă mulţi ani, pentru a-şi putea definitiva şi tipări lucrările pe care le are în manuscris şi a ne instrui cu rezultatele cercetărilor sale ştiinţifice.*

G. Ivănescu

[1] Pentru multe din informaţiile din acest articol, unele obţinute prin cercetarea arhivelor Universităţii „Al. I. Cuza" şi a Arhivelor statului din Iaşi, aduc aici mulţumirile mele cele mai vii profesorului I.D. Lăudat, care a binevoit a mi le pune cu largheţe la dispoziţie.

* Trebuie să anunţăm că soarta a voit altfel decît am sperat noi, alături de toţi intelectualii ieşeni: la 10 ianuarie 1980, ora 1,40 (noaptea), prof. Caraman a încetat din viaţă, în urma unei suferinţe de aproape un an de zile. Înmormîntarea a avut loc în ziua de 12 ianuarie, orele 14,00. Personalitatea eminentului profesor şi savant a fost evocată de tovarăşii prof. Al. Andriescu, prodecan al Facultăţii de filologie a Universităţii "Al I. Cuza", prof. A. Vraciu, conf. univ. V. Adăscăliţei şi prof. I. D. Lăudat de la aceeaşi facultate, M. Bordeianu, directorul Bibliotecii „M. Eminescu" din Iaşi, şi prof. Traian Gheorghiu, din partea foştilor colegi şi prieteni.

ACTIVITATEA CENTRULUI DE LINGVISTICĂ, ISTORIE LITERARĂ ŞI FOLCLOR DIN IAŞI ÎN ANII 1977 — 1978

1. În cursul anilor 1977 — 1978, cercetătorii Centrului de lingvistică, istorie literară şi folclor au lucrat pe bază de contracte cu Prezidiul Academiei R.S. România la un număr de 7 teme. În cele ce urmează vom consemna principalele realizări din această perioadă.

1.1. La *Dicţionarul limbii române* (colectiv: Doina Cobeţ, Corneliu Morariu, Victoria Zăstroiu, Eugenia Dima, Ioan Oprea, Rodica Radu, Maria Vişoianu, Cristina Florescu, Carmen Pamfil) s-a continuat redactarea articolelor de la litera *V*, realizîndu-se un număr de aproximativ 1 100 de pagini; paralel, au fost revizuite 390 de pagini de la aceeaşi literă şi au fost extrase 8 000 de fişe. În acelaşi timp, a fost definitivat textul celor 1 250 de pagini reprezentînd articolele de la litera Ş a *Dicţionarului limbii române*. În cadrul lucrărilor în comisia de etimologii a *Dicţionarului limbii române*, N.A. Ursu a făcut revizia etimologiei neologismelor din manuscrisele $P_{24} — P_{28}$ şi $T_7 — T_{14}$.

1.2. La tema *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova şi Bucovina*, un prim colectiv, format din cercetători şi cadre didactice (V. Arvinte, Stelian Dumistrăcel, Ion Nuţă, Ion Florea şi Adrian Turculeţ), a lucrat la definitivarea volumului întîi de hărţi al acestui atlas. Au fost elaborate harta fizică şi administrativă, un număr de 5 hărţi introductive, cu conţinut istoric, cultural şi social-economic şi 25 de hărţi sintetice şi interpretative. A fost realizat aparatul critic al volumului. S-a încheiat scrierea pe calc a planşelor cuprinzînd răspunsuri redactate sub formă de material necartografiat. De asemenea, au fost revizuite şi definitivate textele de prezentare a localităţilor anchetate pentru volumul introductiv. Au continuat anchetele suplimentare pentru înregistrarea de texte. În ultima etapă, a început redactarea hărţilor analitice şi interpretative (în total 75) şi a textelor cu răspunsurile prezentate sub formă de material necartografiat (40) din cel de al doilea volum al *Atlasului*.

Un alt colectiv (Doina Hreapcă, Cecilia Zoler, Horia Bîrleanu) a încheiat operaţiile de transcriere a textelor care vor apare în primul volum de *Texte dialectale. Moldova şi Bucovina*, pentru care au fost revizuite, dactilografiate şi colaţionate 200 de pagini. Paralel, s-au continuat lucrările la glosarele dialectale; a fost încheiată redactarea în prima formă a unui volum consacrat sudului Moldovei şi s-a început revizia şi definitivarea acestuia.

1.3. Colectivul de istorie literară (alcătuit din cercetătorii Al. Teodorescu, Dan Mănucă, Dimitrie Costea, Remus Zăstroiu, Leon Volovici, Gabriela Drăgoi, Florin Faifer, Stănuţa Creţu, Rodica Şuiu, Algeria Simota, Constantin Teodorovici, Constanţa Buzatu, Maria Teodorovici) a continuat documentarea şi fişarea surselor de informaţie în vederea realizării *Dicţionarului literaturii române din secolul al XX-lea, Partea I. Autori*; au fost parcurse aproximativ 510.000 de pagini de cărţi şi periodice şi au fost extrase cca 90.000 de fişe informative.

Concomitent, a fost definitivat textul articolelor din *Dicţionarul literaturii române de la origini pînă la 1900*, predat Editurii Academiei R.S. România. În cursul anului 1978 s-au efectuat operaţii de revizie în faza de tipar pentru 4 000 de pagini dactilografiate.

1.4. Cercetătorii colectivului de folclor (I.H. Ciubotaru, Lucia Berdan, Lucia Cireş şi Silvia Ciubotaru) au lucrat în continuare la alcătuirea *Arhivei de folclor a Moldovei şi Bucovinei*. S-au făcut anchete folclorice în 52 de localităţi, adunîndu-se un bogat material documentar: înregistrări de producţii folclorice şi informaţii etnografice (135 de benzi de magnetofon), 100 de filme foto alb-negru, 50 de filme diapozitiv color. Au fost realizate 4 filme etnografice (cu o durată de 20 de minute) şi s-au completat 38 de caiete — chestionar din ancheta indirectă. Au continuat lucrările de organizare şi sistematizare a arhivei (transcrierea şi sistematizarea de fişe, completarea registrelor inventar). Au fost transcrise de pe

bandă de magnetofon un număr de 600 de melodii populare (Florin Bucescu și Viorel Bîrleanu, colaboratori externi).

Pe baza realizării sarcinilor de plan la temele individuale ale membrilor colectivului au fost redactate părți din lucrările: *Elemente definitorii ale culturii populare de pe Valea Șomuzului Mare* (I.H. Ciubotaru), *Contribuții teoretice și metodologice la cercetarea baladei în Moldova* (Lucia Berdan), *Contribuții la cercetarea colindatului în Moldova* (Lucia Cireș), *Strigătura în Moldova. Istoricul cercetării speciei* (Silvia Ciubotaru).

1.5. La tema *Neologismele limbii române în perioada 1760—1860* (din anul 1978 inclusă în tema *Istoria limbii române*), cercetătorii N. A. Ursu și Despina Ursu au redactat 275 de pagini din *Repertoriul de cuvinte și forme* al lucrării (literele *S, Ș, T, Ț, U, V, X, Z*) și au extras 35.000 de fișe din manuscrise și tipărituri. Pentru tratatul de *Istorie a limbii române* au fost redactate 50 de pagini din capitolul consacrat creării terminologiei moderne în științe, administrație, drept etc. și dezvoltării stilului științific și a celui juridico-administrativ.

1.6. La *Dicționarul toponimic al Moldovei* (la care a lucrat cercetătorul Dragoș Moldovanu), au fost extrase 65 000 de fișe din documente, s-au făcut 33 de anchete complete în tot attea comune și anchete suplimentare în 20 de comune și orașe din județul Suceava. În ultimul trimestru al anului 1978, la aceeași temă a fost încadrat I. Turcuș. Prin colaborarea cu cadre didactice de la Facultatea de filologie din Iași, de la facultățile de filologie ale Universității din Galați și ale institutelor pedagogice din Suceava și Bacău, se urmărește adunarea materialului documentar și realizarea anchetelor de teren după norme unitare. Un prim rezultat al acestei colaborări este realizarea unei lucrări auxiliare, *Repertoriul istoric al unităților administrativ-teritoriale din Moldova. Perioada modernă (1865 — 1978)*.

1.7. Colaborări internaționale

1.7.1. La *Atlasul limbilor Europei* (ALE), au fost realizate 15 anchete complete cu chestionarul consacrat onomasiologiei și vocabularului fundamental (V. Arvinte și Stelian Dumistrăcel). Comitetului național român pentru ALE i-au fost furnizate răspunsurile la 120 de întrebări din toate punctele de anchetă din Moldova și Bucovina, în vederea prelucrării lor pentru redactarea primului volum din *Atlas*.

1.7.2. La *Dicționarul român-german* al lui H. Tiktin (ediția a doua, revăzută și adăugită), efectuat în colaborare cu Universitatea „Albert Ludwig" din Freiburg i. Breisgau (R.F.G.), a lucrat în cursul anului 1977 un colectiv de cercetători (Ioan Oprea, Cristina Florescu, Carmen Pamfil), pe bază de contract cu Ministerul Educației și Învățământului, împreună cu un colectiv de cadre didactice (V. Arvinte, A. Turculeț, Gertrud Sauer, O. Tcaciuc, C. Frîncu). S-a lucrat la alcătuirea bibliografiei, la organizarea fișierului, a fost întocmită lista de cuvinte (parțial). Au fost fișate texte vechi și s-au redactat, provizoriu, după stabilirea unor principii de lucru, un număr de o sută de cuvinte de la literele A—C.

2. Modalitățile de manifestare a integrării. În afara sarcinilor de plan realizate la *Tratatul de istorie a limbii române*, *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina*, *Atlasul limbilor Europei*, *Dicționarul toponimic al Moldovei* și la *Dicționarul român-german*, ediția a doua, revăzută și adăugită, prin dezbaterile din consiliul profesoral al Facultății de filologie și în consiliul științific al Centrului, au fost urmărite colaborarea și sprijinul reciproc între colectivele care realizează diferite teme. S-a acordat asistență științifică colectivelor de la Institutul de medicină și farmacie și de la Institutul politehnic care lucrează la *Dicționarul medical român-francez și francez-român* și, respectiv, la *Dicționarul poliglot textil*.

În cadrul sarcinilor care au fost prevăzute în planul integrat de cercetare științifică a fost îndrumată și supravegheată practica de cercetare științifică a unui număr de 106 studenți ai Facultății de filologie. Studenții au fost inițiați în activitatea de cercetare propriu-zisă, participînd la operațiile prevăzute pentru fazele anuale ale unor teme. Paralel cu efectuarea altor lucrări auxiliare, ei au extras, au prelucrat ori au transcris cca 200 000 de fișe, lucrînd în colectivele de lexicografie, dialectologie, toponimie, istorie literară și folclor.

3. În această perioadă, valorificînd rezultate ale cercetărilor întreprinse, cercetătorii din diferite colective au fost prezenți la diverse manifestări științifice (sesiuni, simpozioane, colocvii, consfătuiri etc.) organizate la Iași sau în alte centre universitare ori și-au prezentat lucrările în ședințe ale colectivelor.

3.1. În ședințele de lucru lunare ale colectivelor de istorie literară și folclor au fost prezentate comunicări referitoare la viața și opera unor scriitori, critici și istorici literari (T. Vianu, Gala Galaction, Pompiliu Constantinescu, I. Trivale ș.a.), precum și recenzii ale unor volume de istorie și critică literară, de folcloristică. În cadrul colectivului de lexicografie au prezentat comunicări, note și recenzii cercetătorii: Eugenia Dima (*valim, văgăli,*

olgău, otz, oanolul, vîrpăl, vîrpăli, vîrpălit, note etimologice), Maria Vișoianu (*Probleme de lexicografie interpretate în lumina unor teorii semantice moderne*), Rodica Radu (prezentare a revistei „Limba română" pe anul 1977), Cristina Florescu (*Rolul stilistic al particularităților fonetice în trilogia sadoveniană* **Frații Jderi**) ,Ioan Oprea (recenzie la Josette Rey-Debove, *Étude linguistique et sémiotique des dictionnaires français contemporains*) și Carmen-Gabriela Pamfil (prezentare a cărții *Terminologia portului popular românesc*, de Zamfira Mihail).

3.2. O mare parte dintre cercetători au participat cu comunicări și conferințe la manifestările, organizate pe plan local sau național, prilejuite de aniversări ale unor importante evenimente istorice și culturale, de comemorări ale unor personalități românești.

La simpozioanele și sesiunile științifice dedicate împlinirii a o sută de ani de la proclamarea Independenței de stat a României, organizate de Comitetul județean Vaslui al P.C.R. și de Comitetul de partid al Centrului universitar Iași, au luat parte Al. Teodorescu (*Eminescu și Independența națională*), Dan Mănucă (*Pașoptiștii și Independența*), Remus Zăstroiu (*Gr. R. Bossuecceanu, un luptător pentru Unire și Independență*) și Florin Faifer (*Dramaturgia Independenței*). La simpozionul prin care s-a sărbătorit același eveniment, la Centru, au participat cercetătorii: Constantin Teodorovici (*Școala ardeleană și Independența*), Lucia Cireș (*Războiul de Independență în folclor*), Constanța Buzatu (*Războiul de Independență reflectat în opera poetică a lui V. Alecsandri*), Algeria Simota (*Coșbuc și Războiul de Independență*), Florin Faifer (*Războiul pentru Independență oglindit în dramaturgia românească contemporană*).

Tot în această perioadă, la Centru s-au organizat simpozioanele *70 de ani de la mișcările țărănești din 1907* (la care a participat Lucia Berdan cu comunicarea *Răscoala din 1907 oglindită în folclor*) și *120 de ani de la revoluția din 1848* (în cadrul căruia au vorbit Constanța Buzatu, despre *Memorialistica anului 1848*, și Lucia Berdan, despre *Aspecte ale culturii populare din Moldova în preocupările lui C. Negruzzi, A. Russo și V. Alecsandri*).

O sesiune de comunicări a fost închinată comemorării a 70 de ani de la moartea lui B.P. Hasdeu. Au prezentat referate Gabriela Drăgoi (*Un precursor: Alexandru Hîjdeu*), Florin Faifer (*Viziune dramatică în opera lui B.P. Hasdeu*) și Silvia Ciubotaru (*B.P. Hasdeu și cultura populară*).

În cadrul Festivalului studențesc „Gh. Asachi", din mai 1978, un număr de cercetători de la Centru au organizat simpozionul *Gheorghe Asachi în cultura românească*, evocînd activitatea multilaterală a marelui cărturar moldovean în următoarele comunicări: *Gh. Asachi — întemeietorul învățămîntului național în Moldova* (Eugenia Dima), *Gh. Asachi și literatura universală* (Victoria Zăstroiu), *Scriitorul Gh. Asachi* (Algeria Simota), *Momente ale istoriei naționale evocate în tablourile și litografiile lui Gh. Asachi* (N. A. Ursu), *Gh. Asachi — ctitor al presei românești* (Rodica Radu), *Gh. Asachi și începuturile teatrului românesc* (Carmen Pamfil), *Contribuția lui Gh. Asachi la dezvoltarea limbii române literare* (Despina Ursu).

Cu prilejul împlinirii a 125 de ani de la nașterea lui Ion Pop-Reteganul, Lucia Cireș a vorbit despre *Ion Pop-Reteganul — folclorist* și I.H. Ciubotaru a prezentat lucrarea *Piese din colecțiile lui Ion Pop-Reteganul în repertoriul folcloric contemporan*.

La simpozionul comemorativ dedicat împlinirii a 40 de ani de la moartea lui Ovid Densusianu, organizat la Centru, au prezentat comunicări cercetătorii Stelian Dumistrăcel (*O figură proeminentă a lingvisticii românești moderne: Ovid Densusianu*), Remus Zăstroiu (*Ovid Densusianu, debutul în critica literară*) și Silvia Ciubotaru (Ovid Densusianu, *O nouă direcție în folcloristica românească*). Cu ocazia împlinirii a 20 de ani de la moartea lui Constantin Brăiloiu, I.H. Ciubotaru a vorbit despre *Constantin Brăiloiu, fondatorul Arhivei naționale de folclor*.

Sesiunea științifică desfășurată în cadrul manifestărilor Festivalului de poezie „Mihai Eminescu" a înscris printre comunicări și pe cea a lui Alexandru Teodorescu despre *Mihai Eminescu și Independența națională*. La alte manifestări culturale au participat Dan Mănucă (întîlniri cu cititorii organizate de Asociația scriitorilor din Iași, conferințe pe teme de istorie literară), Rodica Șuiu (întîlniri cu cititorii organizate de Asociația scriitorilor din Iași, *Zilele Vasile Alecsandri* — Mircești), Al. Teodorescu (*Zilele Mihail Sadoveanu*, ediția a șasea, Pașcani, cu o comunicare — portret *M. Sadoveanu și permanențele spiritualității românești*), Florin Faifer (conferință despre *Dramaturgia lui Horia Lovinescu*, la Muzeul teatrului).

În cadrul Subcomisiei de antropologie și etnologie a Filialei Iași a Academiei R.S. România, colectivul de folclor a organizat simpozioanele *Arii lingvistice, etnografice și folclorice în spațiul dacoromân*, decembrie 1977 (au prezentat comunicări: Lucia Berdan, *Zone de baladă populară în Moldova*, I.H. Ciubotaru, *Arii folclorice în Moldova: Valea Șomuzului*

Mare, Lucia Cireș, *Arii de colindă cu subiect de baladă*, Viorel Bîrleanu și Florin Bucescu, colaboratori externi, *Elemente arhaice în folclorul muzical de pe Valea Șomuzului Mare*) și *Preocupări actuale în cercetarea culturii populare din Moldova*, iunie 1978 (I.H. Ciubotaru a prezentat lucrarea *Cadrul etnografic al cîntecului funerar pe Valea Șomuzului Mare*).

3.3. Reprezentanți ai Centrului au fost prezenți, de asemenea, la diferite întîlniri științifice desfășurate în țară. La Sesiunea națională de vocabular și sintaxă organizată de Societatea de științe filologice la Timișoara, între 26 — 27 noiembrie 1977, au susținut comunicări Dragoș Moldovanu (*Poziția structurală a topicii și baza lingvistică a stilului*) și Ion Florea (*Poziția lingvistică a terminologiei meșteșugărești*). La Colocviul de critică și istorie literară, organizat în 1977, la București, de Uniunea Scriitorilor din R.S. România, au luat parte Al. Teodorescu, Dan Mănucă (cu o intervenție apărută și în „Viața românească", XXXI, 1978, nr. 3), Dimitrie Costea și Florin Faifer. În cadrul Colocviului național de sociologia literaturii, de la Cluj-Napoca (mai 1978), Dan Mănucă a susținut comunicarea *Structuri sociale și modalități de lectură*, prezentată ca lecție și la cursurile de vară de la Piatra Neamț, organizate de Societatea de științe filologice pentru profesorii de limba și literatura română. Cu prilejul Colocviului de onomastică de la Cluj-Napoca (octombrie 1978) Ion Nuță a prezentat lucrarea *Supranume colective în nord-estul Moldovei*. La 13 decembrie 1978, N.A. Ursu a prezentat la Institutul de lingvistică și istorie literară din Cluj-Napoca trei comunicări, intitulate *Un manuscris autograf necunoscut al lui Dimitrie Eustatievici Brașoveanul*, *Traduceri necunoscute ale lui I. Budai-Deleanu*, *Manuale școlare traduse de Gh. Șincai în 1806*.

3.4. În cadrul amplei mișcări culturale naționale „Cîntarea României", cercetătorii colectivului de folclor au participat, în calitate de consultanți și membri ai juriilor, la principalele manifestări folclorice și etnografice (festivaluri și expoziții de artă populară), organizate în județul Iași, precum și în alte județe ale Moldovei. Au fost prezenți, de asemenea, cu expuneri la unele dezbateri și simpozioane desfășurate în același cadru.

Cercetătorii de la Centru au continuat să colaboreze la emisiunile culturale, cu caracter istorico-literar și de cultivare a limbii, ale postului de radio Iași, cu materiale și comentarii de specialitate sau de un interes mai larg. Membrii colectivului de folclor au realizat emisiuni consacrate unor zone sau vetre folclorice din Moldova, unor genuri și categorii ale folclorului și etnografiei din această parte a țării. Cercetătorii din colectivele de lingvistică au participat la discuții sau au prezentat, la emisiunea „Grai și suflet românesc", expuneri cu privire la teme de actualitate în lexicologie, lexicografie și dialectologie.

Menționăm, de asemenea, faptul că cercetătorii din colectivul de istorie literară au prezentat conferințe și expuneri asupra unor personalități și probleme ale literaturii române în cadrul unor manifestări culturale organizate în policlinici, spitale și fabrici din municipiul Iași.

4. Valorificîndu-se rezultatele cercetărilor din plan și ale activității desfășurate în afara planului, au fost publicate mai multe volume și ediții, au fost multiplicate diverse alte lucrări și au fost tipărite numeroase studii și articole, recenzii, note, cronici și comentarii.

În anul 1978 a apărut, la Editura Academiei R.S. România, tomul XI, partea 1, litera *Ș*, din *Dicționarul limbii române*, ai cărui autori sînt Doina Cobeț, Maria Deutsch, Zamfira Mihail, Dragoș Moldovanu, Corneliu Morariu, Despina Ursu, Victoria Zăstroiu (revizori Doina Cobeț și Corneliu Morariu, care au asigurat și coordonarea lexicografică a volumului). Au fost publicate, de asemenea, volumele lui Stelian Dumistrăcel, *Influența limbii literare asupra graiurilor dacoromâne. Fonetica neologismului*, București, Editura științifică și enciclopedică, 1978, și Dan Mănucă, *Argumente de istorie literară*, Iași, Junimea, 1978. Au întocmit ediții Maria și Constantin Teodorovici, G. Călinescu, *Mihai Eminescu* (*Studii și articole*), Iași, Junimea, 1978, și N.A. Ursu, Dosoftei, *Opere*, *I*, *Versuri*, ediție critică, București, Minerva, 1978. Sub egida Centrului de lingvistică, istorie literară și folclor, în anul 1978 s-a multiplicat un *Chestionar toponimic și antopic general, cu un glosar de antopice onomasiologic* și *Ancheta toponimică*, o introducere metodologică cuprinzînd și documentația pentru elaborarea *Dicționarului toponimic al Moldovei*, realizate de Dragoș Moldovanu.

Au colaborat cu studii, articole, note și recenzii, la reviste de specialitate și literar-culturale, ca și la periodice studențești etc., următorii cercetători: N.A. Ursu, *Traducătorul necunoscut al romanului „Critil și Andronius"* („Limba română", XXVI, 1977, 4), *Debutul literar al lui Dosoftei* (id., nr. 6), *Paternitatea primei piese de teatru românești* („Cronica", XIII, 1978, 8), *Izvorul francez al unei traduceri a lui Lazăr Asachi* (id., nr. 15), *O identificare istorico-literară: Cine a fost pitarul Hristachie, autorul „Poveștii mavrogheneștii"?* (id., nr. 31), *Alte traduceri necunoscute din tinerețea lui Dosoftei* („Limba română", XXVII, 1978, 5); Stelian Dumistrăcel, *Termes pour les formes de relief. Le rôle de la variable géographique* („Revue de linguistique romane", t. 42, 1978, 167 — 168), recenzie la A. Weijnen (sub redac-

ţia), *Atlas Linguarum Europae Introduction* (AnL, XXVI, 1977—1978); Dragoş Moldovanu, *Sintaxa narativă a „Istorici teroglifice": structuri dislocate, II* („Revista de istorie şi teorie literară", XXVI, 1977, 1), *Formaţiile premorfologice din limba română veche* (AnL, XXVI, 1977 — 1978); Ion Nuţă, *Denumiri pentru noţiunea de'vin rău' în limba română* (ibid.); Doina Cobeţ, Eugenia Dima, *Note lexicale şi etimologice* (ibid.); Doina Hreapcă, recenzie la Matilda Caragiu Marioţeanu, Ştefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Romulus Todoran, *Dialectologie română* (ibid.); Cecilia Zoler, recenzie la Matilda Caragiu Marioţeanu, *Compendiu de dialectologie română (nord-şi sud-dunăreană)* (ibid.); Ioan Oprea, *Limbă, cultură, societate* („Dialog", IX, 1978, 62), *Analitica cuvîntului şi premisele unei ontologii* (În jurul cărţii lui C. Noica, *Sentimentul românesc al fiinţei*) (id., nr. 64), recenzie la Letiţia Pintea, *Învăţămînt formativ prin procedee logico-matematice cu referiri speciale la gramatică* („Opinia studenţească", V, 1978, 7—8), recenzie la Josette Rey-Debove, *Étude linguistique et sémiotique des dictionnaires français contemporains* (AnL, XXVI, 1977 — 1978); Carmen-Gabriela Pamfil, *Lingvistică şi folclor* (recenzie la A. Lambrior, *Studii de lingvistică şi folcloristică*, ediţie îngrijită de Ion Nuţă) („Opinia studenţească", IV, 1977, 8), *Limba şi cultura românească în secolul al XVIII-lea* („Dialog", IX, 1978, 63), recenzie la Zamfira Mihail, *Terminologia portului popular românesc* („Cronica", XIII, 1978, 27), recenzie la Stelian Dumistrăcel, *Influenţa limbii literare asupra graiurilor dacoromâne. Fonetica neologismului* („Opinia studenţească", V, 1978, 7 — 8); Al. Teodorescu, *Mihai Eminescu şi Independenţa naţională* (AnL, XXVI, 1977 — 1978); Dan Mănucă, *Unul din posibilele modele ale lui Rostogan* („Cronica", XII, 1977, 4), *„Convorbirile literare" şi Independenţa* (id., nr. 21), *O carte care va provoca dispute* [Marian Popa, *Dicţionar de literatură română contemporană*] („Convorbiri literare", 1977, 12), *E. Todoran, Maiorescu* (id., nr. 10), *Z. Ornea, Curentul cultural de la „Contemporanul"* (ibid.), *H. Zalis şi C. Pompiliu, „Convorbiri literare"* („Limbă şi literatură", 1977, vol. II, 7), *Relaţia cititor-critică* („Cronica", XII, 1977, 52), *Eminescu în familie* („Convorbiri literare", 1978, 7), *Cartea sinonimă cu modelul* (id., nr. 8), *Melancolia neojunimismului* („Cronica", XIII, 1978, 41), *D. Bălăeţ, Glasuri* („Convorbiri literare", 1978, 12), *Al. Zub, Junimea. Implicaţii istoriografice* (AnL, XXVI, 1977 — 1978), *Independenţa naţională şi literatura română dintre 1850—1860* (ibid.); Remus Zăstroiu, *Grigore R. Bossueceanu, un luptător pentru Unire şi Independenţă* (AnL, XXVI, 1977 — 1978); Leon Volovici, *Quand l'écrivain roumain devient professionel* („Cahiers roumains d'études littéraires", 1978, 1), *Ion Petrică, Confluenţe culturale româno-polone* (ibid.), Norman Manea, *Zilele şi jocul* („Cronica", XIII, 1978, 16), *Gh. Macarie, Sentimentul naturii în literatura română a secolului XIX* (id., nr. 38), *C. Dobrogeanu Gherea, Opere complete*, I-II, IV (AnL, XXVI, 1977 — 1978); Gabriela Drăgoi, *Un precursor: Alexandru Hîjdeu* (AnL, XXVI, 1977 — 1978); Florin Faifer, *V. Em. Alexandru Vlahuţă* („Cronica", XII, 1977, 2), *Caragiale prozatorul* (id., nr. 4), *Un „precaragealian", Costache Caragiale* (id., nr. 6), *Dramaturgia Independenţei* (id., nr. 20; v. şi id., XIII, 1978, 4), *Timp şi spaţiu în dramaturgia actuală* (id., XII, 1977, 28), *Personaj şi istorie* (id., nr. 33), *Scriitori în dialog* (id., nr. 48), *Dan Tărchilă, Trei piese istorice* (id., XIII, 1978, 2), *Istorii dramatice* (id., nr. 13), *Istorie şi roman* (id., nr. 16), *Între teatru şi reportaj* (id., nr. 19), *Biografia personajului* (id., nr. 21), *Personajul-itinerar interior* (id., nr. 26), *Evoluţia personajului* (id., nr. 28), *Ion Băleşu, Alibi* (id., nr. 34), *Ion Lăncrănjan, Nevoia de adevăr* (id., nr. 40), *Dan Mănucă, Argumente de istorie literară* (id., nr. 40), *Dilemele protocronismului* (id., nr. 50, 51), *M. Drăgan, Lecturi posibile* („Convorbiri literare", 1978, 7), *Viziune dramatică în opera lui B. P. Hasdeu* (AnL, XXVI, 1977 — 1978), *Leon Volovici, Apariţia scriitorului în cultura românească* (ibid.); Rodica Şuiu, *Ana Blandiana, Cele patru anotimpuri* („Cronica", XII, 1977, 34), *Un aed al cetăţii. Florin Mihai Petrescu* (id., XIII, 1978, 14), *Constanţa Buzea, Poeme* („Convorbiri literare", 1978, 4), *Ioana Diaconescu, Amiaza* (id., nr. 8), *Anghel Dumbrăveanu, Diligenţa de seară* (id., nr. 9), *Doina Uricariu, Jugastru sfiala* (id., nr. 10); Ion H. Ciubotaru, *Permanenţa culturii populare*, capitol în monografia *Războieni-Valea Albă şi împrejurimile*, Piatra Neamţ, 1978, *Vetre folclorice ieşene* („Cronica", XIII, 1978, 2); Lucia Cireş, recenzie la Adrian Fochi, *Datini şi eresuri populare de la sfîrşitul secolului al XIX-lea* (AnL, XXVI, 1977 — 1978); Silvia Ciubotaru, *B.P. Hasdeu şi cultura populară* (ibid.).

5. Şi-au susţinut teza în vederea obţinerii titlului ştiinţific de „doctor în filologie" cercetătorii Ion Nuţă (*Terminologia viticolă în limba română. Denumiri pentru soiuri de struguri*, la 14 octombrie 1978) şi Ion H. Ciubotaru (*Cîntecul funerar şi contextul său etnografic pe Valea Şomuzului Mare*, la 18 noiembrie 1978).

6. Pentru volumul *Critica literară junimistă (1864 — 1885)*, Junimea, Iaşi, lui Dan Mănucă i s-a decernat premiul „B.P. Hasdeu" pe anul 1976 al Academiei R.S. România.

7. Cu prilejul unor vizite și a unor manifestări științifice care au avut loc în R.F. Germania, V. Arvinte a prezentat conferințele *Descendenții lat.* romanus *în Romania* (Bochum Münster, Aachen) și *Etimologia numelui de țară* România (Mannheim și Heidelberg). În cursul unui stagiu de studii în Franța (noiembrie 1977 — ianuarie 1978), la Universitățile și institutele de profil din Paris — Villetanneuse, Lyon, Aix-en-Provence și Toulouse, St. Dumistrăcel a prezentat comunicări pe temele *Româna și dialectele ei, Obiectivele și stadiul cercetărilor dialectale în România* și *Termeni pentru forme de relief: rolul variabilei geografice.*

8. În anii 1977 — 1978, Centrul a fost vizitat de profesorii H. Pilch (Freiburg, R.F.G.), J. Goudet (Lyon, Franța), Glanville Price (Aberyst wyth, Marea Britanie), J. Bartmiński (Lublin, R.P. Polonă) și de Făn Ci-cen și Ian Sun-și, cadre didactice de la Institutul de limbi străine din Pekin (R.P. Chineză). În cadrul unui stagiu de specializare în filologia românească, a lucrat în cadrul Centrului Kyle Richardson, absolventă de la Massachusetts Institute of Technology (S.U.A.).

Dotna Hreapcă

*

CĂRȚI ȘI REVISTE PRIMITE LA REDACȚIE

A. Cărți

Archaia Makedonia, 2. *Anacoinoseis cata to deytero diethnes symposio Thessaloniki*, 19—24 augustu 1973, Thessaloniki, 1977, 544 p. + 47 ilustrații.

Austro-Hungarian documents relating to the Macedonian Struggle, 1896—1912. Edited by F. R. Bridge, Thessaloniki, 1976, 527 p.

BUISSON, LUDWIG, *Der Bildstein Andre VIII auf Gotland. Götterm ythen, Heldensagen und Jenseits glaube der Germanen im 8 Jahrhundert n.Chr.*, Göttingen, 1976, 136 p. + 23 planșe.

DIMAKIS, JEAN, *La presse française face à le chute de Missolonghi et à la bataille navale de Navarin. Recherches surles du sources philhellénisme français*, Thessaloniki, 1976, 477 p.

Das Dorf der Eisenzeit und das frühen Mittelalters. Siedlungsform wirtschaftliche Funktion — soziale Struktur, Göttingen, 1977, 535 p.

EKDAHL, SVEN, *Die „Banderia Prutenorum" des Jan Dlugosz, eine Quelle zur Schlacht bei Tannenberg 1410. Untersuchungen zu Aufbau, Entsehung und Quellenwert der Handschrift*, Göttingen, 1976, 315 p.

HARTMANN, WILFRIED, *Das Konzil von Worms 868. Überlieferung und Bedeutung*, Göttingen, 1977, 140 p.

Hellenism and the first Greek war of liberation (1821—1830) Continuity and change, Thessaloniki, 1976, 237 p.

Homenaje al Instituto de filologia y literaturas Hispánicas „Dr. Amado Alonso". En su cincuentenario 1923-73, Buenos-Aires, 1975, 504 p.

KLEIN, IOSEPH, *Die Grundlegung der Ethik in der Philosophie Hermann Cohens und Paul Natorps — eine Kritik des Marburger Neukantianismus*, Göttingen, 1976, 298 p.

KONDIS, BASIL, *Greece and Albania 1908—1914*, Thessaloniki, 1976, 151 p.

Literatura umění a revoluce. Sbornik vědeckého sympozia věnovaného osmdésátému výroci narozeni V. V. Majakovského a čtyřicátému výroči úmrti A.V. Lunačarského, Brno 30 rijna — 2, listopadu 1973, Brně, 1976.

MALER, BERTIL, *Ett gammalt spaskt skädespel om drottning Kristina och Karl X Gustav: Francisco Bances Candamo: Kärlekens belöning (Quién es quien premia al amar?)*, Stockholm, 1977, 175 p.

MARCANTONATOS, L. G., *À Athènes pendant la guerre. Journal d'un témoin (octobre 1940 —avril 1941)*, Thessaloniki, 1976, 234 p.

MINISSI, NULLO, *Numeruskategorie im Indogermanischen, Altaischen und Uralischen*, Napoli, 1977, 16 p.

MINISSI, NULLO, *The opposition — ov/- α in the comparative forms of Greek adverbs*, Napoli, 1977, 10 p.

PAPULIDE, CONSTANTINU C., *Oi rosoi onomatolatrai tu Agiu Orus*, Thessaloniki, 1977, 221 p. + 9 p. ilustrații.

A'Symposion laografias tu borioelladicu hóru (Epeiros-Makedonia — Thrake). 28—30 aprilin 1976. Practica, Thessaloniki, 1977, 269 p. + 80 p. ilustr. + 7 planșe.

B'Symposio laografias tu borioelladicu hóru (Epeiros, Makedonia, Thrake), Comotene 19—22 martiu. Practica, Thessaloniki, 1976, 504 + XXXVI p.

Practica tu B Symposiu laografias. Sympleroma, [Thessaloniki, 1976], 14 planșe.

TIEFENBACH, HEINRICH, *Althochdeutsche Aratorglossen. Paris* lat. 8318. Gotha Membr. III 115, Göttingen, 1977, 71 p.

VALLE, MARIA VICTORIA, *Interpretazione storico-fonetica dell'evoluzzione l > u nelle lingue romanze*, Napoli, 1977, 16 p.

B. Reviste

Annali. Istituto Universitario Orientale Napoli. Sezione Slava, 16 (1976), Napoli, 1977.

Annali della Scuola Normale Superiore di Pisa. Classe di lettere e filosofia. Serie III, 6 (1976), 3—4; 7 (1977), 1—4; 8 (1978), 1—2, Pisa.

Anthropos. Internationale Zeitschrift für Völker und Sprachenkunde. International Review of Ethnology and Linguistics. Revue Internationale d'Ethnologie et de Linguistique. Ephemeris Internationalis Ethnologica et Linguistica, 71 (1976), 5—6; 72 (1977), 1—6, Freiburg.

Balkan Studies. A Biannual Publication of the Institute for Balkan Studies, 17 (1976), 2; 18 (1977), 1; 19 (1978), 1, Thessaloniki.

Biblos. Revista da Faculdade de Letras Coimbra, 14 (1978), Coimbra.

Boletin de la Real Academia Española, tomo LVI (1976), cuaderno CC IX; tomo LVII (1977), cuaderno CCX—CCXII; tomo LVIII (1978), cuaderno CCXIII—CCXIV, Madrid.

Brno Studies in English, 12 (1976), Brno.

Brünner Beiträge zur Germanistik und Nordistik, 1 (1977), Brno.

Critique. Studies in Modern Fiction, 18 (1976—1977), 2—3; 19 (1977—1978), 1—3; 20 (1978—1979), 1, Atlanta, Georgia.

E.T.C. A Journal Devoted to the Role of Symbols in Human Behavior, 34 (1977), 1, San-Francisco.

Études Romanes de Brno, 8 (1975); 9 (1977), Brno.

Ladinia. Sföi cultural dai ladins dles dolomites, 1977, San Martin de Tor.

Letras de Deusto, 7 (1977), 13—14; 8 (1978), 15—16, Bilbao.

Lingua nostra, 38 (1977), 1—4; 39 (1978), 1—3, Firenze.

Linguistica, 16 (1976); 17 (1978), Liubliana.

Literature. Music. Fine Arts. A Review of German Language Research Contributions on Literature, Music and Fine Arts. German Studies.Section III, 10 (1977), 1—2; 11 (1978), 1—2, Tübingen.

Makedonistika, 1 (1977), Skoplje.

Makedonski jazik, 25 (1974); 26 (1975); 27 (1976), Skoplje.

Mémoires de l'Academie d s Sciences, Arts et Belles-Lettres de Dijon, 122 (1977), Dijon.

Memorie e rediconti. Serie II, 6 (1976), Acireale.

Philologica Pragensia. Časopis pro moderni filologii, 59 (1977), 1—2, 4; 60 (1978), 1, Praha.

Prilozi za orientalnu filologiju. Orientalni Institut u Sarajevu, 22—23 (1972—73); 24 (1974); 25 (1975), Sarajevo, 1976—1977.

Radovi. Razdio filoloških znanosti, 1975—1976, Zadar, 1976.

Referativni biuleten bolgarskoi naucinoi literaturi. Jazikoznanie i literaturovedenie, 20 (1976—1977), 1—2; 21 (1977—1978), 1, Sofia.

Revista de literatura, 38 (1976); 39 (1978), 77—78, Madrid.

Revista de dialectologia y tradiciones populares, 31 (1975), 1—4; 32 (1976), 1—4, Madrid.

Revue Romane. Publiée par l'Institut d'Études Romanes de l'Université de Copenhague avec un subvention de Statens humanistiske Forskningsrad, 12 (1977), 1—2; 13 (1978), 1, Copenhague.

Sbornik praci Filozofické fakulty brn'enské univerzity, 25 (1976), *Rada jazykovědná* (A) Č. 24, Brno.

Sbornik praci Filozofické fakulty brněnské univerzity, 24 (1975), *Rada literárněvědn* (D) Č. 22, Brno.

Slavia Orientalis, 26 (1977), 1—3, Warszawa.

The Slavonic and East European Review, 56 (1978), 1—3, Londra.

Studia Germanica Posnaniensia, 6 (1977), Poznan.

Suomalais-Ugrilaisen Seuran. Aikakauskirja. Journal de la Société Finno-Ougrienne, 75 (1977), Helsinki.

Suomalais—Ugrilaisen Seuran Toimituksia. Mémoires de la Société Finno—Ougrienne. 1977, 158—162; 1978, 163, 164, 166, Helsinki.

Travaux de linguistique et de littérature, 15 (1977), 1—2; 16 (1978), 1—2, Strasbourg.

Weimarer Beiträge. Zeitschrift für Literaturwissenchaft, Asthetik und Kulturtheorie, 23 (1977), 1—12; 24 (1978), 1—12, Berlin—Weimar.

Zeitschrift für Balkanologie, 13 (1977), München.

Zeitschrift für Geschichtswissenschaft, 25 (1977) 1, 3—6, 8, 11, Berlin.

Živa Antika. Antiquité vivante, 26 (1976), 1—2; 27 (1977) 1; 28 (1978) 1—2, Skoplje